

Sector	: Bedrijfsvoering	Openbaar: ☒
Afdeling	: Financiën	Niet openbaar: ☐
Zaaknummer(s) ingekomen stuk(ken)	: -----	Kabinet: ☐
Behandelend medewerk(st)er	: Annie Hanssen-Beelen Tel.: (0495) 57 55 24	
Portefeuillehouder(s)	: H.A. Litjens	Nummer B&W-advies: BW-008841

ONDERWERP

Gemeentefonds Septembercirculaire 2015

ADVIES

Kennisnemen van de Gemeentefonds Septembercirculaire 2015 en de financiële gevolgen voor 2015.

TOELICHTING

Relatie met vorig voorstel:

De financiële consequenties uit de Septembercirculaire 2015 worden vergeleken met de cijfers na de Meicirculaire 2015. De mutaties uit de Meicirculaire 2015 zijn toegelicht in het B&W-advies van 15 juni 2015 (nr. 008528).

Algemeen:

Normaliter worden de mutaties van de Gemeentefonds Septembercirculaire voor zowel het lopende begrotingsjaar als voor de nieuwe meerjarenbegroting toegelicht in één raadsvoorstel. Omdat bij de mutaties voor de jaren 2016 t/m 2019) nog beoordeeld moet worden of deze budgettair of neutraal verwerkt moeten/ kunnen worden, worden in dit voorstel alleen de financiële gevolgen voor 2015 opgenomen. De raad wordt hierover geïnformeerd via de TILS-lijst en de 3e bestuursrapportage.

Onderstaand wordt wel even kort ingegaan op de financiële gevolgen voor 2016. Komende week (behandeling in B&W d.d. 13 oktober 2015) wordt u het voorstel aangeboden met de definitieve cijfers voor de jaren 2016 t/m 2019. Hierbij wordt het raadsvoorstel gevoegd ter vaststelling van de eerste wijziging van de begroting 2016 (behandeling tijdens de begrotingsbehandeling d.d. 12 november 2015).

Weert, 29 september 2015		S	B	W	W	W	W
			HL	FVE	PS	GG	
De directeur, 			akkoord				
			bespreken				
Behandeling uiterlijk in college van 6 oktober 2015							

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:

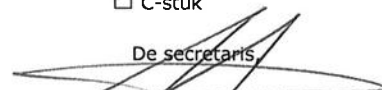
- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

- A-stuk
 B-stuk
 C-stuk

Beslissing d.d.:

Akkoord met advies
06 OKT. 2015

Nummer: 11

De secretaris
Totaal aantal pagina's: 3
Pagina 1

Kanttekeningen:

Algemene uitkering 2015

Op basis van de Septembercirculaire 2015 wordt de algemene uitkering 2015 verhoogd met € 238.319,--. De toelichting hierop is opgenomen op bijlage A.

Van genoemd bedrag is € 227.555,-- een budgettair voordeel. Het bedrag voor de uitvoeringskosten die voortvloeien uit het wetsvoorstel Vrijlating lijfrenteopbouw ad € 10.764,-- is neutraal omdat er uitvoeringskosten tegenover staan.

De mutaties voor het jaar 2015 worden verwerkt in de 3^e rapportage 2015.

Algemene uitkering 2016

De algemene uitkering 2016 op basis van de Septembercirculaire 2015 komt € 339.767,-- hoger uit dan de stand 2016 na de Meicirculaire 2015.

De volgende mutaties voor 2016 vloeien voort uit de Septembercirculaire 2015:

- Algemene mutaties/ accres	+	€ 489.546,--	(budgettair)
- Maatstaf woonruimten (nieuwe def.)	-/-	€ 68.147,--	(budgettair)
- Taaleis Participatiewet	+	€ 6.568,--	(neutraal)
- Wetsvoorstel lijfrenteopbouw	+	€ 18.729,--	(neutraal)
- BRZO (naar Provincie)	-/-	€ 33.453,--	(neutraliteit wordt nog gecheckt)
- Integratie-uitkering Wmo/ suppletie	+	€ 46.130,--	(budgettair)
- Sociaal domein	-/-	€ 119.606,--	(neutraliteit wordt nog gecheckt).

De toelichting op de algemene uitkering 2016 op basis van de Septembercirculaire 2015 wordt opgenomen in het raadvoorstel dat volgende week wordt aangeboden aan uw college (ter behandeling in de B&W-vergadering van 13 oktober 2015 en de begrotingsbehandeling door de raad op 12 november 2015). In dit voorstel worden tevens de financiële gevolgen voor de jaren 2017 t/m 2019 opgenomen.

JURIDISCHE GEVOLGEN (o.a. FATALE TERMIJNEN/HANDHAVING)

N.v.t.

FINANCIËLE EN PERSONELE GEVOLGEN

Begrotingsposten 2015:

Begrotingspost:	Mutatie:	Waarvan budgettair
921.00.00 Gemeentefondsuitkering	+ € 265.809,--	+ € 255.045,--
923.00.00 Uitkering Sociaal domein	-/- € 27.490,--	-/- € 27.490,--
Totaal	+ € 238.319,--	+ € 227.555,--

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

Voor wie is dit advies van belang?:

- ❖ Raadsleden
- ❖ Interne organisatie

Nadere specificatie:

Geadviseerd wordt de volgende communicatie-instrumenten te gebruiken:

- ❖ TILS-lijst
- ❖ Overig

Nadere specificatie: De mutaties voor het jaar 2015 worden verwerkt in de 3e bestuursrapportage.

Geadviseerd wordt de volgende participatie-instrumenten te gebruiken:

❖ Niet van toepassing

OVERLEG GEVOERD MET

Intern:

Met adviseur/controller Sociaal Domein

Extern:

N.v.t.

BIJLAGEN

Openbaar:

Toelichting mutaties voor het jaar 2015 o.b.v. de Septembercirculaire 2015 (deze toelichting komt ook in de 3e bestuursrapportage).

(Bijlage A).

Gemeentefonds Septembercirculaire 2015.

Niet-openbaar:

Niet van toepassing

BIJLAGE A

Toelichting algemene uitkering uit het gemeentefonds voor de begroting 2015 (3^e rapportage) na Septembercirculaire 2015

Septembercirculaire 2015

Op basis van de septembercirculaire 2015 wordt de algemene uitkering 2015 verhoogd met € 238.319,--. Het betreft de volgende mutaties:

1	Algemene mutaties, accres	222.147
2	Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw	10.764
3	Aanpassing integratie/decentralisatie-uitkeringen	32.898
4	Aanpassing in sociaal domein	-27.490
		238.319

Ad 1. Algemene mutaties

Het accres 2015 is iets minder nadelig dan in de meicirculaire 2015 vermeld is. Dit accres is bijgesteld op basis van de Miljoenennota 2016. De rijksuitgaven nemen dit jaar toe door de verwachte toestroom van asielzoekers. Hiernaast hebben ook overige algemene mutaties (verdeelreserve, afrondingen, uitnamen t.b.v. mutaties in de maatstaven) een positief effect op de uitkeringsfactor. Het budgettaire voordeel bedraagt € 222.147,--.

Ad 2. Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw (cluster Werk en inkomen)

Gemeenten ontvangen een compensatie voor de uitvoeringskosten die voortvloeien uit het wetsvoorstel Vrijlating lijfrenteopbouw en inkomsten uit arbeid en bevordering vrijwillige voorzetting pensioenopbouw. Met het wetsvoorstel wordt in het kader van de Participatiewet geregeld, dat lijfrenten binnen zekere grenzen niet als vermogen worden aangemerkt. Dit heeft als gevolg dat de bijstandspopulatie toeneemt. De compensatie voor de uitkeringslasten vindt plaats via het Inkomensdeel van de Participatiewet. Weert ontvangt een compensatie van € 10.764,--. Dit is neutraal omdat er uitvoeringskosten tegenover staan.

Ad 3. Aanpassing integratie/decentralisatie-uitkeringen

Jaarlijks wordt het macrobudget van de WMO-huishoudelijke hulp aangepast ten behoeve van prijs- en volumecompensatie alsmede mogelijk overige maatregelen. Via het objectieve verdeelmodel leidt dat tot een positieve mutatie voor Weert ad € 32.898,--. Dit is budgettair.

Ad 4. Mutaties in 3 D's in het Sociaal domein

De veranderingen in het macrobudget voor de Wmo 2015 zijn in 2015 over alle gemeenten verdeeld naar rato van hun historische verdeling. Weert ontvangt voor het onderdeel Wmo uit het Sociaal domein een hogere uitkering ad € 21.542,--.

Voor het onderdeel jeugd is er een compensatieregeling gekomen voor gemeenten die nadeel ondervinden van toepassing van het woonplaatsbeginsels bij het bepalen van het historisch budget 2015. Weert ontvangt deze compensatie niet en ontvangt daardoor voor het onderdeel jeugd uit het Sociaal domein een lagere uitkering ad € 49.032,--.

In totaal betekent dit een lager bedrag voor het sociaal domein van € 27.490,--; dit is budgettair.

Resumé 2015

Van de hogere algemene uitkering 2015 op basis van de septembercirculaire 2015 ad € 238.319,-- is budgettair neutraal:

-	Vrijlating lijfrenteopbouw	10.764
---	----------------------------	--------

De budgettaire gevolgen zijn:

-	Algemene mutaties, accres	222.147
-	Integratie-uitkering Wmo	32.898
-	Sociaal domein	-27.490
	Totaal	227.555

De budgettaire gevolgen van de septembercirculaire 2015 voor de begroting 2015 bedragen € 227.555,-- voordelig. De mutaties worden verwerkt in de 3^e rapportage 2015.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Gemeentefonds

Septembercirculaire 2015

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

de gemeentebesturen, ter attentie van de raden en de
colleges van B&W

DGBK/ Bestuur, Democratie
en Financiën

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

vragen per e-mail
postbus.gf@minbzk.nl

circulaire

Datum

15 september 2015

Kenmerk

2015-0000532756

Onderwerp	septembercirculaire gemeentefonds 2015
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Juridische grondslag	
Relaties met andere circulaire's	meircirculaire 2015 (2015-0000299186); decembercirculaire 2014 (2014-0000664227); septembercirculaire 2014 (2014-0000286660); meircirculaire 2014 (2014-0000286660)
Ingangsdatum	15 september 2015
Geldig tot	1 juli 2016

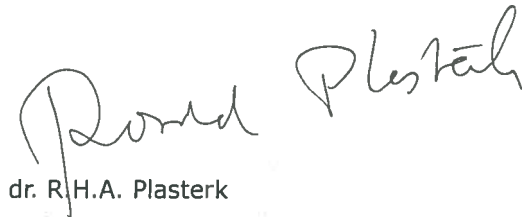
Voorwoord

Via de meicirculaire 2015 zijn gemeenten over de financiële kaders voor hun begrotingen geïnformeerd. De septembercirculaire 2015 geeft een actueel beeld, gebaseerd op de Miljoenennota van het Rijk.

De politiek-bestuurlijke zaken zijn in hoofdstuk 1 uitgelicht. De circulaire is in belangrijke mate een financieel-technisch document. De latere hoofdstukken richten zich op de doelgroep van financieel specialisten.

Ik wens u veel succes met uw belangrijke taak.

Mede namens de staatssecretaris van Financiën,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Inhoudsopgave

1	Hoofdpunten	1
2	Algemene uitkering	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering	5
1.	<i>Accres</i>	6
2.	<i>Plafond BTW-compensatiefonds</i>	7
3.	<i>Digitale Agenda</i>	8
4.	<i>Waarderingskamer</i>	8
5.	<i>Beeldende kunst en vormgeving</i>	8
6.	<i>Bevolkingsdaling</i>	8
7.	<i>School2Care</i>	8
8.	<i>BRZO</i>	9
9.	<i>Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw</i>	9
10.	<i>Taaleis Participatiewet</i>	9
2.3	Verdeling mutaties algemene uitkering	10
2.4	Veranderingen in het verdeelstelsel	10
2.4.1	Inleiding	10
2.4.2	Maatstaf woonruimten	11
2.4.3	Suppleties Waddengemeenten groot onderhoud	12
2.4.4	Cumulatieregeling gemeentefonds	12
2.4.5	Verdiepend onderzoek subcluster VHROSV	12
2.5	Maatstaven, bedragen per eenheid, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen	12
3	Integratie-uitkering Sociaal domein	17
3.1	Inleiding	17
3.2	Omvang	17
3.3	Verdeling	17
3.4	Stand van zaken besluitvorming onderwerpen Wmo 2015	18
3.5	Rechtmatigheid sociaal domein	22
3.6	Overall rapportage sociaal domein	22
4	Decentralisatie- en integratie-uitkeringen	23
4.1	Inleiding	23
4.2	Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen	23
1.	<i>Beeldende kunst en vormgeving</i>	24
2.	<i>Bevolkingsdaling</i>	25
3.	<i>Tijdelijke voorziening bed, bad en brood</i>	25
4.	<i>Vsv-programmagelden RMC-regio's G4</i>	25
5.	<i>Nota Ruimte</i>	26
6.	<i>Faciliteitenbesluit opvangcentra</i>	26

7.	<i>Vrouwenopvang</i>	26
8.	<i>Jeugdwerkloosheid</i>	26
9.	<i>Bodemsanering</i>	27
10.	<i>Nieuwe Kans Rotterdam</i>	27
11.	<i>Ondersteuning raadsman Loppersum</i>	27
12.	<i>Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches</i>	27
13.	<i>Pilot ondersteuning nabestaanden</i>	27
14.	<i>LHBT-emancipatiebeleid</i>	28
15.	<i>EIP Waterconferentie</i>	28
16.	<i>Erfgoed en ruimte</i>	28
5	Overige mededelingen.....	31
5.1	Inleiding	31
5.2	Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen	31
5.3	Financieel overzicht gemeenten	32
5.4	Herverdeling wegenbeheer.....	32
5.5	Jaarlijkse weging decentralisatie-uitkeringen	32
5.6	Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2016	33
5.7	Macronorm OZB	33
5.8	Conceptwijzigingbesluit BBV.....	34
	Bijlagen	35
	Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2015 en 2016	36
	Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2016, gegroepeerd naar cluster	42
	Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2015-2020	47
	Bijlage 2.4.1 Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten	49
	Bijlage 2.4.2 Cumulatieregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)	59
	Bijlage 2.5.1 Volumina maatstaven 2015-2020.....	73
	Bijlage 2.5.2 Suppletie-uitkering Bommenregeling	74
	Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein	76
	Bijlage 4.2-2 Decentralisatie-uitkering Bevolkingsdaling	90
	Bijlage 4.2-3 Decentralisatie-uitkering Tijdelijke voorziening bed, bad en brood	92
	Bijlage 4.2-6 Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra.....	94
	Bijlage 4.2-7 Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang	96
	Bijlage 4.2-8 Decentralisatie-uitkering Jeugdwerkloosheid	98
	Bijlage 4.2-12 Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties	100
	Bijlage 4.2.1 Integratie-uitkering Wmo.....	102
	Bijlage 4.2.2 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang.....	111
	Bijlage 4.2.3 Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage	113
	Bijlage 5.8.1 Conceptwijzigingsbesluit BBV	119

1 Hoofdpunten

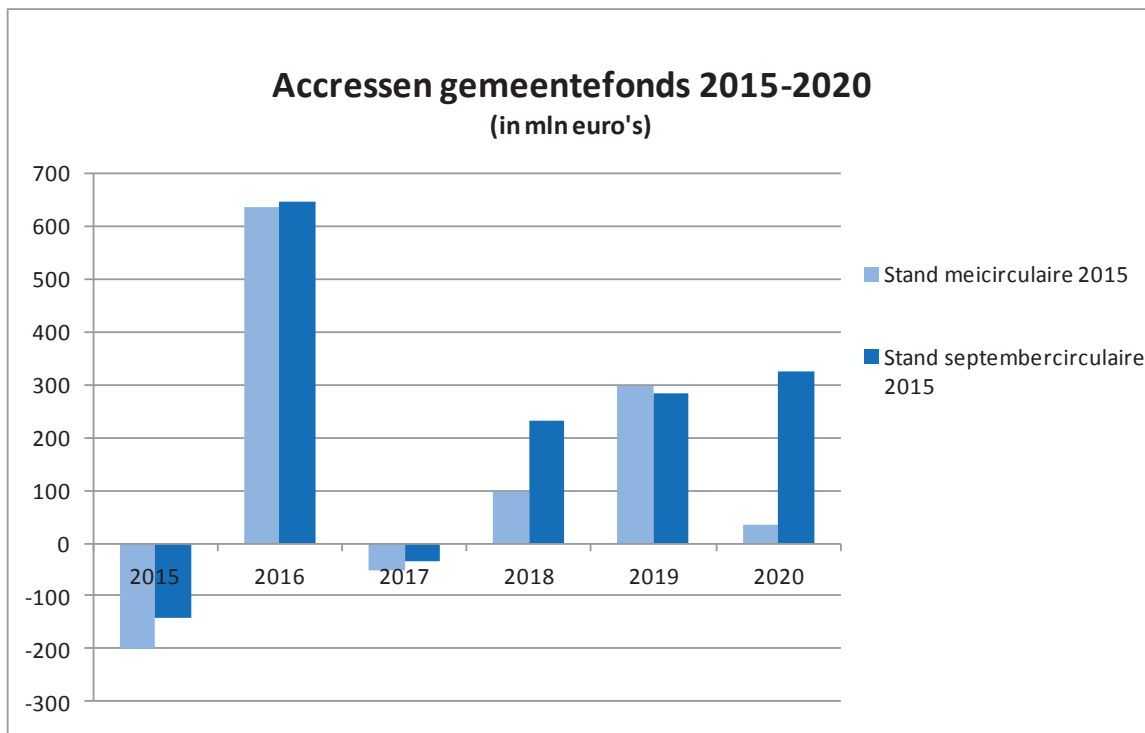
Deze circulaire informeert gemeenten over de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten. Factoren als gemeentelijke rentelasten, dividendopbrengsten, belastingopbrengsten en grondexploitatie bepalen mede die financiële ruimte. Zij vallen echter buiten het bestek van deze circulaire.

Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. De circulaire bevat ook actuele informatie die op een later tijdstip in de rijksbegroting wordt verwerkt. De mededelingen zijn steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de algemene uitkering, de integratie-uitkering Sociaal domein en de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen. Hierna volgen de voornaamste mededelingen uit de circulaire.

Algemene uitkering

- De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven (netto gecorrigeerde rijksuitgaven; NGRU). Volgens de normeringssystematiek (trap op trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. De jaarlijkse toename of afname van de algemene uitkering, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd. De accresraming in de Miljoenennota resulteert voor alle jaren - met uitzondering van 2019 - in een hogere algemene uitkering in vergelijking met de meicirculaire 2015. Onderstaande figuur laat de nieuwe accresstanden zien, inclusief een vergelijking met de stand meicirculaire 2015.

- De ontwikkeling van het BTW-compensatiefonds en het bijbehorende plafond leiden met ingang van 2015 tot een toename of afname van de algemene uitkering, zo is vastgelegd in het Financieel Akkoord Rijk/VNG/IPO. De ruimte onder het plafond is toegenomen, met als gevolg een grotere toevoeging aan de algemene uitkering dan eerder aangegeven.
- Gemeenten met veel zorginstellingen en gemeenten met veel studenten ondervinden bij de maatstaf woonruimten nadeel van het gebruik van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen. Hiervoor is een oplossing gevonden.

Decentralisaties sociaal domein

- Gemeenten hebben laten weten behoefte te hebben aan meer stabiliteit in de uitkeringen uit het gemeentefonds. Bij de verdeelmodellen Wmo en jeugd heeft dit geleid tot de beslissing om de maatstafgegevens voor de uitkering in het jaar 2016 niet te actualiseren: de verdeling volgens de meicirculaire 2015 is de definitieve verdeling. In mei 2016 volgt een actualisatie voor de verdeling 2017. Bij participatie bevat deze circulaire de laatste actualisatie van maatstafgegevens voor de uitkering 2016;
- In de uitkering 2015 voor jeugd is de bestuurlijk overeengekomen correctie in verband met het woonplaatsbeginsel verwerkt;
- In paragraaf 3.4 wordt uitgebreid ingegaan op de stand van zaken omtrent een aantal onderwerpen in verband met de Wmo 2015, waaronder beschermd wonen en pgb's.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

- De overheveling per 2017 van middelen van de decentralisatie-uitkering Beeldende kunst en vormgeving naar de algemene uitkering, zoals eerder gemeld, gaat niet door. De minister van OCW heeft op 8 juni 2015 een brief naar de Tweede Kamer gestuurd waarin zij meldt deze uitkomst te zijn overeengekomen met het ministerie van BZK en de VNG.
- Voor de periode 2016 tot en met 2020 ontvangen 9 gemeenten een decentralisatie-uitkering Bevolkingsdaling. De fondsbeheerders hebben in de adviezen van de Rfv en de VNG aanleiding gezien de voorgenomen introductie van deze decentralisatie-uitkering door te zetten.
- Centrumgemeenten ontvangen een financiële tegemoetkoming voor de kosten die zij, in voorkomende gevallen, moeten maken om sobere voorzieningen aan te bieden aan vreemdelingen die niet rechtmatig in Nederland verblijven.

2 Algemene uitkering

2.1 Inleiding

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor. Die drie zijn aan wijzigingen onderhevig. Dit hoofdstuk geeft de informatie over de aanleiding voor die wijzigingen en over de uitwerking ervan. In paragraaf 2.2 worden de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering behandeld en in paragraaf 2.3 worden de consequenties daarvan voor de verdeling aangegeven. In paragraaf 2.4 volgen mededelingen over de wijzigingen in het verdeelstelsel.

Het totaal van alle wijzigingen vindt zijn neerslag in de bijlagen 2.1.1 en 2.1.2, die overzichten bevatten van maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren. Paragraaf 2.5 gaat in op de berekening van de algemene uitkering met die gegevens en licht de gehanteerde termen toe.

2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering

Tabel 2.2.1 bevat de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering ten opzichte van de meicirculaire 2015. Het betreft achtereenvolgens:

1. Algemene mutaties

Deze mutaties hebben betekenis voor de financiële ruimte van de gemeenten.

2. Mutaties met corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven (de zogenaamde taakmutaties)

Deze mutaties zijn geordend volgens de clusterindeling van het gemeentefonds om gemeenten een overzicht te bieden per beleidsterrein. De clusterindeling, naar homogene gemeentelijke beleidsvelden, is een hulpmiddel bij het onderhoud van de verdeling. Het staat gemeenten vrij de indeling al dan niet voor eigen doeleinden te hanteren en de clusterindeling heeft geen gevolgen voor de bestedingsvrijheid van de algemene uitkering.

De tabel wordt gevolgd door een toelichting op de mutaties.

Tabel 2.2.1 Ontwikkeling algemene uitkering, mutaties ten opzichte van de meicirculaire 2015 (in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand meicirculaire 2015	14.667,726	15.475,623	15.420,828	15.500,157	15.755,468	15.719,063
algemene mutaties						
1) accres	60,161	70,562	87,765	219,369	205,458	496,237
2) plafond BTW-compensatiefonds	24,171	129,802	72,814	86,255	122,404	178,717
3) Digitale Agenda	-2,295	-6,600				
4) Waarderingskamer	0,107	-0,133				
cluster Cultuur en ontspanning						
5) beeldende kunst en vormgeving			-13,500	-13,500	-13,500	-13,500
cluster Overig						
6) bevolkingsdaling		-11,245	-11,245	-11,245	-11,245	-11,245
7) School2Care	0,175					
cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling						
8) BRZO		-11,171	-10,050	-10,050	-10,050	-10,050
cluster Werk en inkomen						
9) wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw	4,000	7,000	9,000	11,000	13,000	14,000
10) taaleis Participatiewet		2,500	5,000	5,000	5,000	5,000
stand deze circulaire	14.754,045	15.656,338	15.560,612	15.786,986	16.066,535	16.378,222

De tabel is opgezet volgens de gangbare begrotingsopzet van Rijk en gemeenten. Dat betekent dat een structurele verhoging of verlaging van de algemene uitkering zichtbaar is als een reeks bedragen. Een incidentele verhoging of verlaging daarentegen leidt alleen in het jaar van de mutatie tot de vermelding van een bedrag.

De mutaties in tabel 2.2.1 zijn in bijlage 2.2.1 samengenomen met de mutaties uit voorgaande circulaire. Deze bijlage geeft een totaalbeeld van de mutaties van jaar op jaar, ongeacht het moment van publicatie, in tegenstelling tot tabel 2.2.1, die een totaalbeeld geeft van circulaire op circulaire.

Toelichting

1. Accres

Tabel 2.2.2 laat de actuele raming van de accessen zien voor de jaren 2015-2020.

Tabel 2.2.2 Actuele raming van de accessen voor de jaren 2015-2020 (in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand meicirculaire 2015	-200,579	637,029	-50,442	98,473	296,053	33,678
Gewijzigde jaarlijkse tranches	60,161	10,401	17,203	131,605	-13,912	290,779
Stand septembercirculaire 2015	-140,418	647,430	-33,239	230,078	282,141	324,457
Accres in %	-0,83%	4,15%	-0,21%	1,44%	1,75%	1,98%

Toelichting

Ten opzichte van de Voorjaarsnota c.q. meicirculaire 2015 is de daling van het accres voor 2015 afgenomen. Het accres in 2015 is opwaarts bijgesteld van -1,18% naar -0,83%. Zoals te zien in tabel 2.2.3 is voor 2015 een reeks van € 60 miljoen overgeboekt naar het gemeentefonds. De belangrijkste verklaring daarvoor zijn de overboekingen in verband met de verwachte toename van kosten door de verhoogde instroom van asielzoekers.

In 2016 is er een positieve accresontwikkeling van ruim 4%. Dit is vertaald in een overboeking van € 647 miljoen naar het gemeentefonds. De belangrijkste verklaring ligt in de intensiveringen die zijn opgenomen in de ontwerpbegroting 2016. Daarvoor zijn in de voorjaarsbesluitvorming reeds reserveringen opgenomen. Deze extra uitgaven zijn ook toegelicht in de Miljoenennota.

Belangrijkste elementen zijn de extra uitgaven voor veiligheid/defensie, missies en maatschappelijke prioriteiten zoals de impuls voor beschut werk en de opvang voor peuters. Ook de intensivering van de kinderopvangtoeslag vanaf 2016 (onderdeel van het 5 miljard-pakket) heeft een positief accreseffect. Ten slotte is de NGRU gestegen vanwege het CAO-akkoord waarvan een deel al zichtbaar is in de verbetering van het accres in 2015. Tot slot is het accres 2020 in deze circulaire geëxtrapoleerd.

Tabel 2.2.3 Mutaties accressen gemeentefonds 2015-2020 ten opzichte van de meicirculaire 2015 (jaartranches, in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tranche 2015	60,161	60,161	60,161	60,161	60,161	60,161
Tranche 2016		10,401	10,401	10,401	10,401	10,401
Tranche 2017			17,203	17,203	17,203	17,203
Tranche 2018				131,605	131,605	131,605
Tranche 2019					-13,912	-13,912
Tranche 2020						290,779
Totaal	60,161	70,562	87,765	219,369	205,458	496,237

De totaalregel in de tabel correspondeert met de accresregel in tabel 2.2.1.

Voor gemeenten die hun begroting in constante prijzen opstellen is in tabel 2.2.4 informatie opgenomen over de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).

Tabel 2.2.4 Prijsontwikkeling bruto binnenlands product 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Prijsontwikkeling bbp	0,8%	1,0%	½%	½%	½%

Voor de raming van de prijsontwikkeling van het bbp geldt dat er voor de jaren tot en met 2016 ramingsgegevens beschikbaar zijn van het CPB (zie ook de Macro Economisch Verkenningen 2016 van het CPB). Voor de jaren na 2016 zijn geen ramingsgegevens van het CPB beschikbaar en zijn de percentages uit de meicirculaire 2015 gehandhaafd.

2. Plafond BTW-compensatiefonds

Het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) is per 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals deze volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds. Het plafond wordt aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met onttrekkingen of toevoegingen aan het BCF. Als het plafond overschreden wordt komt het verschil ten laste van het gemeentefonds en het provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het verschil ten gunste van het gemeentefonds en het provinciefonds. De toevoeging of uitname wordt over het gemeentefonds en het provinciefonds verdeeld conform de aandelen van de gezamenlijke

gemeenten en provincies in het BCF in het gerealiseerde jaar. Bij Miljoenennota 2016 is het aandeel van gemeenten van € 137,6 miljoen in de geraamde ruimte onder het plafond voor 2015 toegevoegd aan het gemeentefonds. De ruimte onder het plafond is toegenomen, met als gevolg een grotere toevoeging aan de algemene uitkering dan eerder verwacht. Tot nu toe was in de circulaire uitgegaan van een toevoeging van € 113,4 miljoen (zie bijlage 2.2.1 van de septembercircularis 2014). Er blijft voor alle jaren sprake van een verwachte ruimte onder het plafond. Het accrespercentage voor 2016 zorgt voor een geraamde stijging van de ruimte onder het plafond voor 2016, waarvan de voorlopige afrekening volgt in september 2016 (bij Miljoenennota 2017).

3. Digitale Agenda

De algemene uitkering wordt verlaagd ten gunste van de VNG voor de uitvoering van de collectieve digitale agenda dienstverlening en informatiebeleid 2020 (De Digitale Agenda). Tot de uitname is besloten tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG op 3 juni 2015.

4. Waarderingskamer

Naar vast gebruik komen wijzigingen in het budget van de Waarderingskamer ten laste of ten gunste van de algemene uitkering.

5. Beeldende kunst en vormgeving

De overheveling per 2017 van middelen van de decentralisatie-uitkering Beeldende kunst en vormgeving naar de algemene uitkering, zoals gemeld in de paragrafen 2.2 en 4.2 van de septembercircularis 2014, gaat niet door. Zie voor meer informatie paragraaf 4.2-1 van deze circularis.

6. Bevolkingsdaling

Naar aanleiding van de evaluatie (zie <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2015/03/23/evaluatierapport-krimpmaatstaf-gemeentefonds.html>) is besloten de krimpmaatstaf niet te continueren. De middelen gaan vanaf 2016 over naar de decentralisatie-uitkering Bevolkingsdaling die ten goede komt aan de door het kabinet aangewezen krimpregio's. Zie verder paragraaf 4.2-2 van deze circularis.

7. School2Care

De gemeente Amsterdam ontvangt in 2015 een bijdrage in de kosten voor het project School2Care 2013/2014 in het voortgezet speciaal onderwijs.

8. BRZO

Vanwege de overdracht van het bevoegd gezag voor alle BRZO-inrichtingen (Besluit Risico Zware Ongevallen 1999) en RIE-4-installaties (Richtlijn Industriële Emissies-categorie 4) van gemeenten naar provincies wordt de algemene uitkering verlaagd. De hogere uitname in 2016 houdt verband met de kwaliteitsslag die nodig is bij de vergunningverlening aan enkele bedrijven. De financiële consequenties van de overdracht zijn in een gezamenlijk onderzoekstraject van het Ministerie van IenM, het Ministerie van BZK, VNG en IPO in kaart gebracht.

9. Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw

Gemeenten ontvangen een compensatie voor de uitvoeringskosten die voortvloeien uit het wetsvoorstel Vrijlating lijfrenteopbouw en inkomsten uit arbeid en bevordering vrijwillige voortzetting pensioenopbouw. Met het wetsvoorstel wordt in het kader van de Participatiewet geregeld dat lijfrenten binnen zekere grenzen niet als vermogen worden aangemerkt, met als gevolg een toename van de bijstandpopulatie. De compensatie voor de uitkeringslasten vindt plaats via het Inkomensdeel van de Participatiewet.

10. Taaleis Participatiewet

Op 1 januari 2016 treedt de Wet taaleis Participatiewet in werking. Deze wet regelt dat bijstandsgerechtigden die onvoldoende de Nederlandse taal beheersen en daardoor worden belemmerd bij hun inschakeling op de arbeidsmarkt, de verplichting wordt opgelegd om de Nederlandse taal te leren. De verplichting geldt vanaf 1 januari 2016 voor de nieuwe instroom in de bijstand en vanaf 1 juli 2016 voor alle bijstandsgerechtigden. Zoals aangekondigd in paragraaf 2.2 van de septembercirculaire 2014 ontvangen gemeenten vanaf 2016 een compensatie voor uitvoeringskosten.

Overige mededelingen algemene uitkering

- Basisregistratie Grootchalige Topografie

Gemeenten zullen vanaf 2017 via het gemeentefonds een bijdrage van € 8,8 miljoen per jaar ontvangen voor de beheerkosten van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). De wet BGT treedt op 1 januari 2016 in werking. Omdat op die datum mogelijk nog niet alle gemeenten volledig over zijn op de BGT loopt de beheerbijdrage in 2016 nog via het Landelijk Samenwerkingsverband Grootchalige Basiskaart van Nederland, net zoals in de transitiejaren 2014 en 2015. Gemeenten hebben hierover een brief ontvangen van het Ministerie van IenM. Meer informatie volgt in de meicirculaire 2016.

- Maatstaf huishoudens

Het CBS heeft de methode van vaststelling van het aantal personen in institutionele huishoudens met ingang van 2015 verder verbeterd. Door een betere combinatie van bronnen kan daardoor vooral in grote woon-zorgcomplexen nauwkeuriger worden gemeten wie tot de institutionele bevolking behoort en wie niet. Daardoor verandert de maatstaf huishoudens in het gemeentefonds niet alleen door reguliere dynamiek. Wij hebben de aantallen van genoemde maatstaf volgens de huidige en nieuwe methode vergeleken en gezien of er aanleiding is voor een overgangsregeling. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat dit niet het geval is en hanteren daarom onverkort de nieuwe CBS-gegevens. Daarbij speelt mee dat een daling van het aantal personen in institutionele huishoudens meestal leidt tot een evenredige stijging van het aantal eenpersoonshuishoudens.

2.3 Verdeling mutaties algemene uitkering

De verdeelwijze van de mutaties uit paragraaf 2.2 is in tabel 2.3.1 weergegeven. De verdeelwijze bestaat uit een wijziging in hetzij de uitkeringsfactor hetzij het bedrag per eenheid van één of meer maatstaven van het cluster waaronder de mutatie valt. Tabel 2.3.1 bevat het overzicht. De cijfermatige uitwerking is opgenomen in paragraaf 2.5.

Tabel 2.3.1 Verdeelwijze mutaties algemene uitkering

Nummer	Mutatie	Verdeelwijze
algemene mutaties		
1)	accres	uitkeringsfactor
2)	plafond BTW-compensatiefonds	uitkeringsfactor
3)	Digitale Agenda	uitkeringsfactor
4)	Waarderingskamer	uitkeringsfactor
cluster Cultuur en ontspanning		
5)	beeldende kunst en vormgeving	maatstaf klantenpotentieel regionaal
cluster Overig		
6)	bevolkingsdaling	maatstaf krimp en uitkeringsfactor
7)	School2Care	vast bedrag Amsterdam
cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling		
8)	BRZO	maatstaven I&G/Fysiek milieu
cluster Werk en inkomen		
9)	wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw	maatstaven W&I/Overig werk en inkomen
10)	taaleis Participatiewet	maatstaven W&I/Overig werk en inkomen

2.4 Veranderingen in het verdeelstelsel

2.4.1 Inleiding

Tabel 2.4.1 bevat een overzicht van de wijzigingen in het verdeelstelsel van de algemene uitkering ten opzichte van de meicirculaire 2015.

Tabel 2.4.1 Wijzigingen in het verdeelstelsel van de algemene uitkering

Nummer	Naam	Aard van de maatregel	Ingangsjaar
1	Maatstaf woonruimten	Gewijzigde definitie maatstaf woonruimten	2016
2	Suppletie groot onderhoud	Aanpassing suppleties Waddengemeenten	2016
3	Cumulatieregeling gemeentefonds	Verwerking gewijzigde definitie maatstaf woonruimten en correctie enkele gemeenten	2016
4	Cluster VHROSV	Verdiepend onderzoek	2017

De toelichting op de wijzigingen volgt in de paragrafen 2.4.2 tot en met 2.4.5.

2.4.2 Maatstaf woonruimten

Met ingang van 2016 is sprake van een gewijzigde definitie van de maatstaf woonruimten, met een doorwerking naar de maatstaven woonruimten*bodemfactor kern, huishoudens met laag inkomen (drempel), omgevingsadressendichtheid en omgevingsadressendichtheid (drempel). Het betreft de invulling van een toezegging van de minister van BZK in het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer over de eerste fase van het groot onderhoud gemeentefonds op 4 september 2014 (zie paragraaf 2.4.2 van de meicirculaire 2015). De maatregel beoogt het effect van de overgang op het gebruik van gegevens uit de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) verder te verkleinen voor gemeenten met studentenflats en/of zorginstellingen. De maatregel is de afgelopen maanden in samenwerking met het CBS en een klankbordgroep van gemeenten tot stand gekomen en houdt het volgende in:

1. vanaf 2016 omvat de maatstaf woonruimten ook het aantal personen in zorginstellingen (onderdeel van het aantal personen in institutionele huishoudens). De ophoging wordt als volgt berekend: het aantal personen in zorginstellingen per 1000 inwoners verminderd met het landelijk gemiddelde per 1000 inwoners, vermenigvuldigd met het inwonertal van de gemeente gedeeld door 1000. Een negatief aantal wordt op nul gesteld;
2. vanaf 2017 omvat de maatstaf woonruimten ook 25% van het aantal uitwonende studenten in een gemeente. Voor 2016 geldt hetzelfde al voor een groep van 27 gemeenten. De lijst met 27 gemeenten is vastgesteld via een in samenwerking met het CBS ontwikkelde methode op basis waarvan is ingeschat dat deze gemeenten de definitieaanscherping ten aanzien van studentenflats al in de BAG hebben verwerkt;
3. De bedragen per eenheid van de maatstaf woonruimten en van de aan woonruimten gerelateerde maatstaven worden in 2016 zodanig verlaagd dat per saldo per maatstaf hetzelfde bedrag wordt verdeeld als zonder de definitiewijziging. In 2017 vindt in beginsel geen verdere verlaging plaats omdat in dat jaar tegenover de extra woonruimten uit hoofde van de definitiewijziging minder woonruimten staan bij de gemeenten die met ingang van dat jaar de definitiewijziging hebben verwerkt.

Bijlage 2.4.1 bevat de voorlopige aantallen die vanaf 2016 en/of 2017 worden opgeteld bij de maatstaf woonruimten. Te zijner tijd zullen de meest actuele gegevens worden gebruikt. Voor het uitkeringsjaar 2017 en verder zullen wij de ontwikkeling van de aantallen verblijfsobjecten in de

BAG nauwlettend in de gaten houden, met name met het oog op de wegingsfactor van 25%. Bijlage 2.4.2 bevat een overzicht van het herverdeeffect van de algemene uitkering als gevolg van de definitiewijziging (stand meicirculaire 2015).

2.4.3 Suppleties Waddengemeenten groot onderhoud

De suppletiebedragen van de overgangsregeling voor het groot onderhoud zijn voor de Waddengemeenten verhoogd. Voor deze gemeenten is een afwijkende berekeningswijze van toepassing, om de periode tot de aangekondigde aanpassing van de maatstaven voor de Waddengemeenten te overbruggen. De nieuwe suppletiebedragen 2016 voor de gemeenten zijn als volgt: Ameland € 80.869, Schiermonnikoog € 21.393, Terschelling € 30.290, Texel € 119.111 (inclusief € 18.660 in verband met de BAG) en Vlieland € 28.644.

2.4.4 Cumulatieregeling gemeentefonds

De bedragen van de cumulatieregeling gemeentefonds zijn aangepast. De regeling omvat nu ook het effect op de algemene uitkering van de gewijzigde definitie van de maatstaf woonruimten (zie paragraaf 2.4.2) Ook is voor enkele gemeenten een correctie aangebracht, voor Leeuwarden en Vlissingen in verband met een gewijzigd herverdeeffect Wmo en voor Appingedam, Doesburg en Vaals in verband met de doorwerking van het effect van het groot onderhoud in 2018 en 2019.

Zie bijlage 2.4.2 voor de nieuwe bedragen.

2.4.5 Verdiepend onderzoek subcluster VHROSV

Het in de meicirculaire 2015 aangekondigde verdiepend onderzoek voor het subcluster Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV, onderdeel van het bredere cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling) is van start gegaan. Het onderzoek wordt begeleid door een klankbordgroep bestaande uit de betrokken ministeries, de Rfv, VNG en enkele gemeenten. Uit het verdiepende onderzoek moet blijken of aanpassing van de nieuwe verdeelformule voor het cluster VHRSOV, zoals opgenomen in de meicirculaire 2015, per 2017 nodig is. De gemeenten worden uiterlijk in de meicirculaire 2016 geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek.

2.5 Maatstaven, bedragen per eenheid, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende bedrag per eenheid. De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De verkregen uitkomst moet daarnaast worden opgehoogd met enkele uitkeringsonderdelen die buiten het format van aantal eenheden en bedrag per eenheid vallen. Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de maatstaven, de bedragen per eenheid, de

uitkeringsfactor en de overige uitkeringsonderdelen.

Maatstaven

De krimpmaatstaf eindigt met ingang van 2016 (zie paragraaf 2.2-6).

Bedragen per eenheid

Een aantal bedragen per eenheid voor 2015 en 2016 is ten opzichte van de meicirculaire 2015 gewijzigd (zie de bijlagen 2.1.1 en 2.1.2). De wijzigingen zijn het gevolg van de andere omvang van de algemene uitkering (zie tabel 2.3.1) en de definitiewijziging van de maatstaf woonruimten (zie paragraaf 2.4.2). De bijlagen bevatten ook de nieuwe raming van de uitkeringsfactoren 2015 en 2016.

Uitkeringsfactor

Op verzoek van gemeenten wordt vanaf deze circulaire de informatie over de uitkeringsfactor niet meer in de bijlage maar in de hoofdtekst opgenomen. Bijlage 2.5.1 van de meicirculaire 2015 bevat een toelichting op de uitkeringsfactor: wat is de uitkeringsfactor en hoe wordt hij berekend.

Er ontbreken nog gegevens voor de definitieve vaststelling van de uitkeringsfactor 2013. De raming blijft op dit moment ongewijzigd. De definitieve vaststelling zal plaatsvinden in de decembercirculaire 2015.

De nieuwe raming van de uitkeringsfactor in de jaren 2015-2020 is vermeld in tabel 2.5.1. Voor gemeenten die hun begroting in constante prijzen opstellen is in de tabel een reeks in constante prijzen opgenomen. In de raming van de uitkeringsfactoren is de informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1, uit de paragrafen 2.4.2 tot en met 2.4.4 en over de ontwikkeling van de uitkeringsbasis als gevolg van nieuwe aantallen verwerkt. Zie bijlage 2.5.1 voor de nieuwe aantallen van de voornaamste verdeelmaatstaven.

Tabel 2.5.1 Uitkeringsfactor 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<i>Bestaande verdeling</i>						
Uitkeringsfactor	1,395					
<i>Nieuwe verdeling</i>						
Uitkeringsfactor	1,392	1,448	1,431	1,440	1,453	1,470
Uitkeringsfactor constante prijzen		1,448	1,425	1,428	1,434	1,445

Tabel 2.5.1a Uitkeringsfactor 2017-2020 in constante prijzen 2016

	2017	2018	2019	2020
omvang algemene uitkering, jaar t-1	15.656,3	15.560,6	15.787,0	16.066,5
loon-/prijsmutatie	78,3	77,8	78,9	80,3
loon-/prijsmutatie (cumulatief)	78,3	156,1	235,0	315,4
één punt uitkeringsfactor, jaar t (mln euro)	12,4	12,5	12,6	12,7
loon-/prijsmutatie cumulatief (in punten UF)	6	12	19	25
uitkeringsfactoren in lopende prijzen	1,431	1,440	1,453	1,470
af: nominale ontw ikkeling	0,006	0,012	0,019	0,025
uitkeringsfactoren in constante prijzen	1,425	1,428	1,434	1,445

Tabel 2.5.2 geeft inzicht in de ontwikkeling van de uitkeringsfactor ten opzichte van de meicirculaire 2015. Het verschil met die circulaire ontstaat met name door gewijzigde accressen, het effect van het plafond BCF en de uitkeringsbasis, in het bijzonder de nieuwe ramingsgegevens van de bijstands aantallen. Tabel 2.5.3 geeft inzicht in de ontwikkeling van de uitkeringsfactor van jaar op jaar. Deze ontwikkeling wordt met name bepaald door de accressen, die voor verschillende jaren sterk uiteen lopen.

Tabel 2.5.2 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2015-2020 ten opzichte van de meicirculaire 2015

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand meicirculaire 2015						
- bestaande verdeling	1,388					
- nieuwe verdeling	1,385	1,433	1,419	1,415	1,425	1,411
<i>mutaties deze circulaire</i>						
mutatie accres	0,007	0,016	0,013	0,024	0,026	0,054
uitkeringsbasis/OZB	0,000	-0,001	-0,001	0,001	0,002	0,006
uitkeringsfactor stand deze circulaire						
- bestaande verdeling	1,395					
- nieuwe verdeling	1,392	1,448	1,431	1,44	1,453	1,47

Tabel 2.5.3 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2015-2020 van jaar op jaar

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
uitkeringsfactor, jaar t	1,395	1,448	1,431	1,440	1,453	1,470
verschil ten opzichte van jaar t-1		0,053	-0,017	0,009	0,013	0,017
w aarvan:						
- algemene mutaties		0,068	-0,007	0,017	0,022	0,025
- verdeelreserve		-0,001	-0,001	-0,001	-0,001	-0,001
- ontw ikkeling uitkeringsbasis (inclusief OZB)		-0,012	-0,009	-0,008	-0,008	-0,007
- overige ontw ikkelingen		-0,002	0,000	0,001	0,000	0,000

Overige uitkeringsonderdelen

Onder de algemene uitkering vallen ook de volgende uitkeringsonderdelen, die niet de vorm hebben van maatstafaantallen die met een bedrag per eenheid worden vermenigvuldigd:

- Een beperkt aantal gemeenten ontvangt middelen op grond van de maatstaf herindeling of

ontvangt een artikel 12-uitkering.

- Alle gemeenten hebben daarnaast te maken met de suppletierегeling afschaffing ozb woningen gebruikers (zie bijlage 10 van de septembercirculaire 2013), met de overgangsregeling groot onderhoud (zie paragraaf 2.4.3) en met de cumulatierегeling gemeentefonds (zie paragraaf 2.4.4).
- Tot slot is er de suppletie-uitkering Bommenregeling. Bijlage 2.5.2 vermeldt de groep gemeenten die - op basis van de ingediende aanvraag vóór 1 juli 2015 - een dergelijke uitkering ontvangt, inclusief de bijbehorende bedragen. Voor meer informatie over de bommenregeling zie paragraaf 2.4.4 van de septembercirculaire 2014.

De Rfv heeft inmiddels zijn advies over de vormgeving van de bommenregeling op de langere termijn uitgebracht (zie http://www.rob-rfv.nl/rfv/publicaties_rfv/publicatie_rfv/278/Bommenregeling%3A+zelf+betalen%2C+tenzij). De fondsbeheerders zullen de komende maanden bezien welke gevolgen het advies moet hebben.

3 Integratie-uitkering Sociaal domein

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de omvang (paragraaf 3.2) en de verdeling (paragraaf 3.3) van de integratie-uitkering Sociaal domein. Paragraaf 3.4 gaat in op de stand van de besluitvorming op het terrein van de Wmo 2015. In de paragrafen 3.5 en 3.6 is ten slotte informatie opgenomen over rechtmatigheid sociaal domein en over de overall rapportage sociaal domein.

3.2 Omvang

Tabel 3.2.1 geeft een overzicht van de bedragen van de integratie-uitkering Sociaal domein voor de jaren 2015 tot en met 2020.

Tabel 3.2.1. Ontwikkeling integratie-uitkering sociaal domein 2015-2020 (in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand meicirculaire 2015	10.149	9.857	9.607	9.440	9.360	9.265
<i>mutaties deze circulaire</i>	19	-22	0	0	0	0
stand deze circulaire	10.168	9.835	9.607	9.440	9.360	9.265

De mutaties doen zich voor bij de Wmo 2015. In 2015 is eenmalig € 12,2 miljoen toegevoegd voor beschermd wonen (zie paragraaf 3.4). Taken die de VNG op zich heeft genomen bepalen vooral voor 2016 de mutatie. Daarnaast is sprake van een beperkte bijstelling van technische aard. Op een later tijdstip worden verdere mutaties verwacht in verband met de Wmo 2015 (zie paragraaf 3.4).

De splitsing van de tabelbedragen naar de drie decentralisaties is opgenomen in de gemeentefondsruubriek op internet.

3.3 Verdeling

Wmo 2015

De extra middelen voor beschermd wonen ad € 12,2 miljoen zijn toegevoegd aan het budget van een aantal centrumgemeenten (zie ook paragraaf 3.4; zie dezelfde paragraaf voor de verdeling 2016 en verder). De overige veranderingen in het macrobudget zijn over alle gemeenten verdeeld naar rato van hun historische verdeling (2015) respectievelijk het objectieve verdeelmodel (2016). Daarnaast wijzigt bij de gemeenten Leeuwarden en Vlissingen de suppletie in verband met de Wmo 2015. Bij deze twee gemeenten en bij de gemeente Groningen is het herverdeeleeffect herberekend, bij Groningen zonder gevolgen voor de suppletie. De middelen die hiermee zijn gemoeid worden in 2015 en 2016 op dezelfde wijze verdeeld als de wijziging in het macrobudget. In verband met de middelen voor latere jaren is het macrobudget rekenkundig verhoogd, zodat er geen effect optreedt voor alle gemeenten.

Jeugd - Regeling voor compensatie woonplaatsbeginsel

De regeling voor compensatie van gemeenten die nadeel ondervinden van toepassing van het woonplaatsbeginsel bij het bepalen van het historisch budget 2015 heeft tot een uitkomst geleid. Voor compensatie blijkt daadwerkelijk € 17,8 miljoen nodig te zijn ten behoeve van de uitvoering van de regeling. Er zijn 46 gemeenten in aanmerking gekomen voor de regeling. Het bedrag ter compensatie van deze gemeenten komt in mindering op de bedragen uit de meicirculaire 2015. Dit gebeurt naar rato van die bedragen. De bedragen voor latere jaren ondergaan geen wijziging ten opzichte van de meicirculaire 2015.

Actualisatie maatstafgegevens per gemeente

Voor de objectieve verdeling 2016 van de Wmo 2015 en jeugd worden de maatstafgegevens volgens de meicirculaire 2015 gehandhaafd. Veel gemeenten hebben aangegeven behoefte te hebben aan meer stabiliteit in de gemeentefondsuitkeringen en aan die behoefte kan voor dit aspect worden tegemoetgekomen. In de aanloop naar de meicirculaire 2016 komen nieuwe maatstafgegevens beschikbaar. De nieuwe gegevens zullen voor 2017 worden gehanteerd.

De bevrozing van de maatstafgegevens betekent niet dat de uitkomsten nu vastliggen. Zo komt er voor 2016 een nieuwe verdeling voor beschermd wonen en zijn er nog ontwikkelingen bij met name de Wmo 2015. Voor participatie is daarnaast in deze circulaire sprake van een aanpassing van de verdeling. Als specifieke uitkering is de verdeling van participatie steeds in het najaar voorafgaande aan een begrotingsjaar vastgelegd. Die aanpak wordt, ook nu de overheveling naar het gemeentefonds is gerealiseerd, gecontinueerd. Voor het verdeelmodel zijn nieuwe maatstafgegevens beschikbaar gekomen die vanaf het jaar 2016 worden toegepast. Maatstafgegevens die ná de septembercirculaire 2015 beschikbaar komen worden verwerkt vanaf de verdeling 2017. In de verdeling van de WSW is geen wijziging opgetreden.

Nieuwe verdeling

Bijlage 3.3.1 bevat de wijziging in het bedrag van de integratie-uitkering. De gewijzigde omvang en de opsplitsing naar onderdeel van de integratie-uitkering worden gepubliceerd op internet.

3.4 Stand van zaken besluitvorming onderwerpen Wmo 2015

Pgb-trekkingsrechten: uitvoeringskosten SVB

Eind vorig jaar is de bestuurlijke afspraak gemaakt dat VWS alle uitvoerings- en ontwikkelingskosten van de SVB in het kader van pgb-trekkingsrechten voor het jaar 2015 betaalt. Ten aanzien van 2016 en verder is in het overhedenoverleg van 29 mei jl. afgesproken dat gemeenten de integrale uitvoeringskosten zelf voor hun rekening zullen nemen. De SVB heeft voor 2016 recent een nieuwe begroting ingediend. Hierover moet nog overleg en afstemming plaatsvinden. In het bestuurlijke overleg tussen de VNG en VWS op 8 september jl. is afgesproken dat in een gezamenlijke werkgroep zowel het budget 2016 als de governance zal worden gezien. In de decembercirculaire 2015 zal u over de uitkomst worden bericht.

Pgb-trekkingsrechten: herindicaties

In het bestuurlijk overleg tussen de VNG, ZN, Per Saldo, de BVKZ, VWS, SZW en de SVB van 3 september jl. is onder meer afgesproken dat er in het kader van te plegen herindicaties geen budgetwijzigingen door de SVB mogelijk zijn van de periode 1 november 2015 tot 1 mei volgend jaar. Over de budgettaire gevolgen hiervan voor gemeenten is afgesproken dat deze in kaart zullen worden gebracht. In het bestuurlijke overleg tussen de VNG en VWS op 8 september jl. is vervolgens afgesproken dat een onafhankelijk instantie zal worden benaderd om in het kader van de procedures uit hoofde van artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet de financiële gevolgen in beeld te brengen. In de decembercirculaire 2015 zal u worden bericht over de actuele stand van zaken van het onderzoek.

Pgb-trekkingsrechten: onderzoek meerkosten gemeenten

In november 2014 is bestuurlijk overeengekomen dat VWS in redelijkheid zal voorzien in de compensatie van extra kosten die partijen uit hoofde van een terugvalscenario maken en hebben gemaakt. In de afgelopen meicirculaire is reeds een aanvullend bedrag van € 20 miljoen beschikbaar gesteld. In het overhedenoverleg van 29 mei jl. is afgesproken dat er onderzoek zal plaatsvinden naar de daadwerkelijke meerkosten. In bestuurlijk overleg tussen de VNG en VWS op 8 september jl. is overeenstemming bereikt over de uitgangspunten van het onderzoek. Na gunning van de opdracht aan een onderzoeksbureau zal tijdens een kick-off met gemeenten en VWS worden geïnventariseerd welke kosten en kostensoorten worden onderzocht. Vervolgens zal hierover bestuurlijk overleg plaatsvinden. Waar mogelijk en wenselijk zal gebruik worden gemaakt van intern voorbereidingswerk dat reeds door sommige gemeenten is gedaan. De resultaten van het onderzoek zullen dienen als basis voor de besluitvorming over compensatie. De besluitvorming hierover krijgt zijn plaats in de decembercirculaire 2015.

Woningaanpassingen en hulpmiddelen voor Wlz-cliënten

Woningaanpassingen en hulpmiddelen voor Wlz-cliënten worden in 2015 nog vanuit de Wmo 2015 geleverd. De Wlz bepaalt thans dat de verstrekking van deze voorzieningen met ingang van 1 januari 2016 overgaat naar de Wlz. Deze keuze is gemaakt met het oog op de gewenste heldere afbakening tussen de verschillende wettelijke stelsels. Woningaanpassingen en hulpmiddelen voor niet Wlz-gerechtigden blijven onderdeel van de Wmo 2015.

De afgelopen maanden is verkend op welke wijze deze overheveling plaats kan vinden. De overgang naar het domein van de Wlz moet voor zowel de huidige cliënten als wel voor toekomstige cliënten met de nodige zorgvuldigheid zijn omgeven. Randvoorwaarden hierbij zijn dat cliënten zo min mogelijk last hebben van de overheveling en dat verspilling tot een minimum wordt beperkt. Verder is voor een zorgvuldige overheveling nodig dat er inzicht is in het aantal cliënten voor wie deze overheveling geldt, welk budget hier mee samenhangt en op welke wijze gemeenten en zorgkantoren op structurele basis hierover gegevens uit kunnen wisselen.

Samen met partijen als ZN, zorgkantoren, VNG, een aantal gemeenten, de branchevereniging van hulpmiddelenleveranciers Firevaned, het Zorginstituut Nederland, de NZa, en patiënten en cliëntenorganisaties, is in beeld gebracht welke mogelijkheden er zijn hulpmiddelen en

woningaanpassingen voor Wlz-cliënten over te hevelen van de Wmo 2015 naar de Wlz. Hierbij is uitgebreid aandacht geweest voor de risico's die deze overheveling met zich meebrengt voor de burger en op welke wijze deze risico's kunnen worden opgelost. Dit alles met als uitgangspunt het perspectief vanuit de cliënt bezien. Daarnaast is onderzocht op welke wijze inzicht kan worden verkregen in de omvang van het aantal cliënten voor wie deze overheveling geldt, het budget dat hier mee samenhangt en op welke wijze hierover gegevens uit kunnen worden gewisseld tussen zorgkantoren en gemeenten.

Uit deze onderzoeken is gebleken dat het niet verantwoord mogelijk is voor 2016 een betrouwbaar beeld te krijgen van de omvang van de overheveling en het budget en de uitvoering voorspelbaar en beheersbaar te doen plaatsvinden. Er zijn aanbevelingen gedaan op basis waarvan gedurende 2016 dit inzicht wel kan worden verkregen. Daarnaast is gebleken dat andere randvoorwaarden nog onvoldoende zijn uitgewerkt waardoor het risico bestaat dat de cliënt geraakt wordt door de overheveling.

Op basis hiervan hebben de VNG, ZN en VWS gezamenlijk besloten dat een overheveling per 2016 onverantwoord is vanuit het perspectief van de cliënt. Een overheveling is nu niet mogelijk: deze wordt uitgesteld tot een nader te bepalen datum. Deze beslissing is formeel bekrachtigd in het bestuurlijk overleg tussen de VNG en VWS van 8 september jl. en dient juridisch te worden verankerd door middel van een Nota van wijziging.

Er is afgesproken op korte termijn te onderzoeken op welke wijze de noodzakelijke randvoorwaarden verder kunnen worden ingevuld om tot een verantwoorde overheveling over te kunnen gaan in de toekomst. Alle partijen worden nauw betrokken bij de inhoud van dit onderzoek. Met de VNG is separaat ook afgesproken later in een bestuurlijk overleg terug te komen op de eigen bijdragen voor cliënten met een Wlz-indicatie.

Huishoudelijke verzorging voor Wlz-cliënten

Eind vorig jaar is bepaald dat de bestuurlijke afspraak dat gemeenten huishoudelijke verzorging voor Wlz cliënten leveren één jaar wordt voortgezet, daar waar het Wlz-cliënten betreft met een mpt (modulair pakket thuis). VWS heeft met het oog op een uitname een raming opgesteld aan de hand van een recente maatwerktabel van het CBS met cijfers ultimo 2014, rekeninghoudend met extramuraliseringseffecten en de korting op huishoudelijke verzorging. In het bestuurlijk overleg tussen VWS en de VNG van 8 september jl. zijn de raming en de uitgangspunten daarvan akkoord bevonden. Echter, er is ook vastgesteld dat het op basis van de huidige informatievoorziening lastig is om te bepalen welke cliënten het hier betreft. Het belang van de cliënt staat voorop en daarom is de afspraak gemaakt dat gemeenten minimaal nog één jaar de huishoudelijke verzorging voor deze cliënten zullen voortzetten. De verbetering van de structurele informatievoorziening zal als onderdeel van het onderzoek naar de overheveling van hulpmiddelen en woningaanpassingen worden meegenomen. Met de VNG is separaat ook afgesproken later in een bestuurlijk overleg terug te komen op de eigen bijdragen voor cliënten met een Wlz-indicatie.

Beschermd wonen

In de meicirculaire 2015 is een herverdeling van de middelen beschermd wonen overeengekomen, gebaseerd op de verdeling van de vijfde gegevensoverdracht (GO5) ná toepassing van een reality check. Deze verdeling is vervolgens gecorrigeerd op basis van een inventarisatie van de door gemeenten aangegane verplichtingen, zodat elke centrumgemeente in staat is haar aangegane verplichtingen na te komen. Daarbij is afgesproken dat een nadere onafhankelijke toets zou plaatsvinden op de verdeling, die kan leiden tot herverdeling van de budgetten 2015 en de verdeling 2016, beide in de septembercirculaire 2015. De staatssecretaris van VWS heeft daarbij herbevestigd dat als sprake is van een macrotekort het Rijk aan zet is.

Na het verschijnen van de meicirculaire 2015 hebben enkele gemeenten gewezen op fouten die bij de inventarisatie van de verplichtingen zijn gemaakt en nadelig voor hen hebben uitgepakt. Het betreft in totaal € 12,2 miljoen aan problematiek. Het kabinet heeft in het bestuurlijk overleg tussen VWS en de VNG op 8 september jl. toegezegd deze problematiek 2015 op te lossen en bereid te zijn dekking hiervoor niet bij de andere centrumgemeenten te zoeken, maar eenmalig binnen de rijksbegroting. Voor een zevental gemeenten betekent dit dat het budget 2015 voor beschermd wonen in de septembercirculaire (ten opzichte van de meicirculaire) is verhoogd. Deze correcties verklaren ook de toename van het macrobudget 2015 met € 12,2 miljoen.

Een aantal gemeenten heeft deze zomer verdiepend onderzoek laten doen naar de GO5-bestanden, die mede de basis is voor de verdeling uit de meicirculaire 2015. In dat onderzoek is een vergelijking gemaakt tussen de lijsten uit GO5 (cliënten zorg in natura per 1/1/2015 met GGZ-C-indicatie die in Vektis voorkomen) en lijsten van aanbieders met cliënten die daadwerkelijk in zorg waren per 1/1/2015. Conclusie van de onderzoekers is dat een verdeling op basis van GO5 moet worden afgeraden.

Naar aanleiding hiervan is in het bestuurlijk overleg van 8 september jl. geconstateerd dat een verdere verbetering van de verdeling nodig is. Beide partijen hebben de bereidheid daartoe uitgesproken. Afgesproken is dat het deze zomer uitgevoerde onderzoek vóór 1 november 2015 binnen alle centrumgemeenten zal worden uitgevoerd. Dit betreft een finaal onderzoek naar de historische verdeling. De precieze onderzoeksopdracht voor deze verdeling zal gezamenlijk worden vastgesteld. Op basis van de onderzoeksresultaten zal rond 1 november 2015 door het kabinet een nieuwe verdeelsleutel worden gepubliceerd, op basis waarvan het budget voor 2016 wordt verdeeld. Dit betreft een beslissing van het kabinet waaraan wel een advies van het dagelijks bestuur van de VNG voorafgaat. Het kabinet is eindverantwoordelijk voor de verdeling.

Bij de publicatie van de nieuwe verdeling 2016 zal door het kabinet ook worden aangegeven op welke wijze de bedragen voor 2016 (en evt. latere jaren) zullen worden herverdeeld teneinde eventuele verdelingsfouten in 2015 te herstellen. Het is mogelijk dat gemeenten die in 2015 een tekort op het budget beschermd wonen hadden (in de zin van: minder dan op grond van de verdeelsleutel in de rede lag) daarvoor in 2016 nog worden gecompenseerd, terwijl gemeenten die in 2015 een overschot hadden (in de zin van: meer dan op grond van de verdeelsleutel in de rede lag) te maken krijgen met een neerwaartse correctie ten opzichte van de uitkomst van het model

van 1 november 2015.

3.5 Rechtmatigheid sociaal domein

Over 2014 heeft 98% van de gemeenten een goedkeurende verklaring gekregen op het aspect getrouwheid en 95% op het aspect rechtmatigheid. Door de nieuwe en veelal complexe contracten in het kader van de decentralisaties zal het verkrijgen van een goedkeurende verklaring over 2015 voor veel gemeenten een opgave zijn. Door meerdere partijen is actie ondernomen op dit punt. Er is een modeloplegger rechtmatigheidsvereisten ontwikkeld en gemeenten en aanbieders zijn opgeroepen om op basis van deze modeloplegger en de inkoopovereenkomst te bezien of risico's voor de (mogelijkheid van) vaststelling van de rechtmatigheid voldoende zijn afgedekt. Ook zal de accountant tijdens de interim controle inzichtelijk maken welke knelpunten nog bestaan ten aanzien van de juiste en volledige verantwoording. Er moet rekening mee worden gehouden dat gemeenten en zorgaanbieders niet alle problemen tijdig helemaal kunnen oplossen. In de resterende maanden van dit jaar wordt er alles aan gedaan om deze risico's zoveel mogelijk te beperken, hierbij zullen de betrokken partijen tevens bezien of de optie van een landelijk normenkader en modelprotocol een gewenste oplossing is.

3.6 Overall rapportage sociaal domein

Het kabinet zal in mei 2016 voor de eerste keer de "overall rapportage sociaal domein" naar de Tweede Kamer sturen. In deze rapportage wordt een eerste beeld gegeven van de stand van zaken in het gedecentraliseerde sociaal domein in 2015. De overall rapportage zal jaarlijks worden opgesteld. Hierdoor kunnen aan de hand van deze eerste meting de ontwikkelingen in het gedecentraliseerde domein vanuit de systeemverantwoordelijkheid van het Rijk in kaart worden gebracht. De overall rapportage kent een aantal onderdelen. Ten eerste geeft het een samenvattend beeld van de uitkomsten van de monitoring gerelateerd aan de drie decentralisatiewetten. Daaraan worden de uitkomsten van de bestuurlijke monitoring toegevoegd, alsmede een kwalitatief casusonderzoek en de zogenaamde "sociaal domein index", waarin centraal staat wat de effecten van de decentralisaties zijn voor (kwetsbare) burgers.

Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) maakt in opdracht van BZK de overall rapportage. Het beeld van de overall rapportage wordt gebruikt om de werking van het systeem te kunnen duiden. Daarom zal geen informatie over individuele gemeenten of instellingen in de rapportage worden opgenomen.

Voor gemeenten wordt informatie door de VNG en KING ontsloten per gemeente middels de "gemeentelijke monitor sociaal domein" via waarstaatjegemeente.nl. Op 18 september 2015 zal de eerste publicatie plaatsvinden.

4 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat mededelingen over de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen. Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering vrij besteedbaar en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Veel van de uitkeringen in dit hoofdstuk zijn verbonden met een zeker doel, waardoor de bestedingsvrijheid materieel wel begrensd kan zijn.

Paragraaf 4.2 informeert over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en over de omvang en de verdeling ervan.

4.2 Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Tabel 4.2.1 bevat de mutaties in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen ten opzichte van de meicirculaire 2015. Tabel 4.2.2 bevat het complete overzicht van de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de daarmee gemoeide bedragen. De tabellen worden gevolgd door een toelichting op de mutaties ten opzichte van de meicirculaire 2015.

Tabel 4.2.1 Mutaties decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2015-2020 (bedragen in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand meicirculaire 2015	2.205,353	1.996,071	1.864,662	1.853,339	1.853,420	1.853,503
<i>mutaties deze circulaire</i>						
1) beeldende kunst en vormgeving			13,500	13,500	13,500	13,500
2) bevolkingsdaling		11,245	11,245	11,245	11,245	11,245
3) tijdelijke voorziening bed, bad en brood	10,300					
4) vsv-programmagelden RMC-regio's G4		6,700				
5) Nota Ruimte	4,750	4,750				
6) faciliteitenbesluit opvangcentra	4,725					
7) vrouwenopvang		-4,380				
8) jeugdwerkloosheid	3,500	3,500				
9) bodemsanering	3,000					
10) Nieuwe Kans Rotterdam	0,900					
11) ondersteuning raadsman Loppersum	0,226					
12) brede impuls combinatiefuncties/buurtspportcoaches	0,205					
13) pilot nabestaanden	0,122					
14) LHBT-emanipatiebeleid	0,080	0,110	0,060			
15) EIP Waterconferentie	0,010					
16) erfgoed en ruimte	-0,017					
stand deze circulaire	2.233,154	2.017,996	1.889,467	1.878,084	1.878,165	1.878,248

Tabel 4.2.2 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2015-2020 (in miljoenen euro's)

Uitkeringsjaar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Vindplaats
- Wmo	1.258,727	1.138,154	1.178,830	1.178,830	1.178,830	1.178,830	mei 2015, § 4.2-4
- maatschappelijke opvang	385,057	385,057	385,057	385,057	385,057	385,057	mei 2015, § 4.2
- vrouwenopvang	116,581	112,201	116,581	116,581	116,581	116,581	september 2015, § 4.2-7
- huishoudelijke hulp toelage	128,564	141,000					mei 2015, § 4.2-3
- brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches	58,140						september 2015, § 4.2-12
- vergunningverlening, toezicht en handhaving	40,758	40,758	40,758	46,700	46,700	46,700	december 2013, § 4.3.1
- versterking peuterspeelzaalwerk	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	september 2009, § 8.3
- jeugd	21,700	21,700	21,700	21,700	21,700	21,700	juni 2012, § 6.9
- bodemsanering	41,736	46,241	46,241	46,241	46,241	46,241	september 2015, § 4.2-9
- beeldende kunst en vormgeving	13,500	13,500	13,500	13,500	13,500	13,500	september 2015, § 4.2-1
- nationale gebiedsontwikkeling (Nota Ruimte en BIRK)	16,637	4,750					september 2015, § 4.2-5
- Gezond in de Stad	19,846	19,846	19,846	5,000	5,000	5,000	mei 2015, § 4.2-12
- veiligheidshuizen	7,699	7,699	7,699	7,699	7,699	7,699	juni 2012, § 6.11
- vsv-programmagelden RMC-regio's G4	6,765	6,700					september 2015, § 4.2-4
- knelpunten verdeelproblematiek	3,298	3,374	3,451	3,531	3,612	3,695	september 2006, § 5.8
- WUW-middelen	2,672	2,361	1,599				Stb. 2001, 415
- bestaand Rotterdam gebied	2,527	pm					september 2011, § 7.12
- erfgoed en ruimte	0,085						september 2015, § 4.2-16
- nationaal programma kwaliteitssprong Zuid	1,400						juni 2012, § 6.5
- herstructurering bedrijventerreinen (Topper)	0,000	0,522					september 2012, § 7.10
- LHBT-empatiebeleid	0,490	1,260	0,960				september 2015, § 4.2-14
- WE CAN Young	0,205	0,205					mei 2015, § 4.2-7
- eigen kracht	0,368	0,698					mei 2015, § 4.2-6
- spoorse doorsnijdingen	3,356						november 2009, § 4.9
- sterke regio's	2,000	1,100					september 2011, § 7.13
- groeiopgave Almere	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	mei 2014, § 4.2.18
- ondersteuning raadsman Loppersum	0,449						september 2015, § 4.2-11
- implementatie Participatiewet	17,500	14,000					december 2014, § 4.2.3
- verankering programma verbetering GGZ	0,125	0,125					mei 2015, § 4.2-9
- RSP Zuiderzeelijn	21,412						mei 2015, § 4.2-13
- bevolkingsdaling		11,245	11,245	11,245	11,245	11,245	september 2015, § 4.2-2
- tijdelijke voorziening bed, bad en brood	10,300						september 2015, § 4.2-3
- faciliteitenbesluit opvangcentra	4,725						september 2015, § 4.2-6
- jeugdwerkloosheid	3,500	3,500					september 2015, § 4.2-8
- Nieuwe Kans Rotterdam	0,900						september 2015, § 4.2-10
- pilot nabestaanden	0,122						september 2015, § 4.2-13
- EIP Waterconferentie	0,010						september 2015, § 4.2-15
Totaal	2.233,154	2.017,996	1.889,467	1.878,084	1.878,165	1.878,248	

Toelichting

1. Beeldende kunst en vormgeving

De overheveling per 2017 van middelen van de decentralisatie-uitkering Beeldende kunst en vormgeving naar de algemene uitkering, zoals gemeld in de paragrafen 2.2 en 4.2 van de septembercirculaire 2014, gaat niet door. Op 8 juni 2015 heeft de minister van OCW een brief naar de Tweede Kamer gestuurd waarin zij aangeeft met het Ministerie van BZK en de VNG te zijn overeengekomen dat de decentralisatie-uitkering in de periode 2017-2020 wordt gehandhaafd. De huidige verdeling van de middelen en het aantal gemeenten blijft daardoor ook van toepassing voor de periode 2017-2020. Wel vervalt de voorwaarde dat gemeenten de bijdrage die zij ontvangen ook 'matchen', oftewel dat de reguliere middelen die de gemeenten uitgeven aan beeldende kunst en vormgeving minimaal even hoog moeten zijn als het bedrag van de decentralisatie-uitkering. Deze voorwaarde was opgenomen in de meicirculaire 2008. De voorwaarde wordt geschrapt omdat deze vooral bureaucratie oplevert en niet meer past bij het type uitkering.

Op basis van een evaluatie zal overleg worden gevoerd over de voortzetting en verdeling voor de periode na 2020 tussen de minister van OCW, de G36 en het Ministerie van BZK.

Zie voor meer informatie pagina 29 van de brief 'Ruimte voor Cultuur' van de minister van OCW:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnotas/2015/06/08/ruimte-voor-cultuur>.

2. Bevolkingsdaling

In paragraaf 4.2 van de meicirculaire 2015 bent u geïnformeerd over de voorgenomen introductie van een decentralisatie-uitkering Bevolkingsdaling voor de periode 2016 tot en met 2020. Zowel de Rfv als de VNG hebben positief op het voorstel gereageerd (zie http://www.rob-rfv.nl/rfv/publicaties_rfv/publicatie_rfv/282/Decentralisatie-uitkering+bevolkingsdaling en <http://www.vng.nl/onderwerpenindex/gemeentefinancien/gemeentefonds/brieven/uitwerking-decentralisatie-uitkering-bevolkingsdaling>), zodat de fondsbeheerders hebben besloten de introductie door te zetten. De reactie van de fondsbeheerders op de adviezen van de Rfv en VNG is te lezen in de brief aan de Tweede Kamer van 9 september 2015 (zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/09/09/kamerbrief-over-uitkering-bevolkingsdaling-gemeentefonds>).

De decentralisatie-uitkering wordt toegekend aan 9 gemeenten in de door het kabinet aangewezen krimpregio's. Het betreft de grootste gemeente in de regio die voldoet aan het criterium van minimaal 3% verwachte bevolkingsdaling. Bijlage 4.2-2 vermeldt de ontvangende gemeenten en de bijbehorende bedragen. De achterliggende berekening van de bedragen is opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet. Om de regio's meerjarig zekerheid te bieden liggen de bedragen in beginsel voor de periode van vijf jaar vast. De decentralisatie-uitkering zal tegen het einde van de looptijd worden geëvalueerd.

3. Tijdelijke voorziening bed, bad en brood

In een tussenuitspraak van 17 december 2014 heeft de Centrale Raad van Beroep bepaald dat centrumgemeenten sobere voorzieningen dienen te bieden aan vreemdelingen die niet rechtmatig in Nederland verblijven. De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft daarop toegezegd dat de centrumgemeenten een financiële tegemoetkoming krijgen voor de kosten die zij, in voorkomende gevallen, moeten maken om uitvoering te geven aan deze uitspraak.

De verdeling van de middelen is in overleg tussen het Rijk en de VNG tot stand gekomen en is gebaseerd op de opgave van gemeenten over het aantal personen dat in de periode vanaf bovengenoemde uitspraak tot en met 15 juni 2015 gebruik heeft gemaakt van de tijdelijke voorziening en over het aantal nachten dat zij er hebben verbleven. De middelen voor de periode na 15 juni 2015 zijn verdeeld naar rato van deze aantallen.

Afspraken over financiering voor de structurele voorziening zijn onderdeel van een nog te sluiten bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten.

De verdeling over de gemeenten is opgenomen in bijlage 4.2-3.

4. Vsv-programmagelden RMC-regio's G4

Voor de intensivering van de begeleiding van 18- en 19-jarigen die dreigen uit te vallen wordt in

2016 een bedrag uitgekeerd aan de vier grootste gemeenten van in totaal € 6,7 miljoen (programmageden Regionaal meld- en coördinatiepunt). De verdeling van de middelen is gelijk aan voorgaande jaren: Amsterdam: € 1,8 miljoen, Rotterdam: € 2,3 miljoen, Den Haag: € 1,3 miljoen en Utrecht: € 1,3 miljoen. De bedragen zijn bestemd voor de RMC-regio's waarin de betreffende gemeenten deelnemen.

5. Nota Ruimte

De gemeente Veldhoven ontvangt in het kader van het project Brainport Eindhoven (Brainport Avenue) een bijdrage ten behoeve van de herstructurering van het bedrijventerrein De Run Oost en de verbetering van de ontsluitende weginfrastructuur.

6. Faciliteitenbesluit opvangcentra

Gemeenten die opvang bieden aan asielzoekers die nog niet zijn ingeschreven in de Basisregistratie Personen ontvangen jaarlijks een bijdrage op grond van het Faciliteitenbesluit opvangcentra van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. De uitkering dient ter compensatie van gelden die gemeenten normaliter via de algemene uitkering ontvangen. Tot voor kort werd de uitkering als verzameluitkering – buiten het gemeentefonds om – verstrekt. De bedragen voor 2015 bevatten ook een aanvullend bedrag over 2014 voor gemeenten waar eind 2014 een opvangcentrum is geopend of uitbreiding heeft plaatsgevonden.

Een overzicht met de toekenning van de bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 4.2-6.

7. Vrouwenopvang

De decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang wordt voor 2016 verlaagd in het kader van het programma Uitvoeringskracht gemeenten. Tot die verlaging en toekenning van de middelen aan de VNG is besloten tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG op 3 juni 2015. De verdeling is naar rato van de bestaande verdeling, uitgezonderd de middelen voor mannenopvang aan de G4.

Er is op verzoek van gemeenten een verdeling opgenomen voor de volledige periode tot en met 2020. Daartoe is het bedrag 2018 doorgetrokken naar 2019 en 2020.

De actualisatie van maatstafaantallen, ook voor voorbije jaren, en de aanpassing van de uitkering in verband met de definitiewijziging van woonruimten zullen in de decembercirculaire 2015 plaatsvinden.

De verdeling over de gemeenten is opgenomen in bijlage 4.2-7.

8. Jeugdwerkloosheid

Zoals aangekondigd in paragraaf 4.2 van de meicirculaire 2015 ontvangen gemeenten in het kader

van de Aanpak Jeugdwerkloosheid middelen voor de uitvoering van regionale plannen om meer jongeren met een kwetsbare arbeidsmarktpositie actief naar werk te bemiddelen. De cijfermatige uitwerking is voor deze circulaire aangekondigd. Alle centrumgemeenten van de 35 arbeidsmarktregio's hebben hun plannen tijdig ingediend en ontvangen in 2015 en 2016 elk een bedrag van € 100.000 per jaar.

In bijlage 4.2-8 zijn de bedragen per centrumgemeente opgenomen.

9. Bodemsanering

De gemeente Rotterdam ontvangt in 2015 een bijdrage ten behoeve van de pilot gebiedsgericht grondwaterbeheer in het Botlekgebied.

10. Nieuwe Kans Rotterdam

De gemeente Rotterdam ontvangt in 2015 een bijdrage voor doorontwikkeling van de door De Nieuwe Kans gebezigde methodiek om kwetsbare jongeren zonder startkwalificatie te begeleiden naar school en werk. Het gaat om een eenmalige decentralisatie-uitkering in het kader van de zogenoemde pilotprojecten voor risicojongeren.

11. Ondersteuning raadsman Loppersum

In aanvulling op het eerder toegekende bedrag (zie paragraaf 4.2 van de decembercirculaire 2014) ontvangt de gemeente Loppersum in 2015 een bijdrage in verband met de ondersteuning van een onafhankelijk raadsman, aangesteld door de minister van Economische Zaken als aanspreekpunt voor schadeafhandeling met betrekking tot de gaswinning in de provincie Groningen.

12. Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches

Voor zeven gemeenten is sprake van correcties ten opzichte van de bedragen in de meicirculaire 2015. De gemeenten en de nieuwe totaalbedragen zijn opgenomen in bijlage 4.2-12.

In totaal doen in 2015 371 gemeenten mee aan de Brede impuls combinatiefuncties. Zij realiseren naar nu valt te voorzien 2907,2 fte's. Het Rijk draagt hiertoe € 58,1 miljoen (40%) bij en de gemeenten dragen zorg voor de organisatie van 60% cofinanciering. Hierover vindt monitoring plaats.

13. Pilot ondersteuning nabestaanden

De gemeente Zwolle ontvangt een bijdrage ten behoeve van de pilot "ondersteuning nabestaanden". De bijdrage vloeit voort uit de aangenomen motie Kerstens (34 000 XV, nr. 28) waarin de regering wordt verzocht een pilot mogelijk te maken waarin nabestaanden die hun partner hebben verloren ondersteuning ontvangen vanuit de gemeente. De pilot in de gemeente

Zwolle heeft enerzijds als doel begeleiding te bieden aan nabestaanden, samen met en mede door lotgenoten, waarbij de begeleiding en re-integratie naar werk zo wordt vormgegeven dat er ruimte is voor verliesverwerking. Anderzijds wordt geïnventariseerd wat de behoeften zijn van nabestaanden en hoe ondersteuning het beste kan worden vormgegeven.

14. LHBT-emancipatiebeleid

De gemeenten Breda, Venlo en Zaanstad ontvangen in 2015 elk € 10.000 via de decentralisatie-uitkering LHBT. In 2016 en in 2017 ontvangen deze gemeenten elk € 20.000. De gemeenten willen zich inzetten voor de gezamenlijke doelstelling de 'veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBT verder te bevorderen in Nederland en waar mogelijk ook internationaal'.

De gemeente Amsterdam ontvangt een extra bedrag voor 2015 en 2016 van € 50.000 per jaar. De bijdrage is ten behoeve van activiteiten in verband met de internationale dimensie van de koploperovereenkomst LHBT-beleid.

15. EIP Waterconferentie

De gemeente Leeuwarden ontvangt in 2015 een eenmalige bijdrage ten behoeve van de door de gemeente te organiseren European Innovation Partnership (EIP) Waterconferentie 2016.

16. Erfgoed en ruimte

De in de meicirculaire 2015 toegekende bedragen aan de gemeenten Groningen, Amsterdam en Noordoostpolder worden naar beneden bijgesteld omdat ten onrechte geen rekening is gehouden met een afdracht aan het BTW-compensatiefonds vanwege compensabele btw. De bedragen die de gemeenten ontvangen zijn na deze correctie als volgt: Amsterdam: € 42.000 (in plaats van € 50.000), Groningen: € 23.000 (in plaats van € 27.400) en Noordoostpolder: € 20.000,- (in plaats van € 25.000). De gemeenten kunnen door hen betaalde btw declareren bij het BTW-compensatiefonds.

Overige mededelingen decentralisatie- en integratie-uitkeringen

- Wmo

De verdeling voor 2015 en 2016 is ten opzichte van de meicirculaire 2015 gewijzigd door het gebruik van actuelere maatstafaantallen en door de definitiewijziging van de maatstaf woonruimten (zie paragraaf 2.4.2). Er is op verzoek van gemeenten een verdeling opgenomen voor de volledige periode tot en met 2020. De uitkering voor 2017 en verder is bepaald door een naar rato verhoging van de bedragen voor 2016. De bedragen 2014 worden bij decembercirculaire 2015 definitief gemaakt.

De verdeling van de integratie-uitkering Wmo is opgenomen in bijlage 4.2.1.

- Maatschappelijke opvang

De verdeling voor 2015 tot en met 2017 is ten opzichte van de meicirculaire 2015 gewijzigd door het gebruik van actuelere maatstafaantallen. Er is op verzoek van gemeenten een verdeling opgenomen voor de volledige periode tot en met 2020. De uitkering voor 2018 en verder is gelijk gesteld aan de uitkering voor 2017. De bedragen 2014 worden bij decembercirculaire 2015 definitief gemaakt.

Een overzicht van de bedragen per gemeente treft u aan in bijlage 4.2.2.

- Huishoudelijke hulp toelage

Bijlage 4.2.3 bevat de verdeling van de bedragen voor 2016 voor zover het ministerie van VWS heeft vastgesteld dat de gemeentelijke plannen aan de gestelde voorwaarden voldoen. Over een deel van de plannen voor 2016 moet nog besluitvorming plaatsvinden. Gemeenten hebben hiervoor tot en met 31 augustus 2015 de gelegenheid gehad een aanvraag in te dienen. De verdeling van het resterende budget voor 2016 zal in de decembercirculaire 2015 bekend worden gemaakt.

Namens de 23 Friese gemeenten heeft de gemeente Achtkarspelen verzocht het in de meicirculaire 2015 toegekende bedrag voor 2015 op een andere wijze te verdelen over de gemeenten waarvoor de aanvraag was ingediend. In bijlage 4.2.3 is deze wijziging verwerkt. De bedragen 2015 voor alle andere gemeenten zijn ten opzichte van de meicirculaire 2015 onveranderd.

De middelen HHT worden de gemeenten beschikbaar gesteld voor het stimuleren van de vraag naar huishoudelijke hulp, teneinde zoveel mogelijk volwaardige werkgelegenheid te behouden (zie ook paragraaf 4.2-2 van de decembercirculaire 2014).

- Versterking gemeentelijke aanpak jihadisme

Gelet op het verwachte langdurige karakter van het huidige dreigingsbeeld heeft het kabinet besloten de veiligheidsketen op een aantal punten substantieel te versterken. Onderdeel van de versterking is de ondersteuning van de gemeenten in hun lokale aanpak van jihadisme, met de nadruk op preventie. Het kabinet stelt middelen beschikbaar aan de meest betrokken gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun plannen. De cijfermatige verwerking van de toegekende middelen voor 2016 vindt plaats in de decembercirculaire 2015.

5 Overige mededelingen

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat diverse mededelingen over de gemeentefinanciën. Paragraaf 5.2 bevat mededelingen over het gemeentefonds die geen betrekking hebben op één van de specifieke onderdelen uit de hoofdstukken 2, 3 of 4. Vervolgd wordt met mededelingen op het terrein van de gemeentefinanciën.

5.2 Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen

Gemeentefondstotalen

Tabel 5.2.1 bevat een overzicht van de gemeentefondstotalen 2015-2020. In de tabel zijn de bedragen uit de hoofdstukken 2, 3 en 4 bij elkaar gebracht.

Tabel 5.2.1 Gemeentefondstotalen 2015-2020 (in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Algemene uitkering	14.754	15.656	15.561	15.787	16.067	16.378
DU/IU	2.233	2.018	1.889	1.878	1.878	1.878
IU Sociaal domein	10.168	9.835	9.607	9.440	9.360	9.265
Totaal	27.155	27.510	27.057	27.105	27.305	27.521

Bevoorschotting

De bedragen 2015 uit de tabel zullen worden verwerkt in de bevoorschotting vanaf 1 oktober 2015. Tot dat tijdstip is de bevoorschotting gebaseerd op de meicirculaire 2015. Op de eerste dinsdag in oktober zullen ook eventuele verrekeningen plaatsvinden als er voor 2015 te veel of juist te weinig voorschot is verstrekt. Verrekeningen over het uitkeringsjaar 2014 worden ook in oktober uitgevoerd.

De voorschotbetalingen op de algemene uitkering over 2016 zullen in beginsel gebaseerd worden op de uitkeringsfactor en de bedragen per eenheid die in deze circulaire zijn vermeld. Daarnaast worden de basisgegevens overgenomen van het jaar 2015.

Nominale ontwikkelingen

De algemene uitkering is uitgedrukt in lopende prijzen. De decentralisatie- en de integratie-uitkeringen betreffen doorgaans nominale bedragen. De integratie-uitkering Sociaal domein en de integratie-uitkering Wmo zijn uitgedrukt in constante prijzen.

Om gemeenten in staat te stellen op een juiste wijze met nominale ontwikkelingen om te gaan is tabel 5.2.2 opgenomen. De tabel bevat de twee loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente publicaties van het CPB. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de regelmatig bijgestelde prognoses op de website van het CPB ([CPB](#)), met name de rubriek Macro Economische Verkenning (MEV2016).

Tabel 5.2.2 Prijsmutaties per jaar 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
overheidsconsumptie				
- netto materiële consumptie	1,30%	0,00%	0,90%	0,90%
- lonen en salarissen	0,10%	1,60%	2,00%	1,90%
algemene prijsontwikkeling				
- prijsmutatie BBP	1,10%	0,80%	0,80%	1,00%

Bron: MEV2016

5.3 Financieel overzicht gemeenten

Gezien zijn beperkte gebruikswaarde is besloten om het Financieel overzicht gemeenten met ingang van de gemeentefondsbegroting 2016 niet meer op te nemen. De jaarlijkse vermelding in de septembercirculaire vervalt daarmee.

5.4 Hervreiding wegenbeheer

Het groeipercentage voor de bijdragen van gemeenten aan het beheer van gemeentelijke wegen door waterschappen bedraagt voor de jaren 2015 en 2016 respectievelijk 0,7% en 1,4%.

Sinds 1993 dient een aantal gemeenten op grond van de artikelen 22 en 24 van de Wet hervreiding wegenbeheer (WHW) een uitkering te verstrekken aan een waterschap voor het beheer van wegen. De hoogte van de uitkering is vastgelegd in het Besluit bijdrage vergoeding wegzorg (Stb.1994, 427). Jaarlijks wordt zij bijgesteld op basis van gegevens van het Centraal Planbureau.

Voor het jaar 2015 wordt het groeipercentage definitief vastgesteld op 0,7%. Dit is het saldo van de raming voor 2015 (naar huidig inzicht 0,3%) en de nacalculatie over 2014 (0,4%). Voor het jaar 2016 wordt het groeipercentage voorlopig vastgesteld op 1,4%. Dit komt overeen met de huidige raming van de prijsstijging van de overheidsconsumptie in het jaar 2016.

Wij merken op dat in voorgaande septembercirculaires een te hoge groeiberekening is opgenomen. In paragraaf 5.7 van de decembercirculaire 2014 is een rectificatie opgenomen.

5.5 Jaarlijkse weging decentralisatie-uitkeringen

In artikel 13, lid 5, van de Financiële-verhoudingswet wordt bepaald dat jaarlijks, in overleg met de ministers die het aangaat, wordt gezien of een decentralisatie-uitkering kan worden gewijzigd in een integratie-uitkering of een algemene uitkering. In tabel 4.2.2 is te zien dat de meeste decentralisatie-uitkeringen niet structureel zijn. Van omzetting naar integratie-uitkering of algemene uitkering is voor die uitkeringen dan ook geen sprake. Voor de decentralisatie-uitkeringen Gezond in de Stad, Jeugd, Maatschappelijke opvang, Veiligheidshuizen, Versterking

peuterspeelzaalwerk en Vrouwenopvang geldt dat deze niet aan alle gemeenten worden uitgekeerd en/of nu nog niet kunnen worden verdeeld via de maatstaven van de algemene uitkering. Deze decentralisatie-uitkeringen kunnen dan ook nu niet worden omgezet in een algemene uitkering of integratie-uitkering. In de 1^e suppletoire begroting 2015 is de decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin wel overgeheveld naar de algemene uitkering. Van de nog niet eerder in een begroting opgenomen decentralisatie-uitkeringen wordt bij ontwerpbegroting 2017 bezien of ze kunnen worden omgezet naar integratie-uitkering of algemene uitkering.

5.6 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2016

Het aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo is macro genormeerd. De rijksoverheid maakt daarover afspraken met het IPO, de VNG en de UvW. In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van 14 september 2015 is overleg gevoerd over de EMU-norm voor 2016 en 2017. De minister van Financiën zal de Staten-Generaal informeren over de uitkomst en de EMU-norm. De vaststelling kan pas plaatsvinden nadat er tenminste vier weken na de mededeling zijn verstreken en de Tweede Kamer zich over dit voornemen heeft kunnen uitspreken (zogenaamde voorhangprocedure).

5.7 Macronorm OZB

In de meicirculaire 2015 is aangegeven dat de besluitvorming over de vaststelling van de macronorm OZB voor het jaar 2016 en de overschrijding van de macronorm in 2015 uitgesteld zou worden tot het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) in het najaar van 2015. Achtergrond daarvan was het lopende onderzoek naar de verruiming van het belastinggebied van gemeenten in het kader van een herziening van het belastingstelsel. Vanwege op dit moment onvoldoende politiek draagvlak is vooralsnog afgezien van het voornemen tot een dergelijke verruiming.

Met het oog op de begrotingsvoorbereiding 2016 van gemeenten is daarom in het Bofv van 14 september jl. afgesproken de macronormsystematiek te continueren voor 2016. Tegelijkertijd is vastgesteld dat de overschrijding van de macronorm 2015 (€ 43,5 miljoen ofwel 1,17%) in mindering wordt gebracht op de macroruimte in 2016. De macronorm 2016 van 2,7% wordt gecorrigeerd met € 43,5 miljoen. Dit houdt in dat de maximale macro-opbrengststijging € 60,9 miljoen bedraagt ofwel een macronorm van 1,57% voor 2016.

Daarnaast is in het Bofv afgesproken dat gemeenten een gemeentelijk belastingplan opstellen, waarin op een transparante wijze de onderbouwing en de jaarlijkse mutaties van de gemeentelijke belastingen wordt opgenomen. Dit is in lijn met de voorgenomen wijzigingen van het BBV op dit punt.

5.8 Conceptwijzigingsbesluit BBV

De conceptversie van het wijzigingsbesluit BBV is begin september ter consultatie aangeboden aan de VNG en het IPO. Ook wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid van internetconsultatie. De voorgestelde wijzigingen worden gedaan naar aanleiding van de bevindingen van de adviescommissie vernieuwing BBV. Voor de uitwerking van deze adviezen is een stuurgroep ingesteld, met daaraan verbonden een aantal werkgroepen, waarin ook de VNG en het IPO werden vertegenwoordigd. Dit wijzigingsbesluit bevat, naast de wijzigingen die verband houden met de overgenomen aanbevelingen van de adviescommissie vernieuwing BBV, ook wijzigingen als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen en een wijziging in de verantwoording van de grondexploitaties. Het is de bedoeling dat de wijzigingen van het onderhavige besluit in het voorjaar van 2016 in werking treden. Over de invoering van de vennootschapsbelasting in het BBV en hoe hier praktisch mee kan worden omgegaan volgt nog nadere informatie. Voor de wijzigingen die verband houden met de aanbevelingen van de adviescommissie vernieuwing BBV is het voornemen deze van toepassing te laten zijn op de begroting van 2017. Eén van de beoogde wijzigingen heeft als doel meer inzicht te krijgen in de kosten van de overhead en een eenvoudigere wijze van toerekening van kosten en rentelasten. In het conceptwijzigingsbesluit wordt verwezen naar een definitie van overhead. De beoogde uitwerking van deze definitie is ook opgenomen in bijlage 5.8.1.

De wijzigingen in het BBV in verband met de opname van een uniforme set financiële kengetallen zijn reeds doorgevoerd met het besluit van 15 mei 2015 (Stb. 2015, 206). Bij ministeriële regeling (9 juli 2015) zijn nadere regels vastgesteld over de wijze waarop de kengetallen door provincies en gemeenten moeten worden vastgesteld en in de begroting en het jaarverslag moeten worden opgenomen. Deze regeling bevat een aantal onvolkomenheden en zal worden aangepast. Wij beogen de aangepaste regeling eind september vast te stellen. Anticiperend op de wijzigingen van de regeling is in de gemeentefondsruubriek op internet de gecorrigeerde bijlage (berekeningswijze) behorende bij de regeling opgenomen. De wijzigingen/correcties zijn ter verduidelijking geel gearceerd.

Bijlagen

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2015 en 2016

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2015 en 2016 (vervolg)

Tabel 1 Verdeeltabel 2015 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2015 stand mei 2015	w ijzigingen sinds mei 2015	bedragen per eenheid 2015 (deze circulaire)
OZB (w oningen eigenaar)	-0,1135%		-0,1135%
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,1213%		-0,1213%
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,1504%		-0,1504%
inw oners	141,92		141,92
nieuw bouw w oningen	0,00		0,00
krimp	397,63		397,63
kernen met minstens 500 adressen	27.341,63		27.341,63
OZB w aarde niet w oningen (in mln)	356,25		356,25
jongeren	242,58		242,58
ouderen	81,72		81,72
ouderen 75-85 jaar	26,99		26,99
w adden, t/m 2500 inw oners	188,85		188,85
w adden, van 2501 t/m 7500 inw oners	147,30		147,30
w adden, vanaf 7501 inw oners	33,22		33,22
huishoudens met laag inkomen	96,60	0,11	96,71
huishoudens met laag inkomen (drempel)	332,14	0,11	332,25
bijstandsontvangers	1.694,79	2,26	1.697,05
ABW schaalnadeel	112.176,71	277,97	112.454,68
ABW schaalvoordeel	3.706,33	9,16	3.715,49
uitkeringsontvangers	98,56	0,04	98,60
minderheden	320,40		320,40
minderheden (drempel)	325,71		325,71
eenouderhuishoudens	208,30		208,30
huishoudens	90,84		90,84
klantenpotentieel lokaal	39,60		39,60
klantenpotentieel regionaal	15,68		15,68
leerlingen (V)SO	230,78		230,78
leerlingen VO	362,50		362,50
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25		2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56		220,56
extra groei jongeren	256,36		256,36
land	38,34		38,34

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2015 en 2016 (vervolg)

Tabel 1 Verdeeltabel 2015 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2015 stand mei 2015	w ijzigingen sinds mei 2015	bedragen per eenheid 2015 (deze circulaire)
land * bodemfactor gemeente	26,11		26,11
binnenw ater	39,04		39,04
buitenw ater	23,21		23,21
oppervlak bebouw ing	580,90		580,90
opp. bebouw ing kern * bodemfactor kern	3.080,12		3.080,12
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.520,38		1.520,38
w oonruimten	55,45		55,45
w oonruimten * bodemfactor kern	51,35		51,35
opp. historische kernen, <40 ha	3.146,42		3.146,42
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.860,91		6.860,91
opp. historische kernen, >64 ha	14.993,87		14.993,87
lengte historisch w ater	15,54		15,54
bew oonde oorden 1930	31,13		31,13
hist.w oningen in bew oonde oorden	85,74		85,74
ISV (a)	18.401.314,79		18.401.314,79
ISV (b)	11.293.609,47		11.293.609,47
omgevingsadressendichtheid (OAD)	77,29		77,29
omgevingsadressendichtheid (drempel)	24,28		24,28
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,70		11,70
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente kernen	5,81		5,81
kernen * bodemfactor buitengebied	8.111,29		8.111,29
bedrijfsvestigingen	14.833,11		14.833,11
bedrijfsvestigingen	76,03		76,03
vast bedrag voor iedere gemeente	280.127,82		280.127,82
vast bedrag voor Amsterdam	111.470.819,52	125.397,11	111.596.216,63
vast bedrag voor Rotterdam	61.397.616,10		61.397.616,10
vast bedrag voor Den Haag	48.783.047,02		48.783.047,02
vast bedrag voor Utrecht	33.050.294,58		33.050.294,58
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11		150.164,11
uitkeringsfactor	1,388	0,007	1,395

1 Voor Baarle-Nassau tw ee maal het vaste bedrag.

Tabel 2 Mutaties verdeeltabel 2015 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Werk en inkomen	cluster Overig	ontw ik- keling UB
huishoudens met laag inkomen	0,11		0,11		
huishoudens met laag inkomen (drempel)	0,11		0,11		
bijstandsonvangers	2,26		2,26		
ABW schaalnadeel	277,97		277,97		
ABW schaalvoordeel	9,16		9,16		
uitkeringsontvangers	0,04		0,04		
vast bedrag voor Amsterdam	125.397,11			125.397,11	
uitkeringsfactor	0,007	0,007			0,000

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2015 en 2016 (vervolg)

Tabel 3 Verdeeltabel 2016 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2016	w ijzigingen sinds	bedragen per eenheid 2016 (deze circulaire)
	mei 2015	mei	
OZB (w oningen eigenaar)	-0,1139%		-0,1139%
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,1246%		-0,1246%
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,1546%		-0,1546%
inw oners	153,39		153,39
krimp	0,00		0,00
kernen met minstens 500 adressen	55.518,40		55.518,40
OZB w aarde niet w oningen (in mln)	381,60	-1,00	380,60
jongeren	242,58		242,58
ouderen	81,12		81,12
ouderen 75-85 jaar	26,78		26,78
w adden, t/m 2500 inw oners	188,85		188,85
w adden, van 2501 t/m 7500 inw oners	147,30		147,30
w adden, vanaf 7501 inw oners	33,22		33,22
huishoudens met laag inkomen	44,08		44,08
huishoudens met laag inkomen (drempel)	453,19	2,92	456,11
bijstandsonvangers	2.071,25	14,49	2.085,74
loonkostensubsidie	1.886,28	14,49	1.900,77
uitkeringsontvangers	83,58		83,58
minderheden	320,53		320,53
minderheden (drempel)	325,71		325,71
eenouderhuishoudens	208,30		208,30
eenpersoonhuishoudens	21,05		21,05
huishoudens	90,74		90,74
klantenpotentieel lokaal	39,19		39,19
klantenpotentieel regionaal	22,12	0,01	22,13
leerlingen (V)SO	230,78		230,78
leerlingen VO	370,50		370,50
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25		2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56		220,56
extra groei jongeren	256,36		256,36
land	41,15	-0,14	41,01

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2015 en 2016 (vervolg)

Tabel 3 Verdeeltabel 2016 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2015 mei 2015	w ijzigingen sinds mei	bedragen per eenheid 2016 (deze circulaire)
land * bodemfactor gemeente	26,19		26,19
binnenw ater	37,19		37,19
buitenw ater	22,93		22,93
oppervlak bebouw ing	605,19	-10,85	594,34
oppervlak bebouw ing w oonkernen	1.139,69		1.139,69
oppervlak bebouw ing buitengebied	958,59		958,59
opp. bebouw ing kern * bodemfactor kern	3.080,12		3.080,12
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.520,38		1.520,38
w oonruimten	60,78	-1,10	59,68
w oonruimten * bodemfactor kern	51,35	-0,65	50,70
opp. historische kernen, <40 ha	3.183,92		3.183,92
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.899,37		6.899,37
opp. historische kernen, >64 ha	15.030,42		15.030,42
lengte historisch w ater	15,54		15,54
bew oonde oorden 1930	31,31		31,31
hist.w oningen in bew oonde oorden	85,74		85,74
ISV (a)	12.328.880,91		12.328.880,91
ISV (b)	7.566.718,34		7.566.718,34
omgevingsadressendichtheid (OAD)	75,66	-1,42	74,24
omgevingsadressendichtheid (drempel)	24,28	-0,61	23,67
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,70		11,70
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente kernen	5,81		5,81
kernen * bodemfactor buitengebied	9.063,77		9.063,77
kernen * bodemfactor buitengebied	14.833,11		14.833,11
bedrijfsvestigingen	76,62	-1,19	75,43
vast bedrag voor iedere gemeente	236.572,62	-154,28	236.418,34
vast bedrag voor Amsterdam	111.470.819,52		111.470.819,52
vast bedrag voor Rotterdam	61.397.616,10		61.397.616,10
vast bedrag voor Den Haag	48.787.219,41		48.787.219,41
vast bedrag voor Utrecht	33.050.294,58		33.050.294,58
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11		150.164,11
uitkeringsfactor	1,433	0,015	1,448

1 Voor Baarle-Nassau tw ee maal het vaste bedrag.

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2015 en 2016 (vervolg)

Tabel 4 Mutaties verdeeltabel 2016 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Eigen inkomsten	cluster Fysiek milieu	cluster Werk en inkomen	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Riolering	cluster Reiniging	cluster VhROSV	cluster Infrastructuur	cluster Openbare orde en Veiligheid	cluster Bestuur	ontwikkeling UB
inwoners	0,00			-0,07	0,07									
OZB waarde niet woningen (in mln)	-1,00			-1,00										
huishoudens met laag inkomen (drempel)	2,92				1,14	1,42	0,27						0,09	
bijstandsonvangers	14,49				14,49									
loonkostensubsidie	14,49				14,49									
klantenpotentieel regionaal	0,01			0,01										
land	-0,14			-0,14										
oppervlak bebouwing	-10,85			-10,85										
woonruimten	-1,10		0,48	-0,51				0,55	0,16	-0,41	-0,07	-0,66	-0,64	
woonruimten * bodemfactor kern	-0,65							-0,24			-0,41			
omgevingsadressendichtheid (OAD)	-1,42			-0,02	-0,06	-0,27	-0,06	-0,06		-0,15	-0,61	-0,26	0,07	
omgevingsadressendichtheid (drempel)	-0,61										-0,49	-0,12		
bedrijfsvestigingen	-1,19			-1,19										
vast bedrag voor iedere gemeente	-154,28			-154,28										
uitkeringsfactor	0,015	0,016												-0,001

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2016, gegroepeerd naar cluster

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2016, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

Verdeelmaatstaven 2016, gegroepeerd naar cluster (bedragen in euro's in basis)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
cluster Eigen inkomsten	-0,1139%	OZB (w oningen eigenaar)
	-0,1246%	OZB (niet-w oningen gebruiker)
	-0,1546%	OZB (niet-w oningen eigenaar)
	-37,40	w oonruimten
cluster Werk en inkomen	7,44	inw oners
	179,48	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	1.900,77	bijstandsonvangers
	1.900,77	loonkostensubsidie
	21,05	eenpersoonhuishoudens
	8,50	klantenpotentieel regionaal
	3,27	omgevingsadressendichtheid
cluster Jeugd	80,33	jongeren
	12,64	huishoudens met laag inkomen
	72,11	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	-2,00	uitkeringsontvangers
	93,53	minderheden
	90,58	eenouderhuishoudens
	0,70	klantenpotentieel regionaal
	0,72	omgevingsadressendichtheid
	5.836,28	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster Maatschappelijke ondersteuning	31,77	inw oners
	81,12	ouderen
	26,78	ouderen 75-85 jaar
	1,02	huishoudens met laag inkomen
	149,11	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	19,91	huishoudens
	184,97	bijstandsonvangers
	85,58	uitkeringsontvangers
	78,10	minderheden
	2,51	klantenpotentieel lokaal
	5,33	klantenpotentieel regionaal
	1,51	land
	1,46	binnenw ater
	13,41	omgevingsadressendichtheid
	117,72	eenouderhuishoudens
	1.498,14	kernen
0,12	leerlingen VO	
-4.808,48	vast bedrag voor iedere gemeente	

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2016, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven	
cluster Educatie	1,04	inw oners	
	162,25	jongeren	
	41,71	huishoudens met laag inkomen (drempel)	
	230,78	leerlingen (V)SO	
	370,38	leerlingen VO	
	2.312,25	achterstandsleerlingen (drempel)	
	48,34	minderheden	
	217,62	minderheden (drempel)	
	220,56	extra groei leerlingen VO	
	256,36	extra groei jongeren	
	0,07	klantenpotentieel regionaal	
	8,59	land	
	8,56	binnenw ater	
	2,95	omgevingsadressendichtheid	
	4.422,19	kernen	
	cluster Cultuur en ontspanning	51,95	inw oners
		70,83	huishoudens
34,00		klantenpotentieel lokaal	
8,79		klantenpotentieel regionaal	
331,29		opp. historische kernen, <40 ha	
331,08		opp. historische kernen, 40-64 ha	
331,51		opp. historische kernen, >64 ha	
85,74		his. w oningen in bew oonde oorden	
cluster Infrastructuur en gebiedsontw ikkeling	30,42	huishoudens met laag inkomen	
	42,86	w oz w aarde niet w oningen (in miljoenen)	
	16,33	inw oners	
	21,50	minderheden	
	2,01	klantenpotentieel lokaal	
	-0,64	klantenpotentieel regionaal	
	28,08	land	
	24,88	land * bodemfactor gemeente	
	27,17	binnenw ater	
	15,24	buitenw ater	
	1.139,69	oppervlak bebouw ing w oonkernen	
	958,59	oppervlak bebouw ing buitengebied	
	3.080,12	opp. bebouw ing kern * bodemfactor kern	
	1.520,38	opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	
466,19	opp. bebouw ing totaal		
51,41	w oonruimten		
32,06	w oonruimten * bodemfactor kern		

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2016, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
	2.852,63	opp. historische kernen, <40 ha
	6.568,29	opp. historische kernen, 40-64 ha
	14.698,91	opp. historische kernen, >64 ha
	15,54	lengte historisch water
	13,87	bewoonde oorden 1930
	12.328.880,91	ISV (a)
	7.566.718,34	ISV (b)
	40,67	omgevingsadressendichtheid
	19,03	omgevingsadressendichtheid (drempel)
	7,23	oeverlengte * bodemfactor gemeente
	3,59	oeverlengte * dichtheid * bodemf. gemeente
	14.833,11	kernen* bodemfactor buitengebied
	63,22	bedrijfsvestigingen
	25.209,50	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster Riolering en reiniging	-2,97	land
	-55,91	woonruimten
	-5,47	inwoners
	1,31	land * bodemfactor gemeente
	18,64	woonruimten * bodemfactor kern
	3,12	omgevingsadressendichtheid
	4,47	oeverlengte * bodemfactor gemeente
	2,22	oeverlengte * dichtheid * bodemf. gemeente
cluster Openbare orde en veiligheid	0,15	inwoners
	55.518,40	kernen met minstens 500 adressen
	337,74	woningwaarde niet woningen (in miljoenen)
	13,70	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	57,82	minderheden
	65,26	minderheden (drempel)
	0,67	klantenpotentieel lokaal
	2,00	klantenpotentieel regionaal
	4,79	land
	7,69	buitenwater
	128,15	opp. bebouwing totaal
	51,42	woonruimten
	13,66	omgevingsadressendichtheid
	4,64	omgevingsadressendichtheid (drempel)
	3.143,44	kernen

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2016, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
	5,70	bedrijfsvestigingen
	64.894,96	vast bedrag Amsterdam
	64.894,96	vast bedrag Rotterdam
	64.894,96	vast bedrag Den Haag
	64.894,96	vast bedrag Utrecht
cluster Bestuur en algemene ondersteuning	50,18	inw oners
	21,24	minderheden
	42,83	minderheden (drempel)
	-2,62	klantenpotentieel regionaal
	1,01	land
	50,16	w oonruimten
	17,44	bew oonde oorden 1930
	-3,56	omgevingsadressendichtheid
	6,51	bedrijfsvestigingen
	210.181,04	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster Overig	0,00	krimp
	188,85	w adden t/m 2500 inw oners
	147,30	w adden 2500-7500 inw oners
	33,22	w adden >7500 inw oners
	111.405.924,56	vast bedrag Amsterdam
	61.332.721,14	vast bedrag Rotterdam
	48.722.324,45	vast bedrag Den Haag
	32.985.399,62	vast bedrag Utrecht
	150.164,11	vast bedrag Waddengemeenten

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2015-2020

Opbouw algemene uitkering 2015-2020 (in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Vindplaats
Algemene uitkering voorafgaand jaar	15.604,932	14.754,045	15.656,338	15.560,612	15.786,987	16.066,535	
algemene mutaties							
- accres	-140,418	647,430	-33,239	230,078	282,141	324,457	september 2015, § 2.2-1
- accres tranche 2014 (incidenteel)	-124,504	124,504					mei 2015, § 2.2-1
- accres tranche 2014 (structureel)	-124,504						mei 2015, § 2.2-1
- accres tranche 2013 (incidenteel)	-19,622						mei 2014, § 2.2-1
- aanvullende algemene mutatie	20,745						mei 2011, § 1.1
- accres (gerichte verdeling, ingroeieregeling OHV)	-8,500	-8,500					mei 2005, § 5.1
- onderw ijshuisvesting	-256,000						mei 2014, § 2.3
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	6,366	6,366	6,366	6,366	6,366	6,366	september 2013, § 5.2.1
- EU-richtlijn invordering		0,090					september 2011, § 5.3
- lagere apparaatskosten	-60,000	-60,000	-60,000	-60,000	-60,000	-70,000	mei 2014, § 2.2-2
- BCF (taakstellende korting)	-309,661						mei 2014, § 2.3
- plafond BTW-compensatiefonds	137,564	108,693	-7,499	39,670	48,815	56,313	september 2015, § 2.2-2
- onderzoeksagenda CPB				0,250			september 2013, § 5.2.2
- Waarderingskamer (incl. landelijke voorziening WOZ)	-0,032	-0,240	0,133	pm	pm		september 2015, § 2.2-4
- knelpunten verdeelsystematiek	-0,074	-0,076	-0,077	-0,080	-0,081	-0,083	mei 2015, § 2.2-3
- A+O fonds	-0,148	-0,161	pm	pm	pm		mei 2015, § 2.2-4
- financiering nationale inzet krijgsmacht	-0,025						mei 2015, § 2.2-5
- voorziening informatie sociaal domein	8,000						mei 2014, § 2.2-6
- groeiopgave Almere	-7,000						mei 2014, § 2.2-7
- Digitale Agenda	-2,295	-4,305	6,600				september 2015, § 2.2-3
cluster eigen inkomsten							
- suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers	-6,366	-6,366	-6,366	-6,366	-6,366	-6,366	september 2013, § 5.2.1
cluster werk en inkomen							
- intensivering armoedebeleid	20,000						december 2013, § 4.1
- digitaal klantdossier	0,212						september 2013, § 4.2.2
- aanvullende bijstand voor 65-jarigen en ouder	-0,800						mei 2009, § 3.4
- maatregelen Wet Werk en Bijstand	-5,000						mei 2014, § 2.2-8
- uitvoeringskosten Participatiew et	3,000	7,000	7,000	7,000	6,000		mei 2014, § 2.2-9
- individuele studietoelage	6,000	12,000	11,000	6,000			mei 2014, § 2.2-10
- wetsvoorstel vrijlating lijf renteopbouw	4,000	3,000	2,000	2,000	2,000	1,000	september 2015, § 2.2-9
- taaleis Participatiew et		2,500	2,500				september 2015, § 2.2-10
cluster maatschappelijke ondersteuning							
- scootmobielen	-15,000	-10,000	-25,000				mei 2013, § 5.2.5
- maatschappelijke stage	-20,000						mei 2013, § 5.2.6
- transitiekosten decentralisatie AWBZ begeleiding naar de Wmo	-37,000						mei 2013, § 4.2.4
cluster jeugd							
- Centra voor Jeugd en Gezin	383,137						december 2014, § 2.2-1
cluster educatie							
- ingroeieregeling OHV	8,500	8,500					mei 2005, § 5.1
- overheveling buitenonderhoud po en so	-158,800						mei 2014, § 2.2-11
cluster cultuur en ontspanning							
- e-Boeken	-8,000	-1,200	-1,400	-1,600			mei 2014, § 2.2-12
- beeldende kunst en vormgeving			0,000				september 2015, § 2.2-5
cluster infrastructuur en gebiedsontwikkeling							
- WUW-middelen	0,221	0,311	0,762	1,599	0,000		Stb. 2001, 415
- BRZO		-11,171	1,121				september 2015, § 2.2-8
cluster openbare orde en veiligheid							
- mannenopvang	-1,200						september 2012, § 4.2.1
cluster bestuur en algemene ondersteuning/overig							
- professionaliseringsfonds burgemeesters		pm					mei 2011, § 3.7
- dualiseringskorting	-18,000						mei 2013, § 5.2.7
- implementatieondersteuning mGBA	-1,000			1,000			september 2014, § 2.2-6
- burgerzakenmodules Basisregistratie Personen		0,350					september 2014, § 2.2-7
- Basisregistratie Personen	1,843	-1,843					mei 2015, § 2.2-7
- Generieke Digitale Infrastructuur	-3,307	-1,369	0,373	0,458	0,673		mei 2015, § 2.2-6
- burgerlijke stand: lesbisch ouderschap	-0,198						mei 2014, § 2.2-14
- E-overheid	-0,250						mei 2014, § 2.2-15
- w aterschapsverkiezingen	23,800	-23,800					mei 2014, § 2.2-16
- Nationaal Uitvoeringsprogramma e-overheid (NUP)	-146,746	122,000					september 2011, § 4.4
cluster Overig							
- bevolkingsdaling		-11,245					september 2015, § 2.2-6
- School2Care	0,175	-0,175					september 2015, § 2.2-7
Algemene uitkering	14.754,045	15.656,338	15.560,612	15.786,987	16.066,535	16.378,222	

Bijlage 2.4.1 Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten

Bijlage 2.4.1 Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten					
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw*	Aantal uitwonende studenten 2016**	Aantal uitwonende studenten 2017 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2016	Totale ophoging maatstaf woonruimten vanaf 2017
Aa en Hunze	21	0	120	185	215
Aalburg	11	0	50	0	13
Aalsmeer	11	0	180	0	45
Aalten	13	0	100	0	25
Achtkarspelen	8	0	140	0	35
Alblasserdam	8	0	100	0	25
Albrandswaard	30	0	150	399	437
Alkmaar	12	0	1.410	0	353
Almelo	14	0	600	37	187
Almere	7	0	2.220	0	555
Alphen aan den Rijn	14	0	880	0	220
Alphen-Chaam	11	0	40	0	10
Ameland	8	0	10	0	3
Amersfoort	13	2.460	2.460	615	615
Amstelveen	12	3.550	3.550	888	888
Amsterdam	11	47.730	47.730	11.933	11.933
Apeldoorn	23	0	1.510	1.497	1.875
Appingedam	24	0	80	121	141
Arnhem	19	5.970	5.970	2.324	2.324
Assen	27	0	730	861	1.044
Asten	13	0	100	0	25
Baarle-Nassau	24	0	20	68	73
Baarn	44	0	220	720	775
Barendrecht	9	0	300	0	75
Barneveld	13	310	310	78	78
Bedum	29	0	80	153	173
Beek	6	0	80	0	20
Beemster	20	0	50	55	68
Beesel	4	0	50	0	13
Bellingwedde	11	0	30	0	8
Bergeijk	6	0	70	0	18
Bergen L	9	0	30	0	8
Bergen NH	25	0	150	339	377
Bergen op Zoom	19	0	510	351	479
Berkelland	16	0	200	86	136
Bernheze	13	0	120	0	30
Best	5	0	160	0	40
Beuningen	6	0	130	0	33
Beverwijk	12	0	250	0	63
Binnenmaas	9	0	160	0	40
Bladel	15	0	110	13	41
Blaricum	7	0	50	0	13
Bloemendaal	27	0	130	282	315
Bodegraven-Reeuwijk	6	0	170	0	43
Boekel	31	0	30	169	177

Bijlage 2.4.1 Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten					
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw*	Aantal uitwonende studenten 2016**	Aantal uitwonende studenten 2017 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2016	Totale ophoging maatstaf woonruimten vanaf 2017
Borger-Odoorn	9	0	110	0	28
Borne	7	0	110	0	28
Borsele	11	0	110	0	28
Boxmeer	16	0	140	46	81
Boxtel	21	0	210	206	259
Breda	14	8.440	8.440	2.110	2.110
Brielle	11	0	60	0	15
Bronckhorst	12	0	130	0	33
Brummen	12	0	90	0	23
Brunssum	15	0	140	35	70
Bunnik	8	0	220	0	55
Bunschoten	9	0	60	0	15
Buren	5	0	80	0	20
Bussum	21	0	400	214	314
Capelle aan den IJssel	13	0	710	0	178
Castricum	13	0	240	0	60
Coevorden	14	0	150	10	48
Cranendonck	10	0	80	0	20
Cromstrijen	9	0	60	0	15
Cuijk	8	0	170	0	43
Culemborg	10	0	240	0	60
Dalfsen	9	0	150	0	38
Dantumadiel	16	0	100	34	59
De Bilt	19	0	610	212	365
De Friese Meren	11	0	270	0	68
De Marne	9	0	40	0	10
De Ronde Venen	7	0	240	0	60
De Wolden	16	0	100	50	75
Delft	11	14.120	14.120	3.530	3.530
Delfzijl	16	0	120	61	91
Den Helder	22	0	320	469	549
Deurne	17	0	160	97	137
Deventer	15	0	1.820	55	510
Diemen	11	0	2.290	0	573
Dinkelland	12	0	110	0	28
Doesburg	9	0	60	0	15
Doetinchem	20	0	380	362	457
Dongen	13	0	120	0	30
Dongeradeel	17	0	160	72	112
Dordrecht	14	0	1.380	0	345
Drechterland	8	0	70	0	18
Drimmelen	18	0	90	117	140
Dronten	6	0	980	0	245
Druten	25	0	90	195	218
Duiven	4	0	130	0	33

Bijlage 2.4.1 Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten					
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw*	Aantal uitwonende studenten 2016**	Aantal uitwonende studenten 2017 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2016	Totale ophoging maatstaf woonruimten vanaf 2017
Echt-Susteren	22	0	160	263	303
Edam-Volendam	9	0	140	0	35
Ede	15	2.740	2.740	788	788
Eemnes	5	0	20	0	5
Eemmond	10	0	110	0	28
Eersel	24	0	90	176	199
Eijsden-Margraten	16	0	160	41	81
Eindhoven	13	12.270	12.270	3.068	3.068
Elburg	15	0	120	23	53
Emmen	12	0	760	0	190
Enkhuizen	14	0	110	0	28
Enschede	19	9.900	9.900	3.228	3.228
Epe	15	0	120	48	78
Ermelo	50	0	180	936	981
Etten-Leur	16	0	250	68	131
Ferwerderadiel	14	0	50	0	13
Franekeradeel	21	0	170	144	187
Geertruidenberg	16	0	120	48	78
Geldermalsen	12	0	120	0	30
Geldrop-Mierlo	7	0	330	0	83
Gemert-Bakel	14	0	140	0	35
Gennep	39	0	110	438	466
Giessenlanden	3	0	40	0	10
Gilze en Rijen	8	0	180	0	45
Goeree-Overflakkee	19	0	180	235	280
Goes	27	0	300	473	548
Goirle	16	0	150	37	75
Gorinchem	17	0	300	97	172
Gouda	15	0	1.090	78	351
Grave	21	0	90	93	116
Groesbeek	44	0	340	565	650
Groningen	12	35.420	35.420	8.855	8.855
Grootegast	10	0	50	0	13
Gulpen-Wittem	14	0	80	7	27
Haaksbergen	12	0	120	0	30
Haaren	36	0	60	300	315
Haarlem	13	3.580	3.580	895	895
Haarlemmerliede Spaarnw	0	0	40	0	10
Haarlemmermeer	10	1.190	1.190	298	298
Halderberge	12	0	150	0	38
Hardenberg	13	0	310	0	78
Harderwijk	10	0	340	0	85
Hardinxveld-Giessendam	9	0	100	0	25
Haren	23	0	240	177	237
Harlingen	15	0	120	19	49

Bijlage 2.4.1 Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten					
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw*	Aantal uitwonende studenten 2016**	Aantal uitwonende studenten 2017 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2016	Totale ophoging maatstaf woonruimten vanaf 2017
Hattem	10	70	70	18	18
Heemskerk	15	0	240	33	93
Heemstede	24	0	180	251	296
Heerde	15	0	60	21	36
Heerenveen	15	0	550	52	190
Heerhugowaard	13	0	340	0	85
Heerlen	17	0	1.090	276	549
Heeze-Leende	20	0	90	95	118
Heiloo	19	0	150	124	162
Hellendoorn	16	0	200	81	131
Hellevoetsluis	11	0	170	0	43
Helmond	5	0	610	0	153
Hendrik-Ido-Ambacht	8	0	170	0	43
Hengelo O	11	0	1.230	0	308
Het Bildt	8	0	60	0	15
Heumen	13	0	140	0	35
Heusden	8	0	240	0	60
Hillegom	17	0	130	57	90
Hilvarenbeek	9	0	80	0	20
Hilversum	16	1.520	1.520	552	552
Hof van Twente	11	0	160	0	40
Hollands Kroon	6	0	200	0	50
Hoogeveen	16	0	310	86	164
Hoogezand-Sappemeer	24	0	250	360	423
Hoorn	10	0	650	0	163
Horst aan de Maas	12	0	170	0	43
Houten	7	0	400	0	100
Huizen	15	0	230	53	111
Hulst	20	0	60	167	182
IJsselstein	7	0	240	0	60
Kaag en Braassem	6	0	140	0	35
Kampen	15	0	510	66	194
Kapelle	8	0	60	0	15
Katwijk	12	0	380	0	95
Kerkrade	21	0	230	306	364
Koggenland	10	0	90	0	23
Kollumerland en Nwkrui	17	0	70	40	58
Korendijk	9	0	30	0	8
Krimpen aan den IJssel	9	0	160	0	40
Krimpenerwaard	0	0	330	0	83
Laarbeek	10	0	120	0	30
Landerd	16	0	70	37	55
Landgraaf	18	0	220	155	210
Landsmeer	8	0	70	0	18
Langedijk	7	0	170	0	43

Bijlage 2.4.1 Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten					
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw*	Aantal uitwonende studenten 2016**	Aantal uitwonende studenten 2017 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2016	Totale ophoging maatstaf woonruimten vanaf 2017
Lansingerland	9	0	370	0	93
Laren	49	0	40	378	388
Leek	21	0	100	146	171
Leerdam	19	0	100	102	127
Leeuwarden	13	7.200	7.200	1.800	1.800
Leeuwarderadeel	22	0	90	86	109
Leiden	11	12.940	12.940	3.235	3.235
Leiderdorp	8	0	320	0	80
Leidschendam-Voorburg	10	0	880	0	220
Lelystad	11	0	660	0	165
Leudal	17	0	100	124	149
Leusden	9	0	190	0	48
Lingewaal	9	0	30	0	8
Lingewaard	12	0	240	0	60
Lisse	5	0	120	0	30
Littenseradiel	13	0	100	0	25
Lochem	22	0	170	265	308
Loon op Zand	12	0	90	0	23
Lopik	6	0	40	0	10
Loppersum	15	0	50	7	20
Losser	22	0	120	184	214
Maasdriel	8	0	80	0	20
Maasgouw	36	0	100	516	541
Maassluis	10	0	230	0	58
Maastricht	19	0	10.840	607	3.317
Marum	11	0	50	0	13
Medemblik	15	0	150	24	62
Meerssen	17	0	110	51	79
Menameradiel	7	0	100	0	25
Menterwolde	12	0	70	0	18
Meppel	18	0	370	140	233
Middelburg	14	0	920	14	244
Midden Drenthe	14	0	190	13	61
Midden-Delfland	5	0	210	0	53
Mill en Sint Hubert	8	0	40	0	10
Moerdijk	11	0	130	0	33
Molenwaard	6	0	130	0	33
Montferland	8	0	130	0	33
Montfoort U	1	0	60	0	15
Mook en Middelaar	6	0	50	0	13
Muiden	6	0	50	0	13
Naarden	11	0	100	0	25
Neder-Betuwe	9	0	70	0	18
Nederweert	11	0	60	0	15
Neerijnen	5	0	40	0	10

Bijlage 2.4.1 Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten					
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw*	Aantal uitwonende studenten 2016**	Aantal uitwonende studenten 2017 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2016	Totale ophoging maatstaf woonruimten vanaf 2017
Nieuwegein	7	0	640	0	160
Nieuwkoop	23	0	90	231	254
Nijkerk	7	0	200	0	50
Nijmegen	14	0	18.930	57	4.790
Nissewaard	0	0	500	0	125
Noord-Beveland	17	0	30	25	33
Noordenveld	14	0	150	5	43
Noordoostpolder	14	0	290	2	75
Noordwijk	32	0	180	451	496
Noordwijkerhout	19	0	80	87	107
Nuenen c.a.	2	0	150	0	38
Nunspeet	19	0	120	127	157
Nuth	17	0	100	52	77
Oegstgeest	20	450	450	253	253
Oirschot	13	0	70	0	18
Oisterwijk	20	0	170	159	202
Oldambt	16	0	170	91	134
Oldebroek	8	0	110	0	28
Oldenzaal	14	0	250	11	74
Olst-Wijhe	20	0	120	102	132
Ommen	14	0	90	7	30
Onderbanken	6	0	30	0	8
Oost Gelre	24	0	170	285	328
Oosterhout	9	0	350	0	88
Ooststellingwerf	22	0	120	201	231
Oostzaan	9	0	40	0	10
Opmeer	7	0	40	0	10
Opsterland	17	0	170	102	145
Oss	8	0	630	0	158
Oud-Beijerland	12	0	130	0	33
Oude IJsselstreek	18	0	150	176	214
Ouder-Amstel	14	0	150	0	38
Oudewater	14	0	40	2	12
Overbetuwe	10	0	300	0	75
Papendrecht	7	0	150	0	38
Peel en Maas	14	0	180	0	45
Pekela	9	0	40	0	10
Pijnacker-Nootdorp	13	0	580	0	145
Purmerend	14	0	550	17	155
Putten	7	0	110	0	28
Raalte	17	0	180	99	144
Reimerswaal	11	0	80	0	20
Renkum	42	0	300	888	963
Renswoude	0	0	20	0	5
Reusel-De Mierden	7	0	40	0	10

Bijlage 2.4.1 Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten					
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw*	Aantal uitwonende studenten 2016**	Aantal uitwonende studenten 2017 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2016	Totale ophoging maatstaf woonruimten vanaf 2017
Rheden	22	820	820	545	545
Rhenen	15	0	140	13	48
Ridderkerk	9	0	320	0	80
Rijnwaarden	13	0	30	0	8
Rijssen-Holten	12	0	190	0	48
Rijswijk	17	0	780	134	329
Roerdalen	12	0	60	0	15
Roermond	15	0	550	34	172
Roosendaal	16	0	560	143	283
Rotterdam	14	25.020	25.020	6.279	6.279
Rozendaal	0	0	20	0	5
Rucphen	7	0	50	0	13
Schagen	11	0	220	0	55
Scherpenzeel	18	0	40	37	47
Schiedam	13	0	1.110	0	278
Schiermonnikoog	0	0	0	0	0
Schijndel	12	0	110	0	28
Schinnen	7	0	60	0	15
Schouwen-Duiveland	14	0	140	0	35
's-Gravenhage	16	16.010	16.010	5.037	5.037
's-Hertogenbosch	14	0	3.260	60	875
Simpelveld	16	0	60	18	33
Sint-Anthonis	27	0	60	147	162
Sint-Michiëlsgestel	13	120	120	30	30
Sint-Oedenrode	10	0	90	0	23
Sittard-Geleen	16	0	880	230	450
Sliedrecht	36	0	160	537	577
Slochteren	10	0	90	0	23
Sluis	17	0	70	67	85
Smallingerland	19	0	460	274	389
Soest	11	0	300	0	75
Someren	13	0	70	0	18
Son en Breugel	12	0	90	0	23
Stadskanaal	15	0	120	21	51
Staphorst	4	0	70	0	18
Stede Broec	9	0	100	0	25
Steenbergen	13	0	110	0	28
Steenwijkerland	10	0	290	0	73
Stein	10	0	100	0	25
Stichtse Vecht	8	0	400	0	100
Strijen	10	0	40	0	10
Sudwest Fryslan	15	0	670	103	271
Ten Boer	25	0	50	85	98
Terneuzen	13	0	190	0	48
Terschelling	13	0	420	0	105

Bijlage 2.4.1 Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten					
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw*	Aantal uitwonende studenten 2016**	Aantal uitwonende studenten 2017 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2016	Totale ophoging maatstaf woonruimten vanaf 2017
Texel	18	0	50	51	64
Teylingen	19	0	270	180	248
Tholen	8	0	100	0	25
Tiel	16	0	260	66	131
Tilburg	19	13.200	13.200	4.270	4.270
Tubbergen	7	0	80	0	20
Twenterand	10	0	120	0	30
Tynaarlo	32	0	190	586	634
Tytsjerksteradiel	16	0	230	73	131
Uden	10	0	240	0	60
Uitgeest	4	0	100	0	25
Uithoorn	10	0	190	0	48
Urk	8	0	70	0	18
Utrecht	11	32.490	32.490	8.123	8.123
Utrechtse Heuvelrug	28	0	350	660	748
Vaals	17	0	40	25	35
Valkenburg aan de Geul	26	0	110	207	235
Valkenswaard	12	0	160	0	40
Veendam	17	0	130	91	124
Veenendaal	12	0	570	0	143
Veere	17	0	100	64	89
Veghel	9	0	200	0	50
Veldhoven	14	0	280	0	70
Velsen	15	0	420	90	195
Venlo	11	0	840	0	210
Venray	18	0	230	167	225
Vianen	9	0	120	0	30
Vlaardingen	12	0	710	0	178
Vlagtwedde	13	0	60	0	15
Vlieland	0	0	10	0	3
Vlissingen	11	950	950	238	238
Voerendaal	5	0	60	0	15
Voorschoten	14	0	260	1	66
Voorst	32	0	100	428	453
Vught	36	0	230	572	630
Waalre	5	0	90	0	23
Waalwijk	13	0	270	0	68
Waddinxveen	10	0	160	0	40
Wageningen	18	0	6.830	167	1.875
Wassenaar	12	0	160	0	40
Waterland	8	0	100	0	25
Weert	13	0	300	0	75
Weesp	17	0	250	56	119
Werkendam	8	0	90	0	23
West Maas en Waal	12	0	90	0	23

Bijlage 2.4.1 Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Voorlopige aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten					
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw*	Aantal uitwonende studenten 2016**	Aantal uitwonende studenten 2017 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2016	Totale ophoging maatstaf woonruimten vanaf 2017
Westerveld	24	0	70	185	203
Westervoort	7	0	130	0	33
Westland	12	0	490	0	123
Weststellingwerf	15	0	140	14	49
Westvoorne	10	0	70	0	18
Wierden	5	0	110	0	28
Wijchen	10	0	220	0	55
Wijdmeren	18	0	80	86	106
Wijk bij Duurstede	6	0	120	0	30
Winsum	14	0	110	0	28
Winterswijk	20	0	150	176	214
Woensdrecht	11	0	80	0	20
Woerden	12	0	420	0	105
Wormerland	8	0	90	0	23
Woudenberg	22	0	80	96	116
Woudrichem	10	0	40	0	10
Zaanstad	10	0	1.450	0	363
Zaltbommel	9	0	110	0	28
Zandvoort	26	130	130	231	231
Zederik	9	0	70	0	18
Zeevang	9	0	40	0	10
Zeewolde	5	0	150	0	38
Zeist	38	0	1.490	1.494	1.867
Zevenaar	6	0	180	0	45
Zoetermeer	6	0	1.280	0	320
Zoeterwoude	47	0	60	267	282
Zuidhorn	14	0	160	0	40
Zuidplas	11	0	270	0	68
Zundert	18	0	60	81	96
Zutphen	19	0	440	221	331
Zwartewaterland	9	0	60	0	15
Zwijndrecht	10	0	330	0	83
Zwolle	17	4.310	4.310	1.506	1.506

* het landelijk gemiddelde per 1000 inwoners is 13,98. Per gemeente dient het meerdere boven het landelijke gemiddelde te worden vermenigvuldigd met het aantal inwoners/1000. Bron: CBS, stand 31-12-2013, inwonertal 1-1-2014.

** deze kolom bevat alleen een waarde voor die gemeenten waarvoor de maatstaf woonruimten in 2016 reeds het aantal uitwonende studenten omvat. Het aantal dient te worden vermenigvuldigd met de wegingsfactor van 25%. Bron: CBS, stand 31-12-2014, afgerond op tientallen.

*** het aantal dient te worden vermenigvuldigd met de wegingsfactor van 25%. Bron: CBS, stand 31-12-2014, afgerond op tientallen.

Bijlage 2.4.2 Cumulatierегeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)

Bijlage 2.4.2 Cumulatieregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatieregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Aa en Hunze	0	-12.738	0	-1.789	-0,10
Aalburg	-63.592	-72.251	-21.179	-18.014	-0,86
Aalsmeer	-78.805	-101.677	0	-10.849	-1,43
Aalten	-137.726	-180.076	-70.030	-46.700	-1,17
Achtkarspelen	-77.552	-162.520	-111.084	-51.628	-0,78
Alblasserdam	-18.882	-15.222	-28.522	-20.696	-1,80
Albrandswaard	-68.717	-62.604	-9.780	-14.737	1,89
Alkmaar	-195.732	-257.413	-90.516	-52.050	-2,54
Almelo	1.348.968	1.711.263	1.566.345	696.837	-1,62
Almere	0	-258.978	-66.478	-82.965	-1,83
Alphen aan den Rijn	-46.682	0	0	-42.687	-2,12
Alphen-Chaam	-11.444	-17.506	0	-267	-0,93
Ameland	-34.405	-45.507	-17.400	-12.913	-2,26
Amersfoort	-136.183	-174.063	0	-37.353	-1,09
Amstelveen	-53.181	0	0	-1.999	0,57
Amsterdam	0	0	-349.036	-89.218	4,18
Apeldoorn	0	0	0	0	0,47
Appingedam	0	0	0	0	0,67
Arnhem	-524.929	-558.511	-447.343	-198.454	2,34
Assen	1.220.963	2.531.168	1.724.888	717.038	1,33
Asten	0	-1.919	0	0	-1,22
Baarle-Nassau	-29.164	-14.649	0	-10.366	0,14
Baarn	-163.147	-180.835	-63.193	-49.834	4,43
Barendrecht	0	0	0	-6.684	-2,04
Barneveld	0	0	0	0	-1,26
Bedum	-47.693	-47.650	-21.033	-16.886	1,40
Beek	40.845	37.591	0	0	-1,31
Beemster	-36.997	-29.948	-2.296	-5.238	-0,09
Beesel	0	0	0	0	-1,26
Bellingwedde	0	-866	-3.913	-245	-0,64

Bijlage 2.4.2 Cumulatieregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatieregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Bergeijk	-72.613	-57.638	-127	-8.674	-1,14
Bergen L	-71.047	-83.380	-29.197	-20.419	-0,76
Bergen NH	-181.489	-195.712	-56.502	-49.450	0,07
Bergen op Zoom	0	0	-26.291	-7.809	-0,62
Berkelland	-33.096	-49.017	0	0	-0,82
Bernheze	-72.310	-69.608	-650	-11.170	-1,06
Best	-134.701	-169.543	-56.298	-47.760	-1,69
Beuningen	0	0	0	-4.162	-1,38
Beverwijk	-114.197	-163.024	-64.653	-43.596	-2,94
Binnenmaas	-22.553	-40.132	0	-4.726	-1,31
Bladel	-56.875	-44.145	0	-6.925	-1,13
Blaricum	46.979	0	0	0	-1,57
Bloemendaal	-60.702	-49.412	-1.795	-12.380	0,98
Bodegraven-Reeuwijk	-86.915	0	0	-17.025	-1,65
Boekel	-17.538	-16.726	-1.336	0	1,47
Borger-Odoorn	-60.472	-96.229	-35.059	-19.284	-0,81
Borne	238	0	0	0	-1,55
Borsele	-32.715	0	0	-4.247	-0,91
Boxmeer	-42.040	0	0	-17.870	-0,83
Boxtel	-6.121	-66.851	-15.564	-18.347	-0,10
Breda	-134.883	-423.712	-191.798	-64.226	1,25
Brielle	-47.504	-74.368	-16.597	-20.713	-1,57
Bronckhorst	0	0	0	0	-0,92
Brummen	70.815	34.108	0	0	-1,28
Brunssum	0	0	-36.918	-27.080	-1,74
Bunnik	-37.991	-35.739	-2.544	-6.839	-1,21
Bunschoten	-66.318	-111.939	-32.403	-28.745	-1,41
Buren	-83.671	-66.255	0	-7.342	-0,84
Bussum	0	0	0	-10.770	-0,59
Capelle aan den IJssel	-6.188	-26.716	-18.787	-40.460	-2,74

Bijlage 2.4.2 Cumulatieregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatieregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Castricum	-124.522	-132.688	-31.215	-30.545	-1,84
Coevorden	213.934	0	-28.420	0	-0,98
Cranendonck	-22.746	-19.001	0	0	-1,05
Cromstrijen	-46.060	0	0	-13.479	-1,27
Cuijk	-9.485	-48.156	-20.269	-6.410	-1,16
Culemborg	0	0	-23.978	-3.794	-1,79
Dalfsen	-22.402	0	0	-1.952	-0,98
Dantumadiel	-61.785	-45.127	-96.248	-45.537	-0,54
De Bilt	-70.232	-67.621	0	-12.850	-0,66
De Friese Meren	-60.744	-141.049	-54.475	-22.626	-1,12
De Marne	0	0	0	-2.641	-0,73
De Ronde Venen	-105.861	-60.090	0	-4.011	-1,47
De Wolden	-66.490	-65.542	-6.444	-8.432	-0,61
Delft	-181.092	0	0	-25.122	11,22
Delfzijl	0	0	0	0	-0,79
Den Helder	0	354.192	347.747	319.251	-0,06
Deurne	-158.608	-155.671	-30.522	-36.645	-0,70
Deventer	-432.909	-552.250	-212.786	-143.904	-1,72
Diemen	-84.411	-121.743	-41.858	-27.815	-3,33
Dinkelland	-48.453	0	0	-14.987	-0,93
Doesburg	177.110	146.611	-3.029	0	-1,15
Doetinchem	0	-7.894	0	0	-0,14
Dongen	-35.771	-42.568	-5.278	-7.752	-1,47
Dongeradeel	-48.668	-109.180	-80.396	-38.542	-0,57
Dordrecht	0	-26.653	0	-19.114	-2,83
Drechterland	-85.637	-78.165	-10.621	-15.714	-1,03
Drimmelen	-96.723	-69.907	0	-11.310	-0,48
Dronten	0	0	54.030	-4.751	-1,24
Druten	-68.939	-78.957	-26.374	-21.797	0,67
Duiven	0	0	0	-7.828	-1,48

Bijlage 2.4.2 Cumulatiereregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Echt-Susteren	-32.181	-31.940	-2.383	-4.397	0,20
Edam-Volendam	-89.720	-92.551	-13.324	-24.403	-2,02
Ede	0	0	0	0	-0,11
Eemnes	0	0	0	-206	-1,32
Eemsmond	-23	0	0	0	-0,83
Eersel	-132.626	-135.251	-32.661	-31.702	0,28
Eijsden-Margraten	-13.512	-25.458	0	-11.680	-0,80
Eindhoven	-651.264	-512.095	-78.625	-79.780	2,03
Elburg	0	0	0	-3.114	-1,00
Emmen	0	-149.247	-161.867	-2.972	-1,19
Enkhuizen	-75.299	-95.050	-61.804	-31.321	-1,83
Enschede	-20.874	-120.344	-231.005	0	2,85
Epe	-5.202	-46.618	-10.445	-9.788	-0,96
Ermelo	-29.423	-6.339	-6.067	-11.636	3,48
Etten-Leur	204.516	0	0	0	-1,50
Ferwerderadiel	-43.869	-65.453	-31.288	-16.924	-0,73
Franekeradeel	-10.503	0	0	0	0,05
Geertruidenberg	0	0	0	0	-1,06
Geldermalsen	-30.033	-34.207	0	-4.947	-1,08
Geldrop-Mierlo	-9.224	-40.876	-1.925	-10.964	-1,73
Gemert-Bakel	-4.537	-30.358	0	-2.757	-1,15
Gennep	-130.177	-143.166	-62.665	-46.074	1,78
Giessenlanden	-3.539	0	0	0	-0,98
Gilze en Rijen	-46.126	-46.830	-13.378	-4.302	-1,46
Goeree-Overflakkee	-88.360	-75.142	0	-9.076	-0,70
Goes	-57.939	-48.285	-5.810	-19.575	1,24
Goirle	0	0	0	-3.259	-1,22
Gorinchem	-30.367	0	-10.692	-22.952	-1,35
Gouda	0	0	33.515	22.932	-2,53
Grave	-40.097	-38.964	-22.173	-17.898	0,09

Bijlage 2.4.2 Cumulatiereregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Groesbeek	-77.971	-79.174	-43.860	-24.488	0,51
Groningen	-63.219	0	-244.593	-92.729	14,96
Groote gast	-17.988	-48.487	-24.873	-14.388	-0,65
Gulpen-Wittem	-39.520	-42.874	-9.932	-10.866	-0,83
Haaksbergen	-33.625	-50.053	-17.324	-6.869	-1,38
Haaren	-47.027	-22.639	-7.397	-13.099	1,88
Haarlem	-139.586	-265.673	-55.235	-64.009	-1,08
Haarlemmerliede Spaarnw	-21.213	-18.407	-542	-4.344	-1,16
Haarlemmermeer	-170.261	-155.372	0	-16.938	-1,35
Halderberge	0	-33.588	-8.497	-4.140	-1,23
Hardenberg	0	-24.299	-15.287	-4.916	-0,98
Harderwijk	0	-67.633	-22.338	-18.868	-1,76
Hardinxveld-Giessendam	-29.295	-25.718	0	-6.350	-1,42
Haren	139.304	283.299	295.821	258.257	0,25
Harlingen	120.880	65.506	-18.856	0	-1,14
Hatter	48.488	39.884	0	0	-1,07
Heemskerk	0	0	0	-20.221	-2,25
Heemstede	-40.801	-21.527	0	-6.725	0,31
Heerde	0	0	-2.143	-3.051	-0,88
Heerenveen	0	0	-26.027	-26.077	-1,28
Heerhugowaard	0	0	0	-10.028	-1,92
Heerlen	321.402	901.005	0	-38.841	-1,27
Heeze-Leende	-58.996	-49.221	-1.499	-10.470	-0,22
Heiloo	-50.582	-49.046	-11.303	-8.616	-0,56
Hellendoorn	0	0	-16.259	-10.804	-0,76
Hellevoetsluis	-5.980	0	0	-29.311	-2,02
Helmond	0	-51.427	-16.496	-4.198	-1,92
Hendrik-Ido-Ambacht	27.065	11.646	0	0	-2,07
Hengelo O	442.541	388.569	0	0	-2,13
Het Bildt	0	16.138	0	0	-0,69

Bijlage 2.4.2 Cumulatieregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatieregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Heumen	29.562	0	0	0	-1,28
Heusden	-99.546	-103.238	-22.080	-24.532	-1,43
Hillegom	-18.638	-35.712	-176	-7.489	-1,22
Hilvarenbeek	-71.438	-60.261	-4.911	-10.418	-1,13
Hilversum	0	0	-52.946	-42.788	-0,61
Hof van Twente	0	0	0	0	-1,10
Hollands Kroon	-232.304	-220.187	-37.284	-46.426	-0,97
Hoogeveen	768.070	1.136.141	717.051	0	-1,12
Hoogezand-Sappemeer	733.824	1.459.926	1.379.883	2.055.850	0,77
Hoorn	-52.206	-147.419	-96.155	-51.276	-2,07
Horst aan de Maas	-88.397	-130.008	-18.524	-21.586	-1,08
Houten	-75.158	-58.810	0	-11.772	-1,80
Huizen	27.189	41.115	0	-6.807	-1,89
Hulst	0	-26.859	0	0	-0,17
IJsselstein	-105.072	-131.489	-38.535	-38.212	-2,07
Kaag en Braassem	-67.328	-54.462	-527	-12.713	-1,20
Kampen	482.710	1.020.879	373.714	0	-1,31
Kapelle	-36.352	-55.952	-15.627	-14.784	-1,23
Katwijk	0	0	0	-8.858	-2,18
Kerkrade	906.280	1.046.632	344.872	0	-0,37
Koggenland	-12.149	0	0	-529	-0,95
Kollumerland en Nwkrui	-30.286	0	0	0	-0,34
Korendijk	-29.428	0	0	-4.781	-0,93
Krimpen aan den IJssel	0	0	0	-10.167	-2,31
Krimpenerwaard	-124.824	0	0	-39.256	-1,41
Laarbeek	-70.865	-52.194	0	-6.839	-1,06
Landerd	-22.866	-34.056	0	-3.231	-0,59
Landgraaf	0	-40.676	-48.521	-28.936	-0,83
Landsmeer	-15.371	-25.837	0	-6.140	-1,62
Langedijk	145.815	-13.836	0	0	-1,28

Bijlage 2.4.2 Cumulatieregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatieregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Lansingerland	-137.239	-136.586	-15.444	-33.857	-1,68
Laren	-12.199	-3.716	0	-2.728	4,26
Leek	-31.382	-29.309	-22.055	-9.912	0,16
Leerdam	-164.266	-209.686	-94.707	-64.945	-0,39
Leeuwarden	1.494.985	1.888.573	-71.524	0	2,74
Leeuwarderadeel	0	0	-4.268	-1.090	0,28
Leiden	-238.932	-120.814	-25.394	-22.793	7,78
Leiderdorp	284.870	156.168	0	0	-2,82
Leidschendam-Voorburg	-30.795	-41.399	-42.710	-35.732	-3,36
Lelystad	58.007	200.817	216.429	206.490	-1,66
Leudal	0	0	24.146	0	-0,46
Leusden	0	0	0	0	-1,66
Lingewaal	-81.359	-84.512	-20.214	-20.662	-0,94
Lingewaard	-193.410	-207.106	-45.025	-54.811	-1,28
Lisse	0	0	0	0	-1,98
Littenseradiel	-35.434	-51.553	-16.190	-11.720	-0,69
Lochem	0	-34.934	0	0	0,02
Loon op Zand	-53.658	-51.868	-7.223	-9.226	-1,43
Lopik	0	-11.113	0	0	-0,93
Loppersum	0	-10.852	-12.407	-6.450	-0,68
Losser	0	0	-20.928	-2.659	0,24
Maasdriel	-30.891	0	0	-5.112	-0,94
Maasgouw	-98.050	-87.199	-17.177	-16.875	0,92
Maassluis	0	0	0	-9.706	-2,42
Maastricht	929.248	667.941	-64.881	0	-1,12
Marum	-21.167	-25.932	-9.547	-6.635	-0,77
Medemblik	-234.261	-242.359	-60.954	-52.889	-1,02
Meerssen	0	0	16.784	0	-0,67
Menameradiel	0	-1.435	-7.244	-6.017	-0,76
Menterwolde	0	0	0	0	-0,77

Bijlage 2.4.2 Cumulatiereregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Meppel	0	-33.662	-46.796	-25.312	-0,70
Middelburg	85.251	130.418	-3.551	-6.552	-2,15
Midden-Drenthe	0	0	0	-4.589	-0,96
Midden-Delfland	-49.921	-55.400	-14.971	-5.076	-1,74
Mill en Sint Hubert	-71.930	-71.166	-15.264	-16.347	-0,78
Moerdijk	-61.845	-69.768	0	-3.455	-1,23
Molenwaard	0	-27.793	0	0	-1,02
Montferland	306.625	390.594	5.737	0	-1,16
Montfoort U	48.721	25.989	0	0	-1,24
Mook en Middelaar	-29.648	-33.389	-13.659	-12.582	-1,04
Muiden	-19.622	-21.792	-5.359	-6.142	-1,08
Naarden	0	0	0	0	-1,72
Neder-Betuwe	-58.731	-68.491	-21.286	-16.130	-0,81
Nederweert	0	71.471	0	0	-1,05
Neerijnen	-7.945	-12.865	0	-283	-0,76
Nieuwegein	0	0	0	-15.788	-2,28
Nieuwkoop	-104.448	0	0	-23.582	0,31
Nijkerk	0	-18.977	0	0	-1,33
Nijmegen	-263.556	-425.358	-186.382	-67.275	-2,48
Nissewaard	0	0	0	-45.933	-2,47
Noord-Beveland	-15.642	0	0	0	-1,22
Noordenveld	0	-18.373	-6.690	-1.710	-1,19
Noordoostpolder	91.281	0	0	0	-1,10
Noordwijk	-80.387	-68.403	-7.798	-18.054	2,10
Noordwijkerhout	-18.345	-16.716	0	-2.626	-0,50
Nuenen c.a.	0	-27.323	-14.287	-7.447	-1,61
Nunspeet	-15.459	-15.865	0	-2.201	-0,62
Nuth	-14.205	0	-8.130	-15.001	-0,51
Oegstgeest	39.965	74.330	97.240	51.420	0,76
Oirschot	-62.861	-75.950	-20.860	-23.858	-1,02

Bijlage 2.4.2 Cumulatiereregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Oisterwijk	-31.611	0	-4.658	-10.314	-0,38
Oldambt	-44.256	-33.732	-48.711	-25.388	-0,75
Oldebroek	210.578	177.087	139.029	0	-1,09
Oldenzaal	0	0	0	-12.375	-1,66
Olst-Wijhe	-26.525	0	0	-9.611	-0,09
Ommen	0	0	0	0	-1,02
Onderbanken	162.659	317.652	401.716	835.625	-0,97
Oost Gelre	-14.229	-57.469	-2.953	-9.803	0,42
Oosterhout	0	0	0	0	-1,97
Ooststellingwerf	0	-36.207	-23.162	-6.355	0,18
Oostzaan	-52.575	-50.298	-8.204	-11.649	-1,63
Opmeer	-8.380	-2.654	0	0	-0,98
Opsterland	-56.925	-68.622	-25.829	-16.176	-0,38
Oss	-115.617	-184.189	-1.955	-33.570	-1,65
Oud-Beijerland	0	0	0	-12.826	-1,70
Oude IJsselstreek	-105.579	-115.514	-45.059	-18.181	-0,30
Ouder-Amstel	-15.381	-16.827	0	-9.050	-1,78
Oudewater	0	0	0	-1.358	-1,38
Overbetuwe	-220.797	-249.767	-73.387	-62.107	-1,19
Papendrecht	-26.595	-33.931	0	-12.839	-2,37
Peel en Maas	-113.683	-83.713	0	-8.167	-1,05
Pekela	0	66.124	1.101	0	-0,83
Pijnacker-Nootdorp	-268.160	-310.244	-81.948	-84.849	-1,79
Purmerend	-150.861	-181.739	-41.925	-49.638	-2,41
Putten	-2.426	-17.279	0	0	-1,48
Raalte	-14.298	-39.623	0	-3.013	-0,67
Reimerswaal	-66.245	-56.542	0	-11.343	-0,99
Renkum	0	0	0	0	2,71
Renswoude	-3.069	-3.664	-490	-1.625	-0,86
Reusel-De Mierden	-71.658	-66.370	-10.804	-12.430	-1,09

Bijlage 2.4.2 Cumulatieregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatieregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Rheden	-51.814	-64.269	-33.051	-15.082	1,14
Rhenen	-61.067	-86.807	-40.824	-21.099	-1,09
Ridderkerk	-202.791	-229.648	-63.035	-60.351	-2,20
Rijnwaarden	0	0	0	-3.603	-0,79
Rijssen-Holten	0	-21.984	0	0	-1,37
Rijswijk	585.485	140.901	0	0	-2,62
Roerdalen	0	0	0	0	-0,93
Roermond	1.034.617	1.063.081	209.146	0	-1,67
Roosendaal	0	0	0	0	-1,46
Rotterdam	-189.559	-705.514	-962.301	-476.215	0,77
Rozendaal	39.881	56.414	57.917	100.236	-1,53
Rucphen	-79.943	-90.879	-28.669	-20.811	-1,09
Schagen	-148.523	-158.000	-34.251	-38.266	-1,51
Scherpenzeel	-12.461	-18.354	-1.203	-4.467	-0,53
Schiedam	-140.336	-147.676	-24.147	-72.005	-3,61
Schiermonnikoog	-4.220	-8.151	-3.525	-2.591	-3,38
Schijndel	-126.241	-144.963	-45.338	-36.034	-1,41
Schinnen	211.234	409.049	606.865	1.294.908	-1,04
Schouwen-Duiveland	-99.163	-80.257	-1.304	-8.891	-2,21
's-Gravenhage	0	-65.599	-880.485	-405.948	0,54
's-Hertogenbosch	-391.463	-450.459	-138.637	-96.346	-2,07
Simpelveld	59.004	31.894	0	0	-0,94
Sint-Anthonis	-85.856	-81.864	-17.482	-17.302	0,73
Sint-Michielsgestel	-96.300	-83.038	-5.733	-18.515	-0,93
Sint-Oedenrode	-81.145	-71.720	-8.138	-13.582	-1,08
Sittard-Geleen	883.346	652.242	-24.814	0	-1,29
Sliedrecht	-181.724	-182.385	-78.356	-60.155	3,22
Slochteren	-125.720	-145.302	-50.853	-33.999	-0,72
Sluis	-29.068	-8.235	-17.747	-11.793	-1,30
Smallingerland	776.485	637.817	-44.071	0	-0,50

Bijlage 2.4.2 Cumulatieregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatieregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Soest	418.649	0	0	0	-1,87
Someren	-18.829	0	0	-6.592	-1,08
Son en Breugel	-7.172	-27.633	-1.230	-4.963	-1,21
Stadskanaal	39.942	0	-22.579	-771	-1,04
Staphorst	-6.843	0	11.251	10.180	-0,79
Stede Broec	0	-7.702	-2.252	-2.021	-1,51
Steenbergen	-25.674	-59.639	-14.084	-12.642	-1,13
Steenwijkerland	0	0	0	-8.346	-1,09
Stein	-7.872	-13.539	0	-597	-1,33
Stichtse Vecht	0	-19.383	0	0	-1,69
Strijen	15.372	-3.447	0	0	-1,30
Sudwest Fryslan	0	0	0	-41.676	-1,12
Ten Boer	-14.110	-25.379	-7.848	-6.155	0,79
Terneuzen	0	-37.045	0	0	-1,33
Terschelling	0	0	0	0	-1,53
Texel	-72.386	-96.651	-37.336	-27.409	-1,39
Teylingen	189.738	161.150	0	0	-0,51
Tholen	-138.576	-138.480	-30.243	-31.303	-1,05
Tiel	0	0	-57.329	-16.700	-1,29
Tilburg	-496.278	-386.095	-124.135	-74.256	4,61
Tubbergen	-138.466	-93.706	0	-49.577	-0,76
Twenterand	-21.390	0	0	0	-0,95
Tynaarlo	-22.986	0	-28.231	-13.753	0,51
Tytsjerksteradiel	0	-30.909	-33.080	-7.915	-0,61
Uden	-3.098	0	-4.170	-13.469	-1,68
Uitgeest	-44.033	-50.657	-11.776	-14.860	-1,56
Uithoorn	0	0	0	-7.351	-1,96
Urk	-53.882	-6.767	0	0	-1,20
Utrecht	-965.532	-702.803	-251.638	-141.519	7,30
Utrechtse Heuvelrug	332.968	294.607	102.803	0	0,86

Bijlage 2.4.2 Cumulatieregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatieregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Vaals	0	0	-17.958	-8.524	-1,25
Valkenburg aan de Geul	0	0	-13.389	-5.962	0,70
Valkenswaard	-95.286	-127.169	-42.734	-36.590	-1,82
Veendam	616.023	907.839	768.879	351.999	-0,67
Veenendaal	323.909	0	0	0	-2,19
Veere	-23.530	-24.509	0	0	-1,51
Veghel	-79.261	-109.869	-20.612	-18.500	-1,39
Veldhoven	-14.406	0	-5.658	-15.574	-2,00
Velsen	0	-65.457	0	-12.645	-1,80
Venlo	915.329	0	-79.794	0	-1,91
Venray	-154.125	-136.004	-18.603	-26.530	-0,62
Vianen	-26.633	-30.801	-7.405	-7.842	-1,35
Vlaardingen	0	0	0	-10.015	-3,32
Vlagtwedde	-16.843	-32.006	-13.429	-6.124	-0,85
Vlieland	-729	0	-577	-914	-1,76
Vlissingen	942.393	823.876	-8.385	0	-0,87
Voerendaal	143.274	225.471	88.477	0	-1,10
Voorschoten	0	0	-6.537	-5.867	-2,22
Voorst	-105.887	-113.916	-33.578	-27.076	0,72
Vught	-46.307	-37.044	-18.568	-16.003	2,30
Waalre	0	0	0	0	-1,40
Waalwijk	-170.134	-201.243	-68.501	-46.538	-1,59
Waddinxveen	-19.654	0	0	0	-1,98
Wageningen	0	-30.588	0	0	-1,47
Wassenaar	0	0	0	-11.299	-2,04
Waterland	-92.886	-86.033	-12.167	-19.285	-1,30
Weert	-13.297	-66.414	-19.216	-11.457	-1,75
Weesp	0	0	-12.937	-6.997	-1,29
Werkendam	-100.618	-106.670	-22.138	-26.643	-1,11
West Maas en Waal	-81.379	-76.010	-17.070	-12.421	-0,88

Bijlage 2.4.2 Cumulatiereregeling gemeentefonds (vervolg)

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds (incl effect aanpassing maatstaf woonruimten)					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Herverdeeeffect aanpassing maatstaf woonruimten (€ per inw)
Westerveld	8.521	0	-10.029	0	0,22
Westervoort	-10.362	0	-28.522	-10.329	-1,47
Westland	-195.416	-34.413	-7.523	-55.837	-1,67
Weststellingwerf	-3.891	-13.670	-3.371	0	-0,95
Westvoorne	-24.861	-39.287	-3.193	-11.164	-1,78
Wierden	-68.461	-106.983	-38.993	-32.223	-1,14
Wijchen	-31.162	-83.766	-22.639	-15.442	-1,51
Wijdmeren	-35.041	-23.615	0	-3.734	-0,76
Wijk bij Duurstede	95.084	75.114	0	0	-1,59
Winsum	0	0	-4.013	-2.667	-0,97
Winterswijk	-29.862	0	-21.045	-31.774	-0,26
Woensdrecht	-46.571	-44.360	-4.620	-11.022	-1,24
Woerden	-94.737	-63.797	0	-9.716	-1,80
Wormerland	-12.917	0	-714	-10.017	-1,83
Woudenberg	-17.934	-23.902	-272	-4.674	0,10
Woudrichem	-5.665	-8.757	0	0	-0,91
Zaanstad	-629.041	-743.313	-245.535	-171.975	-2,31
Zaltbommel	-146.618	-172.010	-55.052	-43.026	-1,09
Zandvoort	-76.742	-92.268	-39.529	-22.112	1,15
Zederik	-71.283	-73.790	-16.279	-17.326	-0,91
Zeevang	-31.600	-27.486	-2.981	-5.568	-0,95
Zeewolde	0	0	0	-4.550	-1,38
Zeist	0	0	-12.837	-11.522	3,16
Zevenaar	12.375	0	-8.550	0	-1,65
Zoetermeer	0	0	0	-20.338	-2,78
Zoeterwoude	-34.936	-16.890	-6.723	-9.874	3,77
Zuidhorn	-20.689	-14.621	0	-1.766	-0,91
Zuidplas	-47.338	0	0	-25.001	-1,77
Zundert	-97.885	-85.686	-7.765	-17.895	-0,43
Zutphen	174.929	376.856	0	-6.486	-0,74
Zwartewaterland	36.781	45.648	0	0	-1,06
Zwijndrecht	0	0	0	0	-2,47
Zwolle	-28.586	-25.881	0	0	1,39

Bijlage 2.5.1 Volumina maatstaven 2015-2020

Tabel 1 bevat de volumina van de voornaamste dynamische maatstaven van het gemeentefonds. Deze vormen de grondslag voor de ramingen van de uitkeringsbasis en de uitkeringsfactoren van de jaren 2015 tot en met 2020.

Tabel 1 Volumina maatstaven 2015-2020 (ramingen mei 2015)

Maatstaven	2015	2016	2017
- OZB	1.836.152.400.000	1.827.987.522.903	1.857.218.953.610
- inwoners	16.900.726	16.971.478	17.045.154
- jongeren	3.828.059	3.817.312	3.810.723
- ouderen	3.007.685	3.087.318	3.164.871
- ouderen 75-85 jaar	933.026	951.455	969.698
- huishoudens met een laag inkomen	2.306.910	2.329.979	2.353.574
- bijstandsontvangers	405.689	399.513	409.261
- uitkeringsontvangers	1.324.354	1.321.236	1.330.415
- minderheden	1.356.085	1.372.084	1.388.272
- eenpersoonhuishoudens		2.928.500	2.965.800
- eenouderhuishoudens	545.289	546.889	548.289
- huishoudens	7.909.992	7.964.424	8.021.521
- leerlingen (V)SO (gew ogen)	378.871	380.809	382.733
- leerlingen VO (gew ogen)	733.103	736.554	740.021
- oppervlakte bebouwing totaal	111.686	113.490	115.479
- woonruimten	7.715.418	7.891.237	7.970.150
- omgevingsadressendichtheid	15.011.207	15.479.743	15.633.622
- bedrijfsvestigingen	1.637.341	1.637.341	1.637.341

Maatstaven	2018	2019	2020
- OZB	1.886.921.464.898	1.917.102.709.942	1.947.770.467.276
- inwoners	17.118.414	17.186.002	17.248.834
- jongeren	3.804.947	3.793.795	3.781.970
- ouderen	3.246.427	3.324.292	3.402.050
- ouderen 75-85 jaar	991.944	1.025.132	1.063.043
- huishoudens met een laag inkomen	2.377.405	2.401.474	2.425.783
- bijstandsontvangers	414.163	421.361	429.025
- uitkeringsontvangers	1.334.460	1.341.182	1.351.248
- minderheden	1.404.651	1.421.223	1.437.990
- eenpersoonhuishoudens	3.003.400	3.042.400	3.081.200
- eenouderhuishoudens	549.589	550.589	551.289
- huishoudens	8.078.006	8.133.629	8.187.642
- leerlingen (V)SO (gew ogen)	384.723	386.738	388.798
- leerlingen VO (gew ogen)	743.505	747.005	750.521
- oppervlakte bebouwing totaal	117.490	119.518	121.561
- woonruimten	8.049.851	8.130.350	8.211.653
- omgevingsadressendichtheid	15.789.040	15.946.012	16.104.553
- bedrijfsvestigingen	1.637.341	1.637.341	1.637.341

Doorgaans zijn volumina mutaties van jaar tot jaar gebaseerd op de groei van de aantallen inwoners en woonruimten. Tabel 2 geeft een overzicht van de geraamde procentuele groei van deze maatstaven in de jaren 2015 tot en met 2020.

Tabel 2 Raming groeipercentages: inwoners en woonruimten 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
- inwoners	0,42%	0,43%	0,43%	0,39%	0,37%
- woonruimten	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%

Bijlage 2.5.2 Suppletie-uitkering Bommenregeling

Suppletie-uitkering Bommenregeling		
Gemeente	2015	Toegekend bedrag (70%)
Apeldoorn	1.372.000	960.400
Bergen (L)	29.959	20.971
Borne	5.550	3.885
Bronckhorst	4.750	3.325
Culemborg	32.225	22.558
Ede	100.301	70.211
Gouda	247.177	173.024
Haarlemmermeer	232.431	162.701
Helmond	21.838	15.287
Heusden	784.147	548.903
Lingewaard	764.286	535.000
Maasgouw	11.146	7.802
Overbetuwe	159.953	111.967
Renkum	1.059.577	741.704
Renswoude	53.128	37.190
Rheden	77.327	54.129
Roerdalen	10.240	7.168
Sint-Oedenrode	77.740	54.418
Vlissingen	45.982	32.188
Vught	406.515	284.561
Zundert	70.000	49.000
Totaal	5.566.272	3.896.392

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Aa en Hunze	12.884.936	12.346.210	11.882.760	11.524.124	11.326.455	11.170.657
Aalburg	4.568.465	4.808.680	4.835.420	4.785.458	4.744.014	4.736.709
Aalsmeer	8.060.850	7.645.669	7.536.196	7.375.596	7.314.022	7.280.730
Aalten	15.644.128	15.665.497	15.391.936	14.926.071	14.554.088	14.286.447
Achtkarspelen	17.590.144	17.333.104	17.211.023	16.952.166	16.692.667	16.540.040
Alblasserdam	8.462.683	8.160.823	7.931.500	7.833.315	7.759.670	7.736.731
Albrandswaard	7.209.262	7.395.965	7.380.066	7.314.511	7.284.509	7.264.964
Alkmaar	72.123.681	70.986.251	70.724.149	70.399.052	70.306.748	69.919.988
Almelo	73.423.735	67.580.234	65.131.122	63.223.468	62.570.419	61.915.921
Almere	139.402.685	131.258.808	130.924.686	130.957.015	131.343.301	130.919.593
Alphen aan den Rijn	50.962.117	48.845.691	46.089.531	44.078.039	43.445.204	42.916.641
Alphen-Chaam	3.386.594	3.277.283	3.155.707	3.047.973	2.992.467	2.950.829
Ameland	932.153	1.174.220	1.251.599	1.254.322	1.240.215	1.241.810
Amersfoort	112.920.718	104.221.019	102.953.889	102.021.253	101.654.133	100.826.166
Amstelveen	25.366.340	23.201.491	21.494.689	20.939.100	20.787.063	20.716.573
Amsterdam	520.627.162	513.090.811	505.451.473	502.426.901	501.656.580	498.443.947
Apeldoorn	139.931.699	126.591.639	124.685.080	123.521.201	123.104.679	122.016.908
Appingedam	11.576.968	11.092.086	10.668.401	10.302.778	10.040.402	9.800.699
Arnhem	159.396.983	159.536.136	160.350.644	160.448.676	160.449.807	159.483.220
Assen	90.138.909	83.256.651	80.801.573	80.206.261	80.159.015	79.413.253
Asten	7.278.076	6.677.302	6.374.749	6.141.073	6.008.437	5.899.592
Baarle-Nassau	2.424.405	2.450.473	2.386.132	2.307.238	2.279.112	2.276.886
Baarn	8.506.776	9.377.441	9.609.040	9.566.445	9.512.728	9.540.693
Barendrecht	15.642.829	15.151.535	14.110.293	13.523.339	13.417.490	13.347.335
Barneveld	24.001.794	21.703.617	20.306.670	19.618.421	19.453.067	19.336.295
Bedum	5.283.945	5.604.015	5.588.062	5.496.214	5.430.351	5.389.292
Beek	8.725.359	8.033.359	7.505.975	7.269.714	7.144.044	7.042.950
Beemster	2.785.795	2.774.026	2.747.266	2.693.840	2.672.704	2.661.176
Beesel	7.586.690	7.189.195	6.751.876	6.347.815	6.055.956	5.962.656
Bellingwedde	7.578.076	7.131.489	6.832.591	6.577.315	6.417.158	6.274.927

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Bergeijk	8.084.363	7.693.645	7.435.617	7.163.037	6.998.342	6.867.174
Bergen L	6.964.776	7.182.410	7.100.083	6.917.670	6.781.527	6.680.806
Bergen NH	8.098.360	9.302.208	9.529.931	9.432.608	9.362.312	9.357.563
Bergen op Zoom	51.070.106	48.260.664	46.464.647	45.693.712	45.288.343	44.739.267
Berkelland	25.962.488	24.373.287	23.469.901	22.692.703	22.248.053	21.871.614
Bernheze	14.211.517	13.569.113	13.122.718	12.670.027	12.394.823	12.154.921
Best	10.966.400	11.611.633	11.674.634	11.514.189	11.369.279	11.302.854
Beuningen	12.038.680	11.414.021	10.678.246	10.349.359	10.177.229	10.033.400
Beverwijk	18.233.468	18.618.672	18.417.477	18.103.620	17.889.417	17.750.340
Binnenmaas	9.016.079	8.614.999	8.393.744	8.172.914	8.098.465	8.058.475
Bladel	11.416.117	10.735.609	10.270.054	9.810.110	9.512.456	9.247.464
Blaricum	2.420.041	2.162.598	2.028.356	1.971.529	1.947.164	1.934.787
Bloemendaal	4.705.606	4.862.832	4.830.402	4.731.668	4.695.564	4.690.139
Bodegraven-Reeuwijk	11.086.715	10.733.240	10.074.968	9.749.829	9.643.065	9.562.207
Boekel	4.795.492	4.610.558	4.447.720	4.316.475	4.232.937	4.163.599
Borger-Odoorn	15.658.062	16.094.246	15.708.963	15.275.936	14.984.897	14.721.462
Borne	11.651.145	10.902.618	10.227.165	9.603.452	9.131.701	8.975.761
Borsele	9.369.104	8.950.415	8.378.732	7.852.528	7.755.905	7.687.165
Boxmeer	15.338.952	14.853.878	14.056.820	13.441.563	13.162.746	12.923.674
Boxtel	22.263.831	22.550.132	21.920.751	21.308.106	20.885.879	20.530.515
Breda	125.533.930	121.261.211	120.115.610	118.962.783	118.287.425	117.233.668
Brielle	4.020.645	4.550.605	4.631.567	4.573.758	4.548.366	4.533.905
Bronckhorst	18.401.307	17.016.684	15.885.947	15.326.265	15.051.843	14.837.354
Brummen	11.218.989	10.223.336	9.608.766	9.281.601	9.148.010	9.046.454
Brunssum	27.817.234	26.403.005	25.102.987	24.194.095	23.596.621	23.084.354
Bunnik	4.227.948	4.061.738	4.015.083	3.945.222	3.917.029	3.914.626
Bunschoten	5.944.473	5.947.323	6.013.756	5.961.164	5.912.110	5.919.446
Buren	9.531.082	9.198.406	8.950.484	8.701.622	8.570.011	8.464.845
Bussum	11.024.208	10.460.492	9.853.793	9.637.650	9.546.824	9.507.703
Capelle aan den IJssel	34.899.024	34.441.099	33.650.242	32.921.985	32.561.597	32.244.104

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Castricum	8.656.273	9.265.406	9.336.325	9.240.631	9.190.429	9.191.276
Coevorden	20.621.128	19.008.439	18.196.664	17.745.154	17.479.048	17.264.260
Cranendonck	8.418.178	7.999.584	7.697.559	7.427.581	7.280.024	7.165.039
Cromstrijen	4.180.052	4.166.636	3.986.967	3.767.434	3.736.287	3.717.124
Cuijk	16.963.522	15.931.290	15.390.455	14.905.668	14.573.877	14.276.475
Culemborg	13.127.847	12.545.243	12.166.481	11.880.272	11.687.271	11.527.967
Dalfsen	12.276.084	11.388.218	10.577.020	10.141.847	9.950.573	9.793.519
Dantumadiel	12.633.302	12.821.369	12.564.479	12.341.935	12.110.272	11.968.559
De Bilt	14.444.036	12.873.389	12.650.083	12.386.186	12.289.401	12.240.941
De Friese Meren	21.440.557	21.009.437	20.594.010	20.225.602	19.990.808	19.849.760
De Marne	6.999.470	6.363.835	6.026.328	5.741.490	5.646.732	5.568.877
De Ronde Venen	11.711.967	11.339.538	11.004.666	10.712.123	10.608.111	10.546.272
De Wolden	9.465.442	9.124.560	8.859.116	8.586.738	8.438.523	8.336.719
Delft	63.903.404	61.645.277	60.927.313	60.315.739	60.162.828	59.704.194
Delfzijl	19.914.362	19.066.467	18.322.360	17.537.841	17.117.945	15.974.249
Den Helder	46.038.913	44.390.759	43.153.875	41.845.035	40.902.404	40.108.931
Deurne	16.475.117	15.850.399	15.638.720	15.252.646	15.012.861	14.837.930
Deventer	76.676.588	76.430.740	76.428.718	75.808.312	75.340.860	74.675.597
Diemen	9.151.357	9.286.454	9.250.822	9.140.034	9.051.616	9.019.663
Dinkelland	11.151.576	11.152.898	10.530.529	10.206.004	10.037.564	9.922.638
Doesburg	8.438.471	7.862.543	7.594.134	7.395.914	7.268.197	7.159.935
Doetinchem	63.124.203	60.164.988	60.122.102	60.032.112	60.147.097	59.727.432
Dongen	9.651.020	9.504.160	9.285.194	9.060.534	8.941.377	8.859.662
Dongeradeel	18.725.948	18.200.667	17.811.460	17.341.888	16.961.758	16.671.650
Dordrecht	105.053.017	101.052.896	99.812.944	98.878.229	98.566.631	97.711.155
Drechterland	6.623.619	6.688.029	6.617.650	6.494.665	6.428.994	6.390.913
Drimmelen	9.374.997	9.152.601	8.924.684	8.647.627	8.515.658	8.429.418
Dronten	19.697.265	18.252.100	17.167.560	16.231.670	16.105.945	16.026.106
Druten	8.430.007	8.572.066	8.464.198	8.266.157	8.133.653	8.040.631
Duiven	11.644.015	10.895.165	10.265.527	9.829.293	9.719.971	9.634.436

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Echt-Susteren	18.082.597	17.837.119	17.229.942	16.692.042	16.383.425	16.142.258
Edam-Volendam	7.632.148	7.799.352	7.733.821	7.534.849	7.428.064	7.367.479
Ede	72.657.169	69.062.091	66.672.150	66.151.464	66.050.292	65.635.430
Eemnes	2.885.908	2.573.367	2.454.326	2.391.924	2.366.842	2.350.399
Eemmond	14.261.495	13.686.625	13.107.449	12.539.933	12.146.039	11.941.502
Eersel	8.920.370	8.589.947	8.533.555	8.308.160	8.139.262	8.029.004
Eijsden-Margraten	12.038.580	10.974.132	10.701.390	10.480.285	10.372.724	10.309.560
Eindhoven	163.385.481	157.629.720	155.907.649	154.223.494	153.434.401	152.034.459
Elburg	12.177.569	11.280.840	10.784.890	10.468.543	10.281.387	10.128.466
Emmen	105.494.456	99.024.136	96.885.949	95.225.089	94.157.963	92.805.429
Enkhuizen	8.989.610	8.988.482	9.068.683	9.018.050	8.947.065	8.927.648
Enschede	153.749.505	147.833.837	145.560.701	144.075.415	143.199.608	141.608.384
Epe	16.777.623	15.876.239	15.368.581	14.884.518	14.602.443	14.384.755
Ermelo	17.603.450	15.993.158	15.654.097	15.299.634	15.099.722	14.938.126
Etten-Leur	23.509.446	21.145.678	20.092.170	19.455.324	19.091.685	18.785.418
Ferwerderadiel	4.676.234	4.760.364	4.770.938	4.719.104	4.661.678	4.636.602
Franekeradeel	13.709.343	13.423.801	12.900.407	12.358.778	12.049.049	11.917.232
Geertruidenberg	9.919.157	9.303.221	8.807.523	8.562.231	8.437.936	8.347.324
Geldermalsen	9.453.702	9.277.471	8.997.117	8.734.475	8.601.571	8.499.227
Geldrop-Mierlo	18.538.283	17.490.745	16.963.165	16.479.004	16.207.604	15.990.313
Gemert-Bakel	14.879.929	13.935.850	13.410.788	12.949.788	12.673.271	12.439.007
Genneep	11.376.765	12.117.409	12.048.867	11.740.030	11.480.203	11.287.734
Giessenlanden	4.675.767	4.298.866	3.957.361	3.738.162	3.697.015	3.671.965
Gilze en Rijen	10.722.213	10.386.099	10.121.057	9.893.676	9.762.672	9.675.368
Goeree-Overflakkee	21.600.987	21.169.273	20.499.795	19.878.492	19.554.388	19.300.304
Goes	20.863.206	20.616.585	20.017.911	19.402.244	19.054.819	18.781.758
Goirle	12.642.609	11.989.475	11.297.710	10.690.578	10.507.879	10.356.302
Gorinchem	20.945.786	20.726.816	20.176.103	19.638.960	19.318.289	19.052.387
Gouda	58.446.481	56.221.520	54.609.793	53.044.229	52.622.611	49.425.141
Grave	6.136.188	6.726.972	6.661.757	6.520.914	6.411.518	6.338.431

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Groesbeek	17.660.749	17.583.278	17.252.706	16.838.740	16.574.706	16.374.992
Groningen	174.529.988	170.362.017	169.847.907	169.498.977	169.620.840	168.606.235
Grootegast	7.431.180	7.227.416	7.074.056	6.919.498	6.801.387	6.718.640
Gulpen-Wittem	7.092.380	6.858.601	6.659.084	6.417.102	6.267.712	6.156.288
Haaksbergen	10.230.908	9.807.734	9.544.094	9.287.997	9.124.055	8.990.218
Haaren	6.132.472	5.876.620	5.663.470	5.485.838	5.377.984	5.286.361
Haarlem	106.529.824	107.647.984	107.660.368	107.481.170	107.666.086	107.098.088
Haarlemmerliede Spaarnw	1.346.826	1.397.682	1.396.274	1.376.216	1.370.440	1.371.562
Haarlemmermeer	49.806.973	47.849.011	46.468.936	45.434.041	45.043.599	44.772.147
Halderberge	15.759.972	15.029.160	14.474.192	13.945.226	13.628.520	13.361.702
Hardenberg	35.485.995	33.339.723	32.031.217	31.152.251	30.610.143	30.150.345
Harderwijk	22.522.885	21.320.577	20.763.020	20.297.589	20.029.315	19.846.282
Hardinxveld-Giessendam	6.613.039	6.477.909	6.335.441	6.198.935	6.137.411	6.106.200
Haren	7.025.489	6.304.047	5.839.332	5.387.123	5.070.921	5.026.819
Harlingen	10.205.544	9.719.580	9.412.939	9.202.291	9.068.856	8.958.112
Hatterij	5.255.072	4.738.128	4.406.673	4.220.694	4.154.809	4.103.687
Heemskerk	18.048.699	17.818.982	16.884.554	16.326.543	16.119.131	15.947.273
Heemstede	8.173.478	8.008.464	7.780.393	7.533.542	7.430.366	7.367.838
Heerde	8.954.541	8.742.767	8.246.440	8.007.948	7.870.289	7.763.886
Heerenveen	31.704.329	30.075.168	28.490.603	27.590.503	27.068.402	26.652.225
Heerhugowaard	28.053.086	27.558.333	26.210.788	25.622.912	25.438.694	25.295.346
Heerlen	122.771.598	121.078.535	117.966.989	116.000.014	115.163.028	113.717.522
Heeze-Leende	5.082.609	5.002.011	4.923.480	4.780.182	4.709.490	4.657.840
Heiloo	7.416.338	7.537.331	7.448.200	7.334.336	7.269.762	7.233.774
Hellendoorn	17.753.062	16.635.575	15.928.625	15.526.325	15.294.962	15.129.116
Hellevoetsluis	16.433.751	16.566.882	15.842.009	15.328.171	15.227.309	15.156.264
Helmond	81.365.501	77.720.315	76.258.302	75.127.546	74.507.266	73.575.295
Hendrik-Ido-Ambacht	10.045.756	9.049.405	8.359.712	7.907.840	7.849.425	7.813.504
Hengelo O	51.854.093	48.365.607	45.519.059	44.143.285	43.452.400	42.864.780
Het Bildt	6.288.522	6.174.968	5.869.173	5.589.532	5.356.122	5.186.328

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Heumen	7.038.438	6.293.048	5.937.158	5.753.807	5.667.653	5.601.960
Heusden	17.595.935	17.437.589	17.081.037	16.651.085	16.398.869	16.197.776
Hillegom	8.504.121	8.115.566	7.920.686	7.736.290	7.641.159	7.584.894
Hilvarenbeek	5.645.457	5.726.433	5.596.509	5.422.031	5.318.046	5.236.236
Hilversum	50.795.347	49.381.366	48.571.111	48.241.163	48.139.670	47.881.904
Hof van Twente	15.025.131	13.683.775	12.787.261	12.412.347	12.225.977	12.092.598
Hollands Kroon	16.263.859	16.612.346	16.533.344	16.260.569	16.113.917	16.046.650
Hoogeveen	45.831.602	42.505.339	39.590.742	37.802.082	36.957.037	36.210.949
Hoogezand-Sappemeer	31.696.541	29.422.133	27.457.911	26.210.977	25.429.312	25.051.803
Hoorn	45.177.075	44.924.860	44.939.902	44.879.121	44.903.054	44.815.543
Horst aan de Maas	17.709.214	17.011.525	16.575.279	16.104.169	15.822.931	15.588.529
Houten	16.858.245	16.667.174	16.333.686	16.086.268	15.976.681	15.903.074
Huizen	16.375.751	15.471.821	14.452.487	14.046.420	13.897.026	13.808.121
Hulst	15.046.928	14.275.448	13.734.480	13.261.598	13.001.763	12.793.170
IJsselstein	12.140.916	12.612.453	12.576.170	12.404.523	12.296.114	12.246.198
Kaag en Braassem	7.370.847	6.939.431	6.730.183	6.554.158	6.474.128	6.419.140
Kampen	30.099.328	27.213.948	24.958.794	24.205.511	23.854.037	23.563.019
Kapelle	3.833.906	3.786.332	3.785.439	3.747.843	3.719.235	3.725.262
Katwijk	26.707.799	25.542.715	23.945.506	23.282.366	22.936.797	22.661.300
Kerkrade	52.798.942	48.587.217	46.055.210	44.118.220	42.907.638	41.775.397
Koggenland	7.599.161	7.109.469	6.803.320	6.651.477	6.591.990	6.554.872
Kollumerland en Nwkruijsl	9.131.091	9.130.794	8.894.131	8.559.228	8.223.599	7.942.261
Korendijk	3.813.901	3.667.267	3.447.007	3.251.476	3.219.734	3.199.157
Krimpen aan den IJssel	13.361.439	13.135.131	12.413.409	12.113.554	11.971.066	11.852.917
Krimpenerwaard	18.820.900	18.625.100	17.704.932	17.286.928	17.125.910	17.006.835
Laarbeek	9.868.735	9.242.453	8.934.753	8.626.633	8.461.575	8.328.056
Landerd	7.953.743	6.995.467	6.758.395	6.534.869	6.403.441	6.292.126
Landgraaf	31.927.507	30.200.861	29.128.011	28.117.248	27.455.583	26.896.740
Landsmeer	2.714.393	2.589.662	2.576.007	2.530.535	2.520.872	2.518.770
Langedijk	10.138.348	9.218.859	8.951.151	8.788.817	8.715.717	8.666.346

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Lansingerland	12.969.259	13.597.423	13.554.962	13.448.142	13.405.987	13.419.362
Laren	2.648.721	2.612.370	2.556.366	2.482.268	2.455.663	2.446.237
Leek	11.850.541	11.849.834	11.557.792	11.284.433	11.109.558	10.959.032
Leerdam	8.837.274	9.862.632	10.171.664	10.156.397	10.075.930	10.098.523
Leeuwarden	126.867.331	132.190.224	130.766.104	131.362.950	132.099.565	131.441.993
Leeuwarderadeel	5.408.531	5.230.030	5.083.014	4.970.610	4.911.310	4.870.546
Leiden	86.655.098	79.362.886	78.659.361	78.052.029	77.804.720	77.101.190
Leiderdorp	11.507.758	10.456.209	9.832.816	9.586.555	9.449.132	9.342.025
Leidschendam-Voorburg	27.802.756	27.240.048	26.889.231	26.542.582	26.392.322	26.352.316
Lelystad	50.313.154	47.474.738	45.084.247	43.109.431	41.972.620	39.781.362
Leudal	19.795.536	18.526.652	17.401.538	16.346.802	15.996.275	15.771.631
Leusden	9.995.901	8.966.418	8.565.483	8.323.074	8.215.078	8.137.368
Lingewaal	2.711.158	3.126.736	3.240.006	3.231.589	3.218.956	3.229.922
Lingewaard	18.397.336	18.775.050	18.592.124	18.186.533	17.932.655	17.775.869
Lisse	8.847.425	8.091.128	7.500.463	7.151.153	7.045.316	6.966.691
Littenseradiel	4.101.061	4.131.130	4.101.235	4.037.725	3.990.675	3.972.248
Lochem	14.218.638	13.927.317	13.524.891	13.183.209	13.003.708	12.872.516
Loon op Zand	10.864.452	10.804.753	10.493.138	10.170.414	9.983.089	9.830.606
Lopik	4.959.728	4.595.159	4.450.039	4.341.604	4.293.555	4.259.483
Loppersum	6.210.745	6.149.971	6.022.506	5.898.732	5.823.105	5.772.806
Losser	13.347.122	12.563.337	11.945.745	11.589.000	11.355.954	11.156.109
Maasdriel	9.656.588	9.327.354	8.695.893	8.209.309	8.072.380	7.966.963
Maasgouw	10.760.771	11.081.170	10.886.845	10.601.994	10.440.907	10.327.144
Maassluis	16.996.122	16.395.869	15.815.558	15.333.740	15.096.165	14.910.535
Maastricht	110.569.082	102.942.127	99.545.531	98.369.988	97.790.894	96.756.715
Marum	5.497.682	5.398.173	5.270.935	5.143.135	5.062.380	4.993.590
Medemblik	15.688.446	16.330.101	16.406.465	16.241.870	16.147.251	16.141.178
Meerssen	9.633.390	9.069.802	8.518.165	7.980.302	7.648.322	7.560.513
Menameradiel	6.111.964	5.662.395	5.461.755	5.338.527	5.268.060	5.221.683
Menterwolde	9.709.043	9.420.574	8.979.588	8.535.719	8.184.964	7.947.830

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Meppel	22.239.877	21.014.692	20.349.769	19.786.546	19.397.473	19.084.430
Middelburg	28.353.939	26.880.367	25.375.967	24.718.196	24.363.033	24.074.088
Midden Drenthe	17.779.234	16.758.598	15.976.797	15.545.399	15.273.443	15.057.403
Midden-Delfland	4.250.791	4.072.102	3.985.203	3.900.679	3.869.438	3.857.077
Mill en Sint Hubert	5.819.904	6.079.168	5.985.779	5.807.365	5.680.353	5.575.494
Moerdijk	15.362.782	14.719.707	14.292.975	13.917.039	13.738.605	13.608.368
Molenwaard	10.157.053	9.100.094	8.800.862	8.614.295	8.545.501	8.501.384
Montferland	21.209.023	19.494.699	18.186.215	17.501.821	17.199.407	16.950.611
Montfoort U	4.453.038	3.866.627	3.545.954	3.350.442	3.317.469	3.297.313
Mook en Middelaar	2.532.124	2.747.207	2.772.237	2.731.454	2.696.114	2.681.810
Muiden	1.302.011	1.430.979	1.455.318	1.444.954	1.441.698	1.446.821
Naarden	4.534.986	4.284.526	4.145.299	4.031.938	3.991.636	3.969.350
Neder-Betuwe	9.677.147	9.942.235	9.800.038	9.650.526	9.557.089	9.514.798
Nederweert	8.864.590	7.896.840	7.165.459	6.873.204	6.711.074	6.576.080
Neerijnen	4.494.347	4.153.241	4.000.663	3.878.415	3.815.215	3.763.858
Nieuwegein	27.142.315	25.719.854	24.261.942	23.743.896	23.532.392	23.385.133
Nieuwkoop	8.964.273	8.974.285	8.548.655	8.192.090	8.117.126	8.069.103
Nijkerk	15.726.014	14.043.837	13.595.589	13.254.318	13.110.738	13.011.971
Nijmegen	146.785.043	141.237.219	140.636.184	139.996.919	139.765.103	138.624.601
Nissewaard	55.353.250	54.264.225	52.876.009	51.402.053	51.355.783	51.066.001
Noord-Beveland	4.280.544	3.801.011	3.666.483	3.506.378	3.366.090	3.301.971
Noordenveld	15.203.493	14.627.670	14.139.868	13.734.156	13.505.836	13.323.190
Noordoostpolder	24.778.230	23.226.495	22.021.478	21.442.552	21.135.173	20.881.682
Noordwijk	8.990.972	9.054.619	8.901.790	8.669.641	8.552.737	8.486.817
Noordwijkerhout	6.167.466	5.911.920	5.750.830	5.607.531	5.539.736	5.493.051
Nuenen c.a.	7.834.029	7.312.736	7.153.115	6.998.244	6.899.086	6.824.210
Nunspeet	12.567.778	12.024.029	11.623.941	11.296.858	11.116.171	10.975.107
Nuth	8.556.548	8.269.862	7.853.597	7.586.387	7.431.314	7.322.592
Oegstgeest	7.686.224	6.983.219	6.452.575	5.962.567	5.598.243	5.553.760
Oirschot	7.063.713	7.125.231	7.020.316	6.794.098	6.633.510	6.515.130

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Oisterwijk	13.438.392	12.578.051	12.050.066	11.693.141	11.479.492	11.302.607
Oldambt	38.693.268	37.484.897	36.101.490	34.779.842	33.925.529	33.134.595
Oldebroek	11.640.133	10.125.404	9.451.980	8.874.158	8.726.472	8.608.367
Oldenzaal	21.387.622	20.363.549	19.230.132	18.365.327	17.969.722	17.635.552
Olst-Wijhe	8.743.922	8.264.850	7.841.827	7.604.648	7.479.513	7.379.323
Ommen	10.546.979	9.721.391	9.108.648	8.553.154	8.294.351	8.127.817
Onderbanken	6.315.309	5.865.447	5.399.709	4.991.269	4.747.440	4.633.555
Oost Gelre	20.787.562	19.014.722	18.318.045	17.664.795	17.254.002	16.899.897
Oosterhout	27.712.050	25.744.836	24.216.065	23.602.719	23.291.901	23.062.151
Ooststellingwerf	15.764.506	15.320.496	14.844.345	14.446.088	14.201.012	14.006.009
Oostzaan	2.131.211	2.352.742	2.400.655	2.379.749	2.369.463	2.369.006
Opmeer	3.848.728	3.650.040	3.551.432	3.478.511	3.456.180	3.445.965
Opsterland	16.001.891	15.563.499	15.208.660	14.880.209	14.684.016	14.535.649
Oss	75.724.275	75.044.193	74.062.674	72.987.606	72.397.206	71.490.707
Oud-Beijerland	8.782.396	8.307.403	7.976.240	7.795.433	7.710.587	7.647.085
Oude IJsselstreek	20.887.083	20.812.158	20.331.373	19.839.257	19.517.797	19.276.539
Ouder-Amstel	3.277.213	3.335.366	3.274.843	3.215.963	3.197.828	3.189.626
Oudewater	3.239.468	3.076.800	2.846.202	2.749.849	2.714.412	2.692.368
Overbetuwe	19.179.326	20.214.618	20.222.124	19.979.851	19.793.829	19.697.421
Papendrecht	12.059.470	11.964.397	11.695.321	11.429.355	11.307.985	11.216.854
Peel en Maas	19.946.956	19.762.395	19.054.888	18.396.673	18.011.141	17.696.630
Pekela	15.105.968	14.268.565	13.533.614	12.849.215	12.315.719	11.838.226
Pijnacker-Nootdorp	15.081.555	15.593.078	15.959.945	15.986.625	15.960.710	16.053.918
Purmerend	43.050.253	43.539.115	43.215.670	42.807.508	42.653.387	42.461.568
Putten	9.711.677	9.297.568	8.980.521	8.722.797	8.593.716	8.498.036
Raalte	17.181.563	15.952.870	15.353.964	14.846.485	14.570.513	14.349.844
Reimerswaal	8.175.756	8.460.012	8.301.131	8.117.523	8.034.562	7.976.503
Renkum	18.771.461	18.055.215	17.328.143	16.618.068	17.070.624	14.631.036
Renswoude	1.638.208	1.564.404	1.511.254	1.483.771	1.468.977	1.459.189
Reusel-De Mierden	6.885.080	6.717.980	6.518.300	6.277.721	6.110.970	5.973.358

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Rheden	25.871.498	25.360.021	24.670.607	24.026.612	23.644.234	23.354.870
Rhenen	7.479.462	7.536.741	7.509.430	7.401.531	7.306.760	7.260.278
Ridderkerk	15.218.775	16.257.791	16.323.548	16.025.720	15.878.318	15.802.306
Rijnwaarden	6.274.375	6.000.795	5.678.895	5.383.472	5.293.098	5.222.567
Rijssen-Holten	17.393.897	16.368.758	15.799.538	15.381.286	15.147.704	14.958.191
Rijswijk	21.329.897	19.962.779	19.342.048	18.894.619	18.738.217	18.634.345
Roerdalen	11.247.657	10.641.662	9.985.262	9.630.067	9.427.288	9.261.962
Roermond	43.575.643	40.226.733	37.914.543	36.706.864	35.995.846	35.380.264
Roosendaal	51.841.653	48.029.202	45.161.856	42.611.187	41.787.784	41.079.238
Rotterdam	445.396.000	440.565.933	437.966.986	436.682.585	437.041.961	436.020.072
Rozendaal	396.778	349.678	316.070	285.481	261.147	258.961
Rucphen	15.653.486	15.600.536	15.106.711	14.538.917	14.152.449	13.826.214
Schagen	18.166.286	18.397.367	18.140.455	17.760.001	17.531.062	17.383.553
Scherpenzeel	3.127.648	2.957.010	2.905.205	2.868.639	2.855.960	2.850.549
Schiedam	40.741.535	40.958.901	39.960.240	38.913.684	38.379.761	37.952.982
Schiermonnikoog	156.945	187.051	203.595	206.934	206.644	210.981
Schijndel	13.974.158	13.874.635	13.612.314	13.187.740	12.873.178	12.620.005
Schinnen	7.787.309	7.136.979	6.537.517	5.964.718	5.667.839	5.339.309
Schouwen-Duiveland	16.343.444	16.155.112	15.629.029	15.112.433	14.802.119	14.546.340
's-Gravenhage	325.177.455	327.522.908	324.061.475	323.664.709	323.680.657	322.658.430
's-Hertogenbosch	102.059.726	105.044.178	104.146.078	102.981.377	102.227.972	101.194.170
Simpelveld	7.679.932	7.271.876	6.846.146	6.588.323	6.427.629	6.285.106
Sint-Anthonis	4.710.183	4.907.037	4.889.255	4.779.473	4.701.947	4.655.050
Sint-Michielsgestel	13.236.313	13.319.147	12.984.778	12.572.314	12.316.343	12.093.434
Sint-Oedenrode	7.430.248	7.534.332	7.389.426	7.199.680	7.078.148	6.985.331
Sittard-Geleen	68.491.721	62.514.242	59.020.305	57.334.386	56.384.844	55.577.382
Sliedrecht	11.199.417	12.255.162	12.481.510	12.376.159	12.262.093	12.214.620
Slochteren	6.628.486	6.925.502	7.048.302	6.998.243	6.933.636	6.912.715
Sluis	10.319.663	9.869.740	9.480.218	9.243.907	9.105.837	9.027.208
Smallingerland	41.259.824	40.053.270	38.233.321	37.330.715	36.777.547	36.293.838

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Soest	19.911.296	18.116.593	17.336.482	16.834.847	16.611.657	16.445.337
Someren	7.874.030	7.498.893	7.015.854	6.718.301	6.591.235	6.487.891
Son en Breugel	5.573.666	5.151.641	5.028.398	4.896.745	4.828.349	4.779.005
Stadskanaal	37.709.468	35.684.014	34.081.878	32.716.003	31.802.259	30.952.916
Staphorst	6.347.281	5.897.326	5.488.021	5.111.098	4.797.178	4.709.301
Stede Broec	10.511.653	10.281.577	9.995.592	9.772.763	9.655.756	9.563.013
Steenbergen	10.873.425	10.509.152	10.259.439	9.981.003	9.824.218	9.698.765
Steenwijkerland	27.140.598	25.645.643	24.141.043	23.105.032	22.654.970	22.279.861
Stein	14.656.011	13.670.095	13.149.308	12.707.797	12.458.025	12.249.023
Stichtse Vecht	21.727.798	20.388.127	19.725.935	19.200.406	18.967.248	18.805.488
Strijen	3.560.761	3.412.618	3.303.380	3.211.821	3.173.686	3.146.810
Sudwest Fryslan	48.652.641	46.713.061	44.363.878	42.992.474	42.308.357	41.786.570
Ten Boer	3.245.582	3.289.532	3.253.779	3.200.736	3.165.763	3.135.747
Terneuzen	34.057.180	31.466.406	30.248.208	29.228.965	28.661.679	28.201.044
Terschelling	1.668.085	1.617.532	1.528.165	1.421.799	1.449.245	1.153.818
Texel	6.848.671	7.125.847	7.100.221	6.942.275	6.813.299	6.730.467
Teylingen	14.755.046	14.175.618	13.200.772	12.883.328	12.725.173	12.602.049
Tholen	11.072.802	11.420.816	11.354.990	11.165.740	11.044.583	10.971.558
Tiel	26.292.226	25.486.767	24.752.250	24.153.975	23.737.326	23.365.897
Tilburg	167.214.482	170.097.818	168.338.162	166.803.484	166.117.209	164.613.606
Tubbergen	7.530.670	7.879.005	7.729.659	7.469.578	7.361.545	7.345.534
Twenterand	23.361.220	22.511.621	21.397.430	20.286.306	19.457.112	19.113.944
Tynaarlo	13.308.992	12.895.708	12.406.618	12.183.171	12.054.940	11.964.616
Tytsjerksteradiel	16.537.000	15.911.459	15.382.669	15.023.970	14.792.577	14.614.259
Uden	25.169.567	24.062.988	23.030.602	22.309.361	21.863.528	21.470.883
Uitgeest	3.448.603	3.803.588	3.826.543	3.789.379	3.763.854	3.757.428
Uithoorn	10.398.016	9.702.623	9.127.664	8.908.209	8.826.343	8.774.423
Urk	9.191.881	9.216.006	8.955.090	8.593.806	8.307.901	7.841.403
Utrecht	205.825.670	195.369.960	196.600.904	197.494.913	198.460.234	197.839.221
Utrechtse Heuvelrug	21.325.084	17.864.687	16.700.307	15.841.407	15.686.815	15.604.435

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Vaals	5.615.047	5.280.897	5.170.073	5.045.542	4.947.021	4.874.439
Valkenburg aan de Geul	8.985.512	8.573.791	8.211.369	7.979.790	7.842.884	7.743.773
Valkenswaard	12.554.517	12.782.871	12.641.739	12.349.778	12.160.039	12.069.071
Veendam	28.379.231	26.763.001	25.134.277	23.925.821	23.342.113	22.807.279
Veenendaal	34.525.195	31.751.357	30.339.836	29.587.481	29.201.301	28.876.111
Veere	7.336.798	6.855.872	6.621.713	6.430.907	6.340.632	6.276.370
Veghel	20.175.674	19.794.986	19.249.390	18.701.948	18.322.143	17.985.615
Veldhoven	19.502.068	17.691.438	16.861.251	16.446.493	16.215.818	16.046.250
Velsen	31.423.273	30.900.986	30.151.495	29.545.213	29.257.191	29.036.376
Venlo	106.025.820	95.797.136	94.789.684	94.586.274	94.642.364	93.907.388
Venray	26.872.046	26.196.633	25.316.601	24.426.508	23.862.875	23.353.243
Vianen	6.411.289	6.387.074	6.295.273	6.199.558	6.156.813	6.140.407
Vlaardingen	52.513.980	52.011.636	51.449.930	50.975.980	50.911.273	50.530.353
Vlagtwedde	14.997.305	14.130.259	13.514.336	12.925.409	12.529.969	12.171.690
Vlieland	284.000	260.929	248.553	244.851	244.119	244.784
Vlissingen	61.942.247	62.023.500	62.374.214	62.834.219	63.273.604	62.901.250
Voerendaal	6.757.150	6.071.055	5.559.563	5.317.243	5.204.075	5.109.866
Voorschoten	8.271.125	8.053.120	7.556.931	7.422.751	7.351.528	7.301.040
Voorst	10.489.578	10.678.323	10.634.584	10.462.960	10.346.098	10.299.702
Vught	13.163.502	13.019.984	12.685.852	12.313.869	12.064.572	11.861.758
Waalre	5.688.137	5.178.503	4.953.564	4.790.541	4.710.827	4.650.465
Waalwijk	21.963.999	21.671.161	21.363.369	20.879.265	20.543.944	20.310.645
Waddinxveen	10.955.815	10.454.491	9.898.503	9.301.389	9.004.976	8.913.394
Wageningen	15.989.798	13.938.654	13.370.968	12.919.197	12.714.194	12.542.312
Wassenaar	7.429.072	6.897.622	6.754.334	6.583.810	6.513.483	6.487.084
Waterland	4.178.227	4.424.661	4.483.551	4.419.827	4.391.930	4.385.632
Weert	28.366.883	26.826.413	25.864.128	24.987.506	24.462.375	24.011.750
Weesp	7.204.964	6.666.965	6.403.379	6.285.249	6.223.455	6.194.562
Werkendam	8.993.382	9.079.074	9.038.694	8.893.050	8.805.170	8.783.183
West Maas en Waal	6.671.214	6.683.089	6.584.093	6.425.487	6.331.032	6.261.867

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein (vervolg)

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Westerveld	10.932.126	9.791.201	9.172.560	8.885.323	8.702.791	8.551.262
Westervoort	9.010.179	8.916.494	8.748.652	8.591.883	8.471.438	8.362.251
Westland	36.600.454	35.505.607	34.071.924	33.283.693	32.895.518	32.591.237
Weststellingwerf	15.596.129	14.598.273	14.012.140	13.531.231	13.243.043	12.995.182
Westvoorne	4.889.567	4.010.748	4.032.645	3.968.089	3.946.157	3.937.537
Wierden	8.438.550	8.317.972	8.234.716	8.083.100	7.963.499	7.912.957
Wijchen	19.728.888	18.738.724	18.242.169	17.779.771	17.495.134	17.251.069
Wijdereen	6.134.144	6.064.897	5.921.947	5.777.633	5.719.198	5.692.861
Wijk bij Duurstede	10.375.814	8.655.199	8.032.905	7.756.902	7.662.271	7.593.099
Winsum	7.461.841	7.132.086	6.901.901	6.726.315	6.625.270	6.543.183
Winterswijk	19.622.821	18.787.585	17.875.579	17.213.865	16.813.784	16.500.512
Woensdrecht	9.762.054	9.307.866	9.112.938	8.876.482	8.745.517	8.644.098
Woerden	20.714.127	20.152.835	19.451.752	18.830.529	18.503.296	18.233.126
Wormerland	5.027.447	4.901.117	4.640.973	4.578.737	4.565.477	4.562.203
Woudenberg	4.666.766	4.257.018	4.171.008	4.086.925	4.049.293	4.024.826
Woudrichem	5.847.634	5.670.971	5.482.178	5.329.543	5.259.786	5.210.368
Zaanstad	74.481.932	78.428.851	78.873.842	78.686.884	78.618.556	78.478.588
Zaltbommel	10.854.886	11.305.561	11.298.587	11.109.496	10.947.854	10.865.147
Zandvoort	5.787.891	6.085.605	6.163.736	6.126.477	6.091.879	6.088.313
Zederik	3.998.333	4.234.454	4.265.184	4.216.299	4.183.495	4.186.836
Zeevang	1.905.940	1.949.272	1.954.626	1.926.958	1.916.294	1.910.472
Zeewolde	7.733.156	7.409.682	7.121.091	7.020.229	7.000.553	6.994.280
Zeist	34.765.660	31.694.443	31.069.462	30.552.475	30.307.177	30.140.272
Zevenaar	16.532.182	15.618.015	14.783.017	14.406.029	14.195.332	14.029.440
Zoetermeer	58.828.406	57.535.269	56.058.321	55.112.216	54.754.433	54.476.027
Zoeterwoude	3.172.286	3.196.583	3.124.116	3.062.825	3.029.904	3.005.826
Zuidhorn	9.020.509	8.690.009	8.394.019	8.172.746	8.056.682	7.959.984
Zuidplas	13.754.553	13.632.070	12.869.179	12.464.819	12.355.056	12.269.845
Zundert	9.702.938	9.600.991	9.445.558	9.203.013	9.071.632	8.991.500
Zutphen	37.718.306	35.840.396	33.995.555	32.945.085	32.386.017	31.902.176
Zwartewaterland	9.951.529	8.869.100	8.214.666	7.859.475	7.787.727	7.736.041
Zwijndrecht	21.114.155	19.845.557	19.175.439	18.680.119	18.441.734	18.258.891
Zwolle	130.035.847	125.769.978	126.174.970	126.580.993	127.317.333	126.731.315

Bijlage 4.2-2 Decentralisatie-uitkering Bevolkingsdaling

Decentralisatie-uitkering Bevolkingsdaling		
Gemeente	Krimpregio	Bedrag 2016 - 2020
Delfzijl	Eemsdelta	1.509.824
Oldambt	Oost-Groningen	2.242.805
De Marne	De Marne	236.639
Heerlen	Parkstad	3.910.787
Maastricht	Maastricht Mergelland	844.762
Sittard-Geleen	Westelijke Mijnstreek	765.230
Terneuzen	Zeeuws Vlaanderen	395.667
Doetinchem	Achterhoek	1.012.240
Achtkarspelen	Noordoost-Fryslân	326.571
Totaal		11.244.525

Bijlage 4.2-3 Decentralisatie-uitkering Tijdelijke voorziening bed, bad en brood

Decentralisatie-uitkering Tijdelijke voorziening bed, bad en brood	
Gemeente	Bedrag 2015
Alkmaar	7.792
Almelo	138.789
Almere	64.057
Amersfoort	79.320
Amsterdam	1.787.917
Apeldoorn	59.690
Arnhem	251.099
Assen	73.431
Bergen op Zoom	7.792
Delft	9.194
Deventer	85.729
Doetinchem	15.403
Dordrecht	4.347
Eindhoven	1.135.854
Emmen	126.210
Enschede	220.433
Gouda	10.676
Groningen	1.178.778
Haarlem	84.548
Helmond	184.078
Hilversum	70.486
Leeuwarden	362.767
Nijmegen	651.363
Nissewaard	14.181
Oss	12.279
Rotterdam	665.144
's-Gravenhage	292.221
Tilburg	109.585
Utrecht	2.428.844
Zaanstad	10.716
Zwolle	157.277
Totaal	10.300.000

Bijlage 4.2-6 Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra

Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra	
Gemeente	Bedrag 2015
Alkmaar	6.780
Almelo	47.465
Almere	48.912
Amersfoort	27.772
Arnhem	70.538
Bellingwedde	33.212
Boxmeer*	260.516
Breda*	89.087
Coevorden	34.426
Cranendonck*	569.837
Delfzijl*	50.469
Den Helder*	135.654
Deventer	9.152
Doetinchem*	163.804
Dronten	245.699
Echt-Susteren	47.976
Eindhoven*	189.583
Emmen*	148.917
Gilze en Rijen*	275.135
Goes	12.361
Grave	9.934
Haren*	148.084
Heerlen	46.555
Het Bildt	24.982
Hoogeveen	270.763
Katwijk*	252.155
Leudal	44.921
Maastricht*	189.367
Nijmegen	39.140
Noordenveld*	127.556
Noordoostpolder*	108.782
Oisterwijk	38.305
Pekela	44.765
Schinnen	24.161
Smallingerland*	66.837
Stadskanaal	33.427
Tytsjerksteradiel	7.571
Utrecht	40.710
Utrechtse Heuvelrug*	122.801
Venlo	5.027
Vlagtwedde	414.006
Wageningen	85.761
Winterswijk	50.136
Zeist	61.517
Totaal	4.724.558

* betreft gemeenten met een aanvullend bedrag over 2014

Bijlage 4.2-7 Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang

Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang				
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018-2020
Alkmaar	2.430.192	2.405.950	2.564.405	2.766.729
Almere	2.427.725	2.469.024	2.662.102	2.914.546
Amersfoort	2.064.231	2.051.541	2.191.013	2.427.625
Amsterdam	10.708.070	10.768.438	11.533.689	12.478.931
Apeldoorn	2.491.193	2.410.970	2.545.077	2.802.219
Arnhem	5.667.812	5.029.188	4.832.032	3.866.639
Breda	6.593.870	5.835.575	5.584.825	4.078.204
Delft	1.545.650	1.475.360	1.540.462	1.644.653
Den Helder	954.530	888.623	903.199	898.216
Dordrecht	2.084.749	2.059.519	2.193.873	2.430.795
Ede	1.319.621	1.236.261	1.265.294	1.286.392
Eindhoven	3.061.567	3.028.140	3.227.178	3.561.367
Emmen	2.466.318	2.386.208	2.515.451	2.498.500
Enschede	3.459.938	3.366.764	3.560.699	3.759.358
Gouda	1.873.685	1.655.751	1.582.856	1.246.555
Groningen	4.422.866	4.132.915	4.211.112	3.642.108
Haarlem	3.071.487	3.056.291	3.264.263	3.489.413
Heerlen	1.405.783	1.369.860	1.450.551	1.607.200
Helmond	1.033.967	992.228	1.042.003	1.145.931
Hilversum	1.344.174	1.332.337	1.421.285	1.574.773
Leeuwarden	4.162.376	3.932.108	4.051.606	3.422.364
Leiden	4.203.766	3.782.073	3.695.617	3.189.079
Maastricht	2.579.625	2.354.233	2.339.437	2.151.665
Nijmegen	2.723.531	2.704.736	2.887.674	3.199.131
Nissewaard	1.407.857	1.383.645	1.470.618	1.629.433
Rotterdam	8.738.664	8.866.397	9.523.787	9.931.220
's-Gravenhage	7.183.836	7.324.293	7.884.846	8.676.958
's-Hertogenbosch	3.259.460	3.096.669	3.217.519	3.405.511
Tilburg	4.835.600	4.257.621	4.048.613	2.859.788
Utrecht	5.845.149	5.653.202	5.942.872	6.355.915
Venlo	2.387.082	2.327.526	2.465.299	2.731.532
Vlaardingen	1.288.541	1.320.405	1.428.310	1.582.557
Vlissingen	1.960.556	1.930.538	2.052.983	2.222.374
Zaanstad	1.862.351	1.885.084	2.028.591	2.227.787
Zwolle	3.715.477	3.431.824	3.452.156	2.875.831
Totaal	116.581.299	112.201.299	116.581.299	116.581.299

Bijlage 4.2-8 Decentralisatie-uitkering Jeugdwerkloosheid

Decentralisatie-uitkering Jeugdwerkloosheid		
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016
Alkmaar	100.000	100.000
Almere	100.000	100.000
Amersfoort	100.000	100.000
Amsterdam	100.000	100.000
Apeldoorn	100.000	100.000
Arnhem	100.000	100.000
Breda	100.000	100.000
Doetinchem	100.000	100.000
Dordrecht	100.000	100.000
Ede	100.000	100.000
Eindhoven	100.000	100.000
Emmen	100.000	100.000
Enschede	100.000	100.000
Goes	100.000	100.000
Gorinchem	100.000	100.000
Gouda	100.000	100.000
Groningen	100.000	100.000
Haarlem	100.000	100.000
Heerlen	100.000	100.000
Helmond	100.000	100.000
Hilversum	100.000	100.000
Leeuwarden	100.000	100.000
Leiden	100.000	100.000
Nijmegen	100.000	100.000
Roermond	100.000	100.000
Rotterdam	100.000	100.000
's-Gravenhage	100.000	100.000
's-Hertogenbosch	100.000	100.000
Tiel	100.000	100.000
Tilburg	100.000	100.000
Utrecht	100.000	100.000
Venlo	100.000	100.000
Zaanstad	100.000	100.000
Zoetermeer	100.000	100.000
Zwolle	100.000	100.000
Totaal	3.500.000	3.500.000

Bijlage 4.2-12 Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties					
Gemeente	Tranche	Bedrag 2015, stand meicirc (was)	Bedrag 2015, stand septicirc (wordt)	Fte 2015	Percentage van deelname
Bergeijk	4e tranche	44.960	78.680	3,9	140%
Leeuwarden	1e tranche	280.560	319.356	16	120%
Losser	2e tranche	77.520	90.440	4,5	140%
Maasgouw	4e tranche	74.640	87.080	4,4	140%
Rhenen	5e tranche	57.800	34.680	1,7	60%
Roosendaal	2e tranche	132.000	192.000	9,6	140%
Zevenaar	3e tranche	52.680	122.920	6,1	140%
Totaal		720.160	925.156		

Bijlage 4.2.1 Integratie-uitkering Wmo

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2020
Aa en Hunze	2.076.593	1.880.481	1.947.686
Aalburg	829.527	750.078	776.885
Aalsmeer	1.769.670	1.603.070	1.660.362
Aalten	2.374.392	2.149.161	2.225.969
Achtkarspelen	2.444.186	2.208.955	2.287.900
Alblasserdam	1.596.138	1.443.010	1.494.581
Albrandswaard	1.211.188	1.087.185	1.126.039
Alkmaar	7.777.251	7.048.975	7.300.895
Almelo	6.717.452	6.095.140	6.312.972
Almere	8.768.217	7.969.851	8.254.682
Alphen aan den Rijn	6.936.287	6.302.681	6.527.930
Alphen-Chaam	605.948	547.521	567.088
Ameland	253.792	229.505	237.707
Amersfoort	8.590.635	7.790.009	8.068.412
Amstelveen	5.819.124	5.244.419	5.431.848
Amsterdam	48.882.121	44.074.081	45.649.225
Apeldoorn	13.106.158	11.863.059	12.287.028
Appingedam	1.553.495	1.399.862	1.449.891
Arnhem	11.233.631	10.152.604	10.515.443
Assen	5.629.799	5.092.663	5.274.668
Asten	1.089.436	985.742	1.020.971
Baarle-Nassau	610.990	549.937	569.591
Baarn	2.149.096	1.947.363	2.016.959
Barendrecht	2.259.863	2.047.325	2.120.494
Barneveld	2.941.877	2.661.953	2.757.087
Bedum	853.800	772.155	799.751
Beek	1.511.209	1.365.671	1.414.478
Beemster	576.014	521.030	539.651
Beesel	1.130.107	1.022.231	1.058.764
Bellingwedde	999.976	903.391	935.677
Bergeijk	1.204.058	1.088.300	1.127.194
Bergen L	1.181.909	1.068.706	1.106.900
Bergen NH	2.379.483	2.147.152	2.223.889
Bergen op Zoom	5.954.750	5.385.764	5.578.244
Berkelland	3.772.842	3.407.813	3.529.603
Bernheze	1.920.805	1.737.182	1.799.266
Best	1.860.162	1.683.673	1.743.845
Beuningen	1.552.643	1.405.660	1.455.896
Beverwijk	3.178.521	2.873.315	2.976.003
Binnenmaas	1.970.198	1.780.047	1.843.663
Bladel	1.364.138	1.235.925	1.280.095
Blaricum	514.033	465.255	481.883
Bloemendaal	1.179.263	1.060.294	1.098.187
Bodegraven-Reeuwijk	1.925.741	1.743.311	1.805.615
Boekel	639.246	573.373	593.865
Borger-Odoorn	2.223.271	2.008.944	2.080.741
Borne	1.663.660	1.504.467	1.558.234
Borsele	1.495.089	1.351.580	1.399.884
Boxmeer	2.170.349	1.962.749	2.032.894
Boxtel	2.269.378	2.053.199	2.126.577
Breda	13.409.804	12.090.696	12.522.801
Brielle	1.093.961	991.471	1.026.904

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2020
Bronckhorst	3.148.903	2.846.804	2.948.545
Brummen	1.850.883	1.679.635	1.739.663
Brunssum	3.410.759	3.084.566	3.194.804
Bunnik	859.884	776.976	804.744
Bunschoten	976.588	883.276	914.843
Buren	1.432.397	1.294.486	1.340.749
Bussum	2.285.949	2.058.028	2.131.579
Capelle aan den IJssel	5.064.406	4.583.660	4.747.473
Castricum	2.328.868	2.106.658	2.181.947
Coevorden	3.239.025	2.928.901	3.033.576
Cranendonck	1.528.128	1.381.292	1.430.657
Cromstrijen	923.605	834.437	864.259
Cuijk	1.975.898	1.788.344	1.852.257
Culemborg	1.702.302	1.542.141	1.597.255
Dalfsen	1.835.195	1.659.534	1.718.844
Dantumadiel	1.811.147	1.637.832	1.696.366
De Bilt	3.008.716	2.714.085	2.811.082
De Friese Meren	3.901.388	3.532.298	3.658.537
De Marne	1.011.934	914.142	946.812
De Ronde Venen	2.289.414	2.071.871	2.145.916
De Wolden	1.923.264	1.736.906	1.798.981
Delft	6.829.927	6.080.824	6.298.144
Delfzijl	2.898.571	2.620.665	2.714.324
Den Helder	5.459.392	4.945.438	5.122.180
Deurne	2.494.429	2.263.834	2.344.741
Deventer	7.757.949	7.033.412	7.284.776
Diemen	1.563.828	1.412.862	1.463.356
Dinkelland	1.765.489	1.597.238	1.654.321
Doesburg	1.105.276	999.767	1.035.498
Doetinchem	4.995.866	4.520.212	4.681.757
Dongen	1.927.758	1.744.776	1.807.132
Dongeradeel	2.293.765	2.071.860	2.145.905
Dordrecht	9.852.477	8.933.895	9.253.180
Drechterland	1.076.675	974.032	1.008.842
Drimmelen	1.943.633	1.761.969	1.824.940
Dronten	2.451.038	2.219.745	2.299.075
Druten	1.333.429	1.211.936	1.255.249
Duiven	1.641.731	1.485.643	1.538.738
Echt-Susteren	3.076.240	2.784.067	2.883.565
Edam-Volendam	1.661.519	1.503.227	1.556.950
Ede	7.426.774	6.721.388	6.961.601
Eemnes	479.769	433.895	449.401
Eemsmond	1.670.885	1.509.659	1.563.612
Eersel	1.351.109	1.227.910	1.271.794
Eijsden-Margraten	1.811.985	1.635.912	1.694.378
Eindhoven	18.416.032	16.611.767	17.205.448
Elburg	1.601.802	1.448.838	1.500.617
Emmen	10.796.187	9.778.192	10.127.651
Enkhuizen	1.415.399	1.280.020	1.325.767
Enschede	13.163.499	11.825.298	12.247.917
Epe	2.923.403	2.643.100	2.737.560
Ermelo	2.400.222	2.195.403	2.273.864

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2020
Etten-Leur	3.139.860	2.843.051	2.944.658
Ferwerderadiel	646.672	584.357	605.241
Franekeradeel	1.865.369	1.682.930	1.743.076
Geertruidenberg	1.618.900	1.467.465	1.519.910
Geldermalsen	1.573.060	1.427.765	1.478.792
Geldrop-Mierlo	3.143.733	2.843.558	2.945.183
Gemert-Bakel	2.052.122	1.859.961	1.926.433
Gennep	1.770.464	1.624.333	1.682.384
Giessenlanden	775.366	701.003	726.056
Gilze en Rijen	1.866.590	1.687.999	1.748.325
Goeree-Overflakkee	3.693.862	3.342.165	3.461.609
Goes	3.683.476	3.321.179	3.439.873
Goirle	1.762.730	1.594.423	1.651.405
Gorinchem	2.870.091	2.595.276	2.688.028
Gouda	5.213.971	4.722.040	4.890.799
Grave	1.049.365	962.509	996.907
Groesbeek	3.349.360	3.015.612	3.123.385
Groningen	12.617.203	11.222.518	11.623.595
Grootegast	941.050	850.847	881.255
Gulpen-Wittem	1.303.216	1.177.048	1.219.114
Haaksbergen	1.847.449	1.674.119	1.733.950
Haaren	1.020.314	935.766	969.209
Haarlem	11.026.542	9.959.969	10.315.924
Haarlemmerliede Spaarnw	330.018	298.172	308.828
Haarlemmermeer	7.543.021	6.841.727	7.086.240
Halderberge	2.565.638	2.319.000	2.401.878
Hardenberg	4.266.533	3.870.475	4.008.800
Harderwijk	3.249.744	2.945.812	3.051.092
Hardinxveld-Giessendam	1.267.864	1.146.055	1.187.014
Haren	1.557.955	1.407.724	1.458.034
Harlingen	1.566.883	1.418.098	1.468.779
Hattem	877.934	792.817	821.151
Heemskerk	3.245.349	2.944.101	3.049.319
Heemstede	2.052.509	1.862.697	1.929.267
Heerde	1.531.691	1.386.773	1.436.334
Heerenveen	4.455.601	4.032.250	4.176.357
Heerhugowaard	3.261.770	2.973.074	3.079.327
Heerlen	11.034.936	9.980.754	10.337.452
Heeze-Leende	1.267.545	1.161.059	1.202.553
Heiloo	1.632.172	1.471.412	1.523.999
Hellendoorn	2.802.038	2.536.980	2.627.648
Hellevoetsluis	2.654.684	2.406.465	2.492.468
Helmond	6.658.189	6.036.745	6.252.489
Hendrik-Ido-Ambacht	1.600.942	1.447.622	1.499.358
Hengelo O	6.818.811	6.179.559	6.400.407
Het Bildt	924.396	836.458	866.352
Heumen	1.078.677	976.493	1.011.392
Heusden	2.976.744	2.691.467	2.787.656
Hillegom	1.558.110	1.408.154	1.458.479
Hilvarenbeek	975.962	882.825	914.376
Hilversum	6.663.602	6.010.470	6.225.276

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2020
Hof van Twente	2.922.985	2.645.451	2.739.995
Hollands Kroon	3.069.734	2.774.638	2.873.800
Hoogeveen	5.423.568	4.909.411	5.084.866
Hoogezand-Sappemeer	3.963.802	3.581.754	3.709.761
Hoorn	5.024.572	4.555.868	4.718.688
Horst aan de Maas	2.963.876	2.686.497	2.782.509
Houten	2.010.341	1.821.128	1.886.212
Huizen	2.782.399	2.521.907	2.612.037
Hulst	2.480.584	2.247.203	2.327.515
IJsselstein	1.965.834	1.778.878	1.842.452
Kaag en Braassem	1.476.641	1.334.570	1.382.265
Kampen	3.701.180	3.356.401	3.476.354
Kapelle	826.197	747.243	773.948
Katwijk	4.361.123	3.957.334	4.098.764
Kerkrade	5.649.317	5.098.635	5.280.853
Koggenland	1.282.421	1.159.522	1.200.961
Kollumerland en Nwkrui	1.080.486	975.283	1.010.139
Korendijk	704.838	636.823	659.582
Krimpen aan den IJssel	2.233.154	2.017.709	2.089.819
Krimpenerwaard	3.546.378	3.209.327	3.324.024
Laarbeek	1.577.525	1.425.562	1.476.510
Landerd	994.253	899.123	931.257
Landgraaf	4.008.633	3.628.581	3.758.261
Landsmeer	679.183	613.953	635.895
Langedijk	1.452.903	1.314.128	1.361.093
Lansingerland	2.130.642	1.930.273	1.999.258
Laren	783.418	694.061	718.866
Leek	1.789.504	1.622.228	1.680.204
Leerdam	1.769.875	1.596.893	1.653.964
Leeuwarden	9.394.306	8.452.300	8.754.373
Leeuwarderadeel	883.005	798.191	826.717
Leiden	7.407.147	6.612.693	6.849.021
Leiderdorp	1.932.575	1.750.133	1.812.680
Leidschendam-Voorburg	6.237.130	5.647.066	5.848.884
Lelystad	4.707.469	4.268.913	4.421.478
Leudal	2.651.791	2.394.669	2.480.251
Leusden	1.620.357	1.468.101	1.520.569
Lingewaal	669.114	604.618	626.226
Lingewaard	3.107.230	2.813.169	2.913.707
Lisse	1.635.943	1.478.380	1.531.216
Littenseradiel	693.025	626.586	648.979
Lochem	2.731.757	2.467.210	2.555.384
Loon op Zand	1.885.885	1.705.633	1.766.590
Lopik	702.042	634.518	657.194
Loppersum	921.131	831.896	861.627
Losser	1.932.897	1.750.740	1.813.309
Maasdriel	1.523.541	1.378.495	1.427.760
Maasgouw	2.317.316	2.096.603	2.171.533
Maassluis	2.637.528	2.386.789	2.472.090
Maastricht	11.659.397	10.551.157	10.928.241
Marum	686.402	620.515	642.692
Medemblik	2.853.925	2.588.090	2.680.585

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2020
Meerssen	1.639.290	1.479.283	1.532.150
Menameradiel	981.444	886.887	918.583
Menterwolde	1.071.579	968.256	1.002.860
Meppel	2.691.509	2.440.356	2.527.571
Middelburg	4.082.514	3.712.942	3.845.637
Midden Drenthe	2.649.228	2.397.233	2.482.907
Midden-Delfland	853.820	771.494	799.066
Mill en Sint Hubert	852.576	770.766	798.312
Moerdijk	2.785.067	2.519.148	2.609.179
Molenwaard	1.403.757	1.268.709	1.314.051
Montferland	3.055.670	2.762.487	2.861.214
Montfoort U	671.763	607.126	628.824
Mook en Middelaar	538.304	487.424	504.844
Muiden	354.821	320.620	332.079
Naarden	975.907	884.296	915.900
Neder-Betuwe	1.514.424	1.370.843	1.419.835
Nederweert	1.286.785	1.163.323	1.204.899
Neerijnen	660.160	596.598	617.919
Nieuwegein	4.113.581	3.725.412	3.858.553
Nieuwkoop	1.723.661	1.568.020	1.624.059
Nijkerk	2.478.278	2.245.597	2.325.852
Nijmegen	12.333.728	11.201.514	11.601.840
Nissewaard	6.483.575	5.871.407	6.081.243
Noord-Beveland	612.976	553.371	573.148
Noordenveld	2.771.643	2.505.906	2.595.463
Noordoostpolder	3.057.482	2.770.866	2.869.893
Noordwijk	1.954.165	1.783.921	1.847.676
Noordwijkerhout	1.173.777	1.063.034	1.101.025
Nuenen c.a.	1.480.091	1.339.153	1.387.013
Nunspeet	1.959.863	1.775.591	1.839.048
Nuth	1.420.906	1.281.844	1.327.655
Oegstgeest	1.228.419	1.105.228	1.144.727
Oirschot	1.167.395	1.055.563	1.093.288
Oisterwijk	2.029.428	1.834.328	1.899.884
Oldambt	4.754.677	4.297.513	4.451.100
Oldebroek	1.586.982	1.435.876	1.487.192
Oldenzaal	2.771.978	2.511.639	2.601.401
Olst-Wijhe	1.387.429	1.254.141	1.298.962
Ommen	1.281.210	1.158.890	1.200.307
Onderbanken	728.178	657.831	681.341
Oost Gelre	2.234.579	2.013.427	2.085.384
Oosterhout	4.348.291	3.934.908	4.075.536
Ooststellingwerf	2.429.062	2.190.629	2.268.919
Oostzaan	579.093	523.166	541.863
Opmeer	727.597	657.665	681.169
Opsterland	2.366.765	2.147.240	2.223.979
Oss	7.038.988	6.374.629	6.602.449
Oud-Beijerland	1.589.667	1.443.021	1.494.592
Oude IJsselstreek	3.756.715	3.392.245	3.513.479
Ouder-Amstel	791.591	715.406	740.973
Oudewater	618.897	559.147	579.130
Overbetuwe	2.797.884	2.530.276	2.620.705

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2020
Papendrecht	2.325.320	2.102.587	2.177.731
Peel en Maas	3.056.560	2.771.197	2.870.236
Pekela	1.500.276	1.356.400	1.404.876
Pijnacker-Nootdorp	2.221.302	2.024.199	2.096.541
Purmerend	6.642.197	6.030.347	6.245.863
Putten	1.731.113	1.565.745	1.621.702
Raalte	2.707.476	2.450.752	2.538.338
Reimerswaal	1.561.444	1.412.157	1.462.625
Renkum	2.886.928	2.578.390	2.670.538
Renswoude	223.754	202.259	209.487
Reusel-De Mierden	802.509	725.394	751.318
Rheden	4.705.640	4.224.200	4.375.167
Rhenen	1.427.295	1.295.760	1.342.069
Ridderkerk	4.289.144	3.879.120	4.017.755
Rijnwaarden	850.905	768.913	796.393
Rijssen-Holtén	2.638.368	2.390.233	2.475.657
Rijswijk	4.999.470	4.512.235	4.673.496
Roerdalen	1.741.347	1.573.559	1.629.796
Roermond	5.227.113	4.735.606	4.904.849
Roosendaal	6.586.052	5.963.924	6.177.066
Rotterdam	51.928.768	46.899.760	48.575.890
Rozendaal	68.929	62.285	64.511
Rucphen	2.083.784	1.884.280	1.951.621
Schagen	3.211.808	2.909.100	3.013.067
Scherpenzeel	597.285	538.616	557.866
Schiedam	6.312.301	5.714.246	5.918.465
Schiermonnikoog	98.559	89.018	92.199
Schijndel	1.787.314	1.617.737	1.675.552
Schinnen	1.095.558	990.849	1.026.260
Schouwen-Duiveland	2.867.266	2.592.632	2.685.289
's-Gravenhage	36.509.445	32.981.440	34.160.150
's-Hertogenbosch	10.706.336	9.728.005	10.075.670
Simpelveld	1.082.542	980.621	1.015.667
Sint-Anthonis	850.317	767.647	795.082
Sint-Michiëlsgestel	2.031.203	1.846.920	1.912.926
Sint-Oedenrode	1.184.716	1.071.274	1.109.560
Sittard-Geleen	9.714.151	8.804.368	9.119.024
Sliedrecht	2.304.568	2.081.548	2.155.940
Slochteren	1.088.881	983.932	1.019.096
Sluis	2.280.592	2.061.208	2.134.872
Smallingerland	5.102.131	4.625.942	4.791.267
Soest	3.315.815	3.005.457	3.112.867
Someren	1.314.360	1.188.225	1.230.691
Son en Breugel	1.169.280	1.063.285	1.101.286
Stadskanaal	4.047.250	3.658.707	3.789.464
Staphorst	801.062	725.397	751.321
Stede Broec	1.432.530	1.298.685	1.345.098
Steenbergen	1.901.290	1.719.282	1.780.727
Steenwijkerland	3.772.797	3.413.722	3.535.723
Stein	2.361.282	2.136.631	2.212.991
Stichtse Vecht	3.654.685	3.307.431	3.425.634
Strijen	631.168	570.241	590.621

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2020
Sudwest Fryslan	6.815.479	6.172.433	6.393.027
Ten Boer	491.960	441.749	457.536
Terneuzen	5.257.767	4.759.924	4.930.037
Terschelling	312.346	282.618	292.718
Texel	1.041.270	941.858	975.519
Teylingen	2.002.938	1.810.217	1.874.911
Tholen	2.035.667	1.840.080	1.905.842
Tiel	2.944.668	2.672.374	2.767.881
Tilburg	16.371.803	14.746.855	15.273.887
Tubbergen	1.378.311	1.246.509	1.291.058
Twenterand	2.568.287	2.322.702	2.405.712
Tynaarlo	2.558.721	2.299.230	2.381.401
Tytsjerksteradiel	2.642.188	2.389.974	2.475.389
Uden	3.063.867	2.776.844	2.876.085
Uitgeest	632.955	572.138	592.585
Uithoorn	1.889.785	1.710.143	1.771.261
Urk	617.570	560.684	580.722
Utrecht	16.065.734	14.433.617	14.949.454
Utrechtse Heuvelrug	3.564.166	3.218.137	3.333.148
Vaals	1.030.483	930.888	964.156
Valkenburg aan de Geul	1.779.765	1.599.886	1.657.063
Valkenswaard	2.810.345	2.543.036	2.633.921
Veendam	2.975.001	2.689.438	2.785.554
Veenendaal	4.510.957	4.088.953	4.235.086
Veere	1.461.760	1.324.642	1.371.982
Veghel	2.501.926	2.266.076	2.347.063
Veldhoven	3.374.691	3.068.066	3.177.715
Velsen	5.345.616	4.836.861	5.009.723
Venlo	9.549.705	8.656.185	8.965.545
Venray	3.311.495	3.001.557	3.108.829
Vianen	1.282.869	1.159.523	1.200.963
Vlaardingen	6.676.751	6.041.227	6.257.132
Vlagtwedde	1.939.686	1.756.421	1.819.193
Vlieland	93.520	84.509	87.529
Vlissingen	4.446.922	4.014.801	4.158.284
Voerendaal	1.046.828	945.753	979.553
Voorschoten	1.576.389	1.424.466	1.475.374
Voorst	2.005.963	1.812.243	1.877.010
Vught	1.964.131	1.771.630	1.834.945
Waalre	1.108.445	1.001.996	1.037.805
Waalwijk	3.842.587	3.479.067	3.603.404
Waddinxveen	1.826.084	1.652.472	1.711.529
Wageningen	2.042.435	1.847.914	1.913.956
Wassenaar	1.506.810	1.363.593	1.412.326
Waterland	1.115.171	1.007.556	1.043.565
Weert	4.290.794	3.886.709	4.025.614
Weesp	1.300.785	1.176.228	1.218.265
Werkendam	1.736.460	1.571.398	1.627.557
West Maas en Waal	1.284.846	1.162.690	1.204.243
Westerveld	1.728.892	1.558.978	1.614.693
Westervoort	1.057.386	955.857	990.018
Westland	6.719.969	6.105.779	6.323.990

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2020
Weststellingwerf	2.449.092	2.216.203	2.295.407
Westvoorne	984.164	890.154	921.967
Wierden	1.498.490	1.355.274	1.403.709
Wijchen	2.847.965	2.578.526	2.670.679
Wijdmeren	1.513.407	1.366.687	1.415.531
Wijk bij Duurstede	1.257.022	1.136.704	1.177.328
Winsum	1.012.001	917.008	949.780
Winterswijk	2.718.912	2.454.861	2.542.595
Woensdrecht	1.673.377	1.513.188	1.567.267
Woerden	2.961.171	2.681.785	2.777.628
Wormerland	1.118.161	1.010.131	1.046.232
Woudenberg	814.686	741.576	768.079
Woudrichem	964.513	872.682	903.870
Zaanstad	11.406.306	10.336.095	10.705.492
Zaltbommel	1.664.408	1.505.121	1.558.912
Zandvoort	1.692.336	1.525.639	1.580.163
Zederik	869.531	785.655	813.733
Zeevang	352.492	318.964	330.364
Zeewolde	860.929	780.615	808.513
Zeist	4.949.893	4.464.170	4.623.713
Zevenaar	2.846.759	2.578.708	2.670.867
Zoetermeer	8.119.113	7.357.465	7.620.411
Zoeterwoude	595.278	542.072	561.445
Zuidhorn	1.207.088	1.094.115	1.133.217
Zuidplas	2.119.044	1.918.186	1.986.739
Zundert	1.833.188	1.659.424	1.718.729
Zutphen	4.078.569	3.689.703	3.821.567
Zwartewaterland	1.272.414	1.150.713	1.191.838
Zwijndrecht	4.012.918	3.629.690	3.759.410
Zwolle	8.240.117	7.442.125	7.708.096
Totaal	1.258.726.000	1.138.154.000	1.178.830.000

Bijlage 4.2.2 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang			
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2020
Alkmaar	3.035.633	3.397.307	3.759.406
Almelo	3.104.251	3.187.865	3.270.445
Almere	8.855.021	8.342.625	7.821.098
Amersfoort	5.391.743	5.711.740	6.023.964
Amsterdam	67.275.022	63.063.118	58.683.201
Apeldoorn	4.760.246	4.300.420	3.836.361
Arnhem	8.118.367	8.428.547	8.743.995
Assen	4.819.367	4.862.720	4.899.391
Bergen op Zoom	2.694.092	3.012.757	3.337.085
Breda	5.767.935	6.264.997	6.767.041
Delft	2.246.110	2.416.780	2.582.779
Den Helder	1.731.609	1.901.270	2.067.564
Deventer	4.222.085	4.010.309	3.801.839
Doetinchem	4.059.821	4.010.294	3.963.566
Dordrecht	6.289.150	6.145.749	5.706.550
Ede	2.119.599	2.230.953	2.346.365
Eindhoven	10.418.282	11.126.672	11.813.622
Emmen	3.824.036	3.363.092	2.906.564
Enschede	9.971.655	9.473.712	8.987.913
Gouda	2.113.651	2.056.577	2.003.904
Groningen	18.703.422	18.421.688	18.131.187
Haarlem	7.180.035	7.888.830	8.595.023
Heerlen	5.915.660	6.333.597	6.729.083
Helmond	3.449.797	3.214.146	2.973.341
Hilversum	2.498.580	2.559.013	2.626.498
Hoorn	2.115.275	2.377.798	2.645.673
Leeuwarden	16.445.810	15.086.549	14.419.602
Leiden	8.574.832	7.823.430	7.069.264
Maastricht	6.070.243	6.810.058	7.539.719
Nijmegen	10.149.177	10.193.722	10.234.971
Nissewaard	2.276.724	2.554.284	2.831.747
Oss	3.773.742	4.186.939	4.595.266
Purmerend	1.331.359	1.512.354	1.695.605
Rotterdam	39.920.864	42.486.192	44.948.104
's-Gravenhage	28.985.434	29.945.848	30.874.513
's-Hertogenbosch	4.358.910	4.811.203	5.264.229
Tilburg	7.851.257	8.071.518	8.301.131
Utrecht	24.058.740	23.356.472	22.624.922
Venlo	7.764.010	8.401.082	9.025.227
Vlaardingen	2.120.252	2.365.759	2.610.752
Vlissingen	8.110.488	6.778.751	5.449.453
Zaanstad	2.407.401	2.577.025	2.758.655
Zwolle	10.177.658	9.993.582	9.790.728
Totaal	385.057.346	385.057.346	385.057.346

Bijlage 4.2.3 Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage

Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage			
Gemeente	Bedrag 2015	Gemeente	Bedrag 2015
Achtkarspelen	560.791	Leeuwarderadeel	198.993
Ameland	58.717	Littenseradiel	153.974
Dantumadiel	425.676	Menameradiel	247.324
De Friese Meren	910.400	Ooststellingwerf	571.843
Dongeradeel	527.598	Opsterland	518.922
Ferwerderadiel	150.589	Schiermonnikoog	25.567
Franekeradeel	432.065	Sudwest Fryslan	1.563.208
Harlingen	348.639	Terschelling	81.389
Heerenveen	1.016.254	Tytsjerksteradiel	604.339
Het Bildt	223.975	Vlieland	22.409
Kollumerland en Nwkrui	262.259	Weststellingwerf	571.008
Leeuwarden	2.201.899		
Totaal			11.677.838

Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage			
Gemeente	Bedrag 2016	Gemeente	Bedrag 2016
Aa en Hunze	372.937	Dalfsen	335.817
Aalsmeer	104.966	Dantumadiel	425.676
Aalten	148.114	De Bilt	190.895
Achtkarspelen	560.791	De Friese Meren	910.400
Albrandswaard	140.400	De Marne	102.862
Almelo	973.211	De Ronde Venen	211.808
Alphen aan den Rijn	395.244	De Wolden	375.000
Alphen-Chaam	37.555	Delft	424.369
Ameland	58.717	Delfzijl	367.572
Amersfoort	498.673	Deurne	281.474
Amstelveen	431.985	Deventer	494.910
Amsterdam	5.000.000	Diemen	120.900
Apeldoorn	1.638.000	Dinkelland	262.716
Appingedam	213.707	Doesburg	66.694
Arnhem	1.413.750	Doetinchem	287.004
Assen	702.000	Dongen	115.550
Asten	132.690	Dongeradeel	527.598
Baarle-Nassau	37.492	Dordrecht	1.687.500
Barendrecht	278.200	Drechterland	64.253
Barneveld	614.250	Drimmelen	285.000
Bedum	86.624	Dronten	384.467
Beek	370.065	Druten	191.035
Bellingwedde	107.662	Duiven	98.526
Bergeijk	70.826	Echt-Susteren	175.767
Bergen NH	142.849	Ede	936.400
Bergen op Zoom	355.707	Eemnes	98.675
Best	293.150	Eemsmond	243.015
Beuningen	262.080	Eersel	71.187
Beverwijk	196.972	Eijsden-Margraten	189.000
Binnenmaas	122.451	Eindhoven	2.611.700
Bladel	77.096	Elburg	216.050
Blaricum	116.814	Emmen	1.293.000
Bloemendaal	75.469	Enkhuizen	87.759
Bodegraven-Reeuwijk	114.010	Enschede	1.965.113
Borger-Odoorn	163.125	Ermelo	335.957
Borne	247.115	Etten-Leur	190.077
Borsele	116.972	Ferwerderadiel	150.589
Boxtel	237.744	Franekeradeel	432.065
Breda	1.872.000	Geertruidenberg	98.370
Brielle	120.600	Geldermalsen	92.625
Bronckhorst	192.975	Geldrop-Mierlo	190.764
Brummen	130.000	Gemert-Bakel	237.300
Brunssum	330.200	Giessenlanden	47.746
Bunnik	105.000	Gilze en Rijen	112.092
Buren	86.374	Goeree-Overflakkee	229.995
Bussum	554.947	Goes	273.363
Capelle aan den IJssel	600.000	Goirle	99.732
Castricum	147.478	Gorinchem	172.376
Coevorden	401.500	Gouda	306.173
Cranendonck	433.500	Groesbeek	394.355
Cromstrijen	57.677	Groningen	2.052.750
Cuijk	219.404	Grootegast	877.500
Culemborg	104.318	Gulpen-Wittem	135.000

Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage			
Gemeente	Bedrag 2016	Gemeente	Bedrag 2016
Haaksbergen	270.499	Leerdam	111.905
Haaren	74.880	Leeuwarden	2.201.899
Haarlem	672.039	Leeuwarderadeel	198.993
Haarlemmerliede Spaarnw	20.241	Leiden	1.685.661
Haarlemmermeer	1.043.120	Leiderdorp	461.266
Halderberge	151.196	Leidschendam-Voorburg	1.234.800
Hardenberg	397.000	Lelystad	563.000
Harderwijk	494.754	Leudal	156.459
Hardinxveld-Giessendam	79.992	Leusden	351.000
Haren	493.740	Lingewaal	40.668
Harlingen	348.639	Lingewaard	184.289
Hatterem	96.798	Littenseradiel	153.974
Heemskerk	186.328	Lochem	163.154
Heemstede	116.591	Loon op Zand	108.918
Heerde	90.000	Lopik	122.460
Heerenveen	1.016.254	Loppersum	128.950
Heerhugowaard	173.979	Losser	287.012
Heerlen	1.090.975	Maasdriel	92.322
Heeze-Leende	191.250	Maasgouw	126.373
Heiloo	96.809	Maassluis	751.400
Hellendoorn	413.600	Maastricht	1.246.500
Hellevoetsluis	304.200	Medemblik	164.405
Helmond	779.482	Meerssen	166.500
Hengelo O	1.021.972	Menameradiel	247.324
het Bildt	223.975	Menterwolde	102.810
Heumen	170.755	Meppel	335.400
Heusden	177.554	Middelburg	353.575
Hillegom	478.137	Midden-Delfland	50.876
Hilversum	1.495.781	Midden Drenthe	204.800
Hof van Twente	437.815	Moerdijk	167.972
Hollands Kroon	336.512	Molenwaard	86.913
Hoogeveen	1.140.000	Montferland	186.599
Hoogezand-Sappemeer	412.030	Montfoort U	40.000
Hoorn	296.451	Mook en Middelaar	80.340
Houten	281.055	Muiden	80.076
Huizen	625.641	Naarden	225.904
Hulst	147.659	Neder-Betuwe	88.447
IJsselstein	146.250	Nederweert	77.064
Kaag en Braassem	89.888	Neerijnen	41.563
Kampen	544.110	Nieuwegein	369.460
Kapelle	64.457	Nieuwkoop	96.133
Katwijk	614.250	Nijkerk	251.700
Kerkrade	1.303.325	Nijmegen	1.422.200
Koggenland	74.327	Nissewaard	575.000
Kollumerland en Nwkruiel	262.259	Noord-Beveland	49.678
Korendijk	44.545	Noordenveld	900.000
Krimpen aan den IJssel	341.250	Noordoostpolder	904.285
Krimpenerwaard	227.968	Nuenen c.a.	87.668
Laarbeek	196.172	Nunspeet	381.328
Landgraaf	1.173.150	Oegstgeest	384.374
Langedijk	84.528	Oirschot	71.774
Lansingerland	400.000	Oisterwijk	125.294
Laren	134.882	Oldambt	376.555

Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage			
Gemeente	Bedrag 2016	Gemeente	Bedrag 2016
Oldebroek	277.624	Staphorst	48.528
Oldenzaal	408.653	Stede Broec	84.751
Olst-Wijhe	250.000	Steenbergen	115.144
Ommen	116.000	Steenwijkerland	904.880
Onderbanken	149.062	Stein	395.962
Oost Gelre	135.031	Stichtse Vecht	223.121
Oosterhout	256.653	Strijen	28.882
Ooststellingwerf	571.843	Sudwest Fryslan	1.563.208
Opmeer	44.295	Ten Boer	121.875
Opsterland	518.922	Terneuzen	325.000
Oss	1.625.000	Terschelling	81.389
Oud-Beijerland	91.696	Texel	382.470
Oude IJsselstreek	224.721	Tholen	156.982
Ouder-Amstel	74.865	Tiel	172.218
Oudewater	36.504	Tilburg	3.877.500
Overbetuwe	168.409	Tubbergen	203.291
Pekela	103.725	Twenterand	381.997
Putten	297.068	Tynaarlo	456.300
Raalte	422.500	Tytsjerksteradiel	604.339
Reimerswaal	125.294	Uden	178.159
Renkum	177.792	Uitgeest	37.385
Renswoude	12.996	Uithoorn	112.339
Reusel-De Mierden	48.065	Urk	189.683
Rheden	284.454	Utrecht	3.381.000
Rhenen	81.551	Utrechtse Heuvelrug	211.380
Ridderkerk	517.400	Vaals	108.000
Rijnwaarden	52.357	Valkenburg aan de Geul	181.500
Rijssen-Holten	395.309	Valkenswaard	510.000
Rijswijk	305.649	Veendam	207.450
Roerdalen	106.049	Veenendaal	832.000
Roermond	312.246	Veere	135.348
Roosendaal	398.610	Veldhoven	379.768
Rotterdam	3.500.000	Velsen	312.000
Rozendaal	4.628	Venlo	2.692.754
Rucphen	130.799	Vianen	88.000
Schagen	321.552	Vlaardingen	1.907.100
Scherpenzeel	35.827	Vlagtwedde	118.179
Schiedam	1.900.600	Vlieland	22.409
Schiermonnikoog	25.567	Vlissingen	401.659
Schijndel	177.840	Voerendaal	67.651
Schinnen	253.575	Voorst	231.840
Schouwen-Duiveland	214.892	Vught	110.522
's-Gravenhage	1.500.000	Waalre	68.096
's-Hertogenbosch	1.003.800	Waalwijk	232.749
Simpelveld	270.013	Waddinxveen	108.712
Sint-Michiëlsgestel	112.127	Wageningen	119.870
Sittard-Geleen	1.882.575	Weert	251.505
Slochteren	98.870	Weesp	284.693
Sluis	135.000	West Maas en Waal	77.847
Smallingerland	790.000	Westerveld	241.800
Someren	165.022	Westervoort	62.266
Son en Breugel	68.185	Westland	383.982
Stadskanaal	1.014.000	Weststellingwerf	571.008

Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage			
Gemeente	Bedrag 2016	Gemeente	Bedrag 2016
Westvoorne	115.200	Zandvoort	103.020
Wierden	231.698	Zederik	52.499
Wijchen	442.975	Zeewolde	210.648
Wijdmeren	312.318	Zeist	270.182
Wijk bij Duurstede	74.427	Zevenaar	165.527
Winsum	110.588	Zoetermeer	975.000
Winterswijk	167.023	Zoeterwoude	88.699
Woensdrecht	102.101	Zuidplas	128.413
Woerden	176.000	Zundert	113.851
Zaanstad	1.500.000	Zwartewaterland	80.944
Zaltbommel	102.135	Zwolle	1.000.000
Totaal			139.074.945

Bijlage 5.8.1 Conceptwijzigingsbesluit BBV

Definitie overhead

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen.

Indicator		Definitie
Overheadkosten		Het betreft (a) de loonkosten overhead (functies als hieronder): de loonkosten voor een werkgever is het brutojaarsalaris van alle medewerkers plus alle werkgeverslasten. Dus inclusief alle toeslagen (zoals overwerk, bonussen, vakantiegeld), alle sociale lasten en pensioenpremies, de werkgeversdelen pensioenpremie, het werkgeversdeel ZVW en de werkgeversdelen sociale premies. (b) ICT kosten (c) huisvestingskosten en (d) uitbestedingskosten bedrijfsvoering.
Loonkosten overhead (a)	Leidinggevend in het primaire proces	Loonkosten van alle hiërarchisch leidinggevend van de hele organisatie. Alleen leidinggevend die functioneringsgesprekken voeren tellen mee. Het is inclusief secretaris en directie. Indien leidinggevend gedeeltelijk ook direct uitvoerend werk doen, worden de loonkosten naar rato toegerekend aan overhead en aan het directe product waarvoor de leidinggevende werkzaamheden uitvoert. Projectleiding en verhuur vallen er buiten.
	Financiën, toezicht en controle	Het betreft functies als controllers, financieel adviseurs en specialisten, planning & control, financiële verantwoording, administratieve organisatie, risicomanagement, (EDP) auditing, interne kwaliteitszorg, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie. Het gaat om functies die centraal en decentraal zijn belegd. Het is inclusief leidinggevend. Het is inclusief eventueel secretariaat van afdeling(en). Indien er een gemeenschappelijk secretariaat is voor verschillende functies/afdelingen, dan tellen de kosten mee naar rato van het aantal fte van het gemeenschappelijke secretariaat dat is bedoeld voor deze functie/afdeling. Verhuur valt er buiten.
	P&O / HRM	Het betreft salarisadministratie, P&O/HRM advies, organisatie- en formatieadvies, OR-ondersteuning, mobiliteitscentrum, coaching, leren en ontwikkelen, bedrijfsmaatschappelijk werk, Arbo, recruitment, arbeidsvoorwaarden, HR control. Het is exclusief opleidingen door P&O gegeven en gericht op de directe uitvoeringspraktijk. Het gaat om functies die centraal en decentraal zijn belegd. Het is inclusief leidinggevend. Het is inclusief eventueel secretariaat van de afdeling. Indien er een gemeenschappelijk secretariaat is voor verschillende functies/afdelingen, dan tellen de kosten mee naar rato van het aantal fte van het gemeenschappelijke secretariaat dat is bedoeld voor deze functie/afdeling. Verhuur valt er buiten.
	Inkoopfunctie	Het is inclusief aanbesteding en contractmanagement. Het gaat om functies die centraal en decentraal zijn belegd. Het is inclusief leidinggevend. Het is inclusief eventueel secretariaat van de afdeling. Indien er een gemeenschappelijk secretariaat is voor verschillende functies/afdelingen, dan tellen de kosten mee naar rato van het aantal fte van het gemeenschappelijke secretariaat dat is bedoeld voor deze functie/afdeling. Verhuur valt er buiten.
	Communicatiefunctie	Het gaat om zowel interne als externe communicatie, met uitzondering van directe klantcommunicatie. Het gaat om functies die centraal en decentraal zijn belegd. Het is inclusief leidinggevend. Het is inclusief eventueel secretariaat van de afdeling. Indien er een gemeenschappelijk secretariaat is voor verschillende functies/afdelingen, dan tellen de kosten mee naar rato van het aantal fte van het gemeenschappelijke secretariaat dat is bedoeld voor deze functie/afdeling. Verhuur valt er buiten.

Juridische zaken	Het betreft juridische medewerkers die op bedrijfsvoeringsafdeling werken of belast zijn met een bedrijfsvoeringstaak op een afdeling. Het is exclusief afhandeling van bezwaar- en beroepsschriften die in het primaire proces worden afgehandeld. Het is inclusief leidinggevend. Het is inclusief eventueel secretariaat van de afdeling. Indien er een gemeenschappelijk secretariaat is voor verschillende functies/afdelingen, dan tellen de kosten mee naar rato van het aantal fte van het gemeenschappelijke secretariaat dat is bedoeld voor deze functie/afdeling. Verhuur valt er buiten.
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	Het betreft bestuursadviseurs en bestuursondersteuners. Het is inclusief leidinggevend. Het is inclusief eventueel secretariaat van de afdeling. Indien er een gemeenschappelijk secretariaat is voor verschillende functies/afdelingen, dan tellen de kosten mee naar rato van het aantal fte van het gemeenschappelijke secretariaat dat is bedoeld voor deze functie/afdeling. Verhuur valt er buiten.
Informatievoorziening en automatisering	Het betreft medewerkers informatisering en automatisering, systeem- en netwerkbeheer, werkplekondersteuning, helpdesk, ontwikkeling, ICT projectmanagement, technisch applicatiebeheer en functioneel applicatiebeheer dat door bedrijfsvoeringsmedewerkers wordt gedaan (het is exclusief functioneel beheer dat door medewerkers in het primaire proces plaatsvindt). Ook informatiemanagers en databasebeheerders behoren tot deze categorie, voor zover dat tot bedrijfsvoering hoort en niet in het primaire proces plaatsvindt. Het gaat om functies die centraal en decentraal zijn belegd. Het is inclusief leidinggevend. Het is inclusief eventueel secretariaat van de afdeling. Indien er een gemeenschappelijk secretariaat is voor verschillende functies/afdelingen, dan tellen de kosten mee naar rato van het aantal fte van het gemeenschappelijke secretariaat dat is bedoeld voor deze functie/afdeling. Verhuur valt er buiten. Het is exclusief DIV en archiefmedewerkers (zie onderstaand).
Informatiebeheer (DIV)	Het betreft medewerkers die kaders stellen en richtlijnen ontwikkelen, zich bezighouden met expertise-ontwikkeling, adviseren bij procesinrichting en -aansluitingen op e-depot, DMS inrichten en beheren, zich bezighouden met postregistratie en e-depot, archiefonderzoeken coördineren (niet zijnde leidinggevende), fysieke en digitale documenten verwerken, vernietigen en overbrengen en fysiek en digitaal archief opbouwen en beheren. Het gaat om functies die centraal en decentraal zijn belegd. Het is inclusief leidinggevend. Het is inclusief eventueel secretariaat van de afdeling. Indien er een gemeenschappelijk secretariaat is voor verschillende functies/afdelingen, dan tellen de kosten mee naar rato van het aantal fte van het gemeenschappelijke secretariaat dat is bedoeld voor deze functie/afdeling. Verhuur valt er buiten.
Facilitaire zaken en huisvesting	Dit is inclusief receptie, beveiliging en catering en gebouwenbeheerders, indien deze deel uitmaken van de formatieve omvang. Het is inclusief leidinggevend. Het is inclusief eventueel secretariaat van de afdeling. Indien er een gemeenschappelijk secretariaat is voor verschillende functies/afdelingen, dan tellen de kosten mee naar rato van het aantal fte van het gemeenschappelijke secretariaat dat is bedoeld voor deze functie/afdeling. Verhuur valt er buiten.
Managementondersteuning in het primaire proces	Het betreft secretariaten, office management en management assistentie in de hele organisatie. Verhuur valt er buiten.

ICT kosten (b)	<p>ICT kosten bestaan uit kosten voor: - het beschikbaarstellen en onderhouden van hardware voor werkplekken (IT-uitrusting), het beschikbaarstellen en onderhouden van software en bijbehorende licenties, bieden van eerste- en tweedelijns ondersteuning bij hard- en software op de werkplek inclusief ICT Service Desk, remote management van werkplekken, beschikbaarstellen en onderhouden van infrastructuur en servers (inclusief dataopslag, printers en printservers), beschikbaarstellen en onderhouden van communicatienetwerken en communicatiefaciliteiten (waaronder internet, mobiel dataverkeer, telefoons, pda's, inclusief abonnements- en verbruikskosten), trainingen voor eindgebruikers (bv softwaretrainingen). De kosten bestaan uit opleidings- en trainingskosten voor ICT medewerkers, materiaalkosten en kapitaallasten (afschrijving en rente). Onder ICT kosten vallen ook kosten voor technisch en functioneel applicatiebeheer, mits dit door bedrijfsvoering wordt uitgevoerd en niet in het primaire proces plaatsvindt. Onder ICT kosten vallen ook extern ingehuurde adviesdiensten ten behoeve van de ICT voorziening. Specifieke toevoeging voor waterschappen: de ICT kosten zijn exclusief meetsystemen en GIS diensten en exclusief ICT kosten voor belastingsystemen. Het is wel inclusief de bijdrage aan het waterschapshuis.</p>
Huisvestingskosten (c)	<p>De volgende kosten vallen onder huisvestingskosten (gebaseerd op NEN-15221): Alle kosten die het gevolg zijn van het huren, leasen of in eigendom hebben van kantoorgebouwen, inclusief kapitaallasten als rente en afschrijving. De kosten van de terreinen waarop additionele gebouwen (niet bestemd voor de kantoorfunctie, bijvoorbeeld technische ruimtes of bedoeld voor opslag) en bijbehorende parkeergelegenheden, groenvoorzieningen, e.d. Het is inclusief het onderhoud van terreinen en groen, inclusief kapitaallasten. Administratieve kosten die samenhangen met het bezit en gebruik van kantoorgebouwen en terreinen, zoals verzekeringen, belastingen, fees. Inclusief beleidsvorming en vastgoedadministratie. Kosten die voortvloeien uit vervanging, aanpassingen en verbeteringen van (onderdelen van) kantoorgebouwen en gebouwgebonden technische installaties, waaronder renovaties, en die geactiveerd worden op de balans. Onderhoudskosten van kantoorgebouwen, terreinen en bijbehorende technische installaties, zowel gepland als ongepland onderhoud, bedoeld voor het in zodanige technische staat houden van de gebouwen gebouw, zodat de gebruikswaarde en gebruiksmogelijkheden worden gewaarborgd. Kosten samenhangend met het verbruik van energie, water en afvalverwijdering. Alle schoonmaakkosten ten behoeve van een schone werkomgeving, sanitaire ruimten, openbare ruimten, e.d. Verschaffen, installeren en onderhouden van meubilair en groen- en kunstvoorziening. NB: De huisvestingskosten hebben betrekking op kantoorruimten. het betreft niet kleine, 'losse' werkplekken zoals het kantoor bij een gemaal of in een zwembad</p>
Uitbestedingskosten bedrijfsvoering (d)	<p>De kosten van eventuele uitbesteding van reguliere overheadtaken zoals facilitaire zaken als schoonmaak, catering, beveiliging, etc, of overheadpersoneel dat wordt ingehuurd.</p>

Deze brochure is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BDF/Financieel en Informatiestelsel
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

© September 2015 | 87330